

Pedagogisch beleidsplan

Kinderen van 10 weken tot 13 jaar

Inhoudsopgave

Inleiding en leeswijzer

1. Organisatie

- 1.1 Vestigingen: contactgegevens
- 1.2 Overhead: contactgegevens
- 1.3 Beleid: plannen en formulieren
- 1.4 Communicatie: vormen en frequentie
- 1.5 Evaluatie kinderopvang
- 1.6 Openingstijden
- 1.7 Feestdagen
- 1.8 Personeel

2. Pedagogische doelstelling en visie

- 2.1 Doelstelling en visie
- 2.2 Wettelijke 3-uursregeling kinderopvang (kdv)
- 2.3 Extra pedagogische aandacht
- 2.4 Pedagogisch klimaat en opvoedingsdoelen
- 2.5 Pesten: preventie
- 2.6 Omgaan met drukke kinderen
- 2.7 Opvallend of afwijkend gedrag
- 2.8 Seksuele ontwikkeling
- 2.9 Vermoeden kindermishandeling

3. Praktische zaken op de opvang

- 3.1 Kindje ziek?
- 3.2 Pedagogisch werkplan bso en peutergroep
- 3.3 Wennen
- 3.4 Aanvraag van extra dagen of ruildagen
- 3.5 Eten en drinken

4. Veiligheid en gezondheid

- 4.1 Veiligheids- en gezondheidsmanagement
- 4.2 Achterwacht
- 4.3 Vierogenprincipe Wet Kinderopvang
- 4.4 Veiligheid in de praktijk

5. Pedagogische middelen in de praktijk

- 5.1 Pedagogisch medewerker/kind-interactie
- 5.2 Fysieke omgeving
- 5.3 Activiteitsaanbod
- 5.4 Spelmateriaal
- 5.5 Tv-kijken

6. Dagelijkse praktijk dagopvang

- 6.1 Dagritme kdv
- 6.2 Afscheid nemen
- 6.3 Veilig slapen
- 6.4 Verschoneren en zindelijk worden
- 6.5 Spelen en ontwikkelen

7. Dagelijkse praktijk buitenschoolse opvang

- 7.1 Dagritme bso
- 7.2 Algemeen
- 7.3 Vakantieopvang
- 7.4 Spelen en ontwikkelen
- 7.5 Achtplus kinderen
- 7.6 Vervoer

Nawoord: controle en distributie beleid

Inleiding

Dit pedagogisch beleidsplan geeft informatie over de achtergrond en werkwijze van Kinderopvang 't Mereltje. Het werken met kinderen is immers niet vrijblijvend. Het vraagt visie, kwaliteit en professionaliteit. Door middel van dit plan kunnen de medewerkers van 't Mereltje over deze visie, kwaliteit en professionaliteit in gesprek komen met collega's, ouders en instanties. Het is daarmee geen vastliggend plan, maar een middel om de werkwijze te toetsen, evalueren en zo nodig bij te stellen.

Overleg met ouders draagt bij aan de kwaliteit die de kinderopvang kan hebben voor kinderen en hun ouders. Om ouders in staat te stellen actief mee te denken over het beleid van de organisatie, bestaat er een lokale en centrale oudercommissie.

Heb je vragen over ons beleid? Laat het je vestigingsmanager weten of mail naar info@mereltje.nl. We denken graag met je mee.

Tekenen ouders de overeenkomst? Dan bevestigen zij daarmee dat zij akkoord gaan en bekend zijn met het pedagogisch beleid van Kinderopvang 't Mereltje. Zie hiervoor onze algemene voorwaarden.

Leeswijzer

Sinds 2014 is het pedagogisch beleidsplan een totaalbeleid voor kinderen van 10 weken tot 13 jaar. Omdat onze visie voor de dagopvang gelijk is aan die voor de buitenschoolse opvang hebben wij gekozen voor een gecombineerd plan, waarin zowel kdv 't Mereltje als bso Stormvogel worden besproken.

De eerste vijf hoofdstukken van dit plan zijn van toepassing voor zowel dagopvang (kdv) als buitenschoolse opvang (bso). In hoofdstuk 6 en 7 worden de kdv en de bso apart behandeld.

Kinderopvang 't Mereltje wil een warme band en persoonlijk contact opbouwen met haar ouders en medewerkers. Daarom tutoyeren wij in al onze communicatie.

In dit beleidsplan gebruiken we een aantal afkortingen om het stuk leesbaarder te maken. In het volgende overzicht lichten we deze toe.

	Korte toelichting	Afkorting
Kinderopvang	Opvang van 10 weken tot 13 jaar	KOV
Dagopvang	Opvang van 10 weken tot 4 jaar (ook wel: kinderdagverblijf)	kdv
Buitenschoolse opvang	Opvang van 4 tot 13 jaar	bso
Pedagogisch medewerker	Medewerker op de groep (met diplomering)	PM'er
Vestigingsmanager	Leidinggevende op de locatie	VM'er
Managementteam	Directeur en kwaliteitsmanager	MT
Ondernemingsraad	Afgevaardigden van personeel	OR
Lokale oudercommissie	Commissie van minimaal twee leden voor elke kdv- of bso-vestiging	LOC
Centrale oudercommissie	Afgevaardigden van LOC; elke kdv-/bso-vestiging heeft een afgevaardigde in COC	COC

1. Organisatie

1.1 Vestigingen: contactgegevens

Bso (onderdeel van KOV 't Mereltje)	Telefoonnummer	LRK-nummer
Bso Julianalaan 52	0633104097	954017699
Bso Julianalaan 50	0633104097	614083126
Bso Julianalaan 44(medio sept 2020)	0633104097	193687793
Bso Planetenbaan	030 22 584 19	171476323
Bso Groenekansweg	030 22 01 990	104208983
Bso Abt Ludolfweg	06 16 21 69 74	886212467
Kdv 't Mereltje (onderdeel van KOV 't Mereltje)	Telefoonnummer	LRK-nummer
Kdv 't Mereltje Planetenbaan	030 22584 19	205898403
Kdv 't Mereltje Julianalaan 50	030 2740141	230427777
Kdv 't Mereltje Groenekansweg	030 22019 90	111519202

1.2 Overhead: contactgegevens

Heb je een vraag of opmerking? Je kunt altijd contact opnemen via 030 22 88 601 of info@mereltje.nl.

Algemeen directeur	Jacqueline Teunissen	jacqueline.teunissen@mereltje.nl
Manager kwaliteit en operationele zaken	Jeanette Mens	jeanette.mens@mereltje.nl
Manager personeelszaken	Danielle Nijmeijer	danielle.nijmeijer@mereltje.nl
Planning	Anne de Jong	anne.jong@mereltje.nl
Financieel/administratief medewerker	Milka Boog	milka.boog@mereltje.nl
Manager Financiële zaken	Essica van Hoven	essica.hoven@mereltje.nl
Procesmanager	Merel Frehe	Merel.frehe@mereltje.nl
Vestigingsmanager Groenekansweg	Esther Banda	esther.banda@mereltje.nl
Bso-coördinator Bso Groenekansweg en Abt Ludolfweg	Ingrid Lugt en Lotte ten Hoonte	Bso.groenekansweg@mereltje.nl
Vestigingsmanager Julianalaan	Jessica de Graaf	jessica.graaf@mereltje.nl
Ass. Vestigingsmanager Julianalaan	Renee Sjamaar	Renee.sjamaar@mereltje.nl
Bso-coördinator Julianalaan	Rowena Huisman	Bso.julianalaan@mereltje.nl
Vestigingsmanager Planetenbaan	Rieteke Uylenbroek	Rieteke.uylenbroek@mereltje.nl
Bso-coördinator Planetenbaan	Viviana Breedveld	Bso.planetnbaan@mereltje.nl
Technische dienst	Bert Mens	n.v.t.
Technische dienst	Wouter Bos	n.v.t.
Conciërge	Herman Hoogstra	n.v.t.

1.3 Beleid: plannen en formulieren

Aanvullend op dit pedagogisch beleidsplan heeft 't Mereltje 4 overige beleidsstukken opgesteld met betrekking tot het welzijn van kinderen en personeel. Indien nodig verwijzen wij hiernaar in dit plan. 't Mereltje verwacht dat elk personeelslid op de hoogte is van alle beleidstukken en protocollen. Deze download je (ook als ouder) van www.mereltje.nl of bekijk je op de tablet op de groep. Dit geldt ook voor diverse formulieren van 't Mereltje. Uiteraard kun je beleid en protocollen altijd opvragen bij onze afdeling Personeelszaken.

1.4 Communicatie: vormen en frequentie

Er wordt binnen 't Mereltje, naast de mondelinge dagelijkse communicatie bij de overdracht, op verschillende andere manieren (schriftelijk) gecommuniceerd.

Dagelijks:

- Via het ouderportaal/ de groepsapp door middel van een dagverslag.
- Het centrale memobord op de vestiging.
- Via de het ouderportaal/ de groepsapp.

Wekelijks:

- Het centrale memobord op de vestiging.
- Op de deuren van de groepen.
- Tussentijdse berichten (sporadisch).

Maandelijks:

- MMM (Mereltje Maand Memo) en Bso-memo: nieuwsbrief per e-mail over personele bezetting, vakanties, veranderingen in het beleid en andere nieuwswaardigheden over het kdv en/of de bso.

Jaarlijks:

- Ouderavond (bij voldoende aanmeldingen): 1 keer per jaar.
- Observatieverslag: 1 x per jaar een peuterobservatie en 2x per jaar een baby- en dreumesobservatie per kind.

Zo nodig:

- WIS-verslag volgens de WIS-methode (*lees meer informatie over de WIS-methode op blz. 26 en 27*)
- Oudergesprek: op aanvraag van de ouder of mentor.

1.5 Evaluatie kinderopvang

Elke 2 jaar wordt de kinderopvang in zijn geheel geëvalueerd door de ouders middels een ouderenquête onder leiding van de oudercommissie.

1.6 Openingstijden

Dagopvang

Ons kdv is geopend van maandag tot en met vrijdag van 07.30 tot 18.30 uur, met een maximale afname van 11 uur per dag. Tussen 07.30 en 09.00 uur verwelkomen we alle kinderen. Ophalen kan van 16.30 tot 18.30 uur.

Buitenschoolse opvang

Onze bso is van maandag tot en met vrijdag na schooltijd geopend. Op studie- en vakantiedagen zijn de kinderen bij ons van harte welkom van 07.30 tot 18.30 uur, met een maximale afname van 11 uur per dag. Ophalen kan van 16.30 tot 18.30 uur.

Voorschoolse opvang

't Mereltje biedt voorschoolse opvang aan op de locatie Planetenbaan. Op dit moment is dat voor de scholen Wereldwijs en Regenboog (zolang ze gehuisvest zijn aan de Planetenbaan 2). Van 7.30 uur tot 8.30 uur vangen we de kinderen op. Uiteraard brengen we ze op tijd naar hun eigen klas. Het tarief voor voorschoolse opvang is gelijk aan het bso-tarief.

Zie voor meer informatie over de voorschoolse opvang de werkplannen van onze bso's.

Niet op tijd op de opvang

Onze openingstijden zijn van 07.30 uur tot 18.30 uur. Een ouder is te laat wanneer hij of zij na 18.30 uur het kind komt ophalen. Bij de 1ste keer dat een kind te laat wordt opgehaald, geven we een waarschuwing. En

wijzen we erop dat we bij een 2de notitie genoodzaakt zijn om een boete van € 50,- te incasseren*. Bij een 3de notitie wordt die boete van € 100,00.

1.7 Feestdagen

Sluitingsdagen

't Mereltje is elk jaar gesloten op de volgende dagen:

- Jaarlijkse studiedag (3 maanden van tevoren maken we de datum bekend via de MMM/Bso-memo)
- Tweede Paasdag
- Koningsdag
- Hemelvaartsdag
- Tweede Pinksterdag
- Eerste en Tweede Kerstdag
- Sinterklaasavond (wij vragen de ouders om rekening te houden met Sinterklaas avond en de kinderen voor 17.00 uur op te halen)
- Kerstavond (vanaf 17.00 uur)
- Oudejaarsdag (vanaf 17.00 uur)
- Nieuwjaarsdag
- Bevrijdingsdag 1x in de 5 jaar

Verjaardagen

Verjaardagen worden klein gevierd op de groep van het kind. Er wordt voor het kind gezongen in de kring. Uiteraard is er na het zingen een moment om een traktatie uit te delen. 't Mereltje probeert de ouder zoveel mogelijk te stimuleren om te kiezen voor een gezonde traktatie. 't Mereltje hangt geen versieringen en dergelijke op. Dit om zoveel mogelijk de rust en structuur op de groep te bewaren.

Bijzondere feestdagen

Kinderopvang 't Mereltje besteedt niet standaard aandacht aan feestdagen. Dat wil zeggen dat wij de feestdagen niet verwerken in onze activiteitenkalender. Maar we staan er wel bij stil.

't Mereltje vindt dat dagen als Sinterklaas, Kerst, Pasen, Vaderdag en Moederdag, Valentijn en Koningsdag onder bijzondere feestdagen vallen. Wij doen dan het volgende met de kinderen:

- Met Kerst, Sinterklaas en Pasen zingen we liedjes en ondernemen we kleine gerichte activiteiten met de kinderen. Denk aan: knutselen, koken en bakken. Er wordt hierbij gekeken naar de ontwikkelingsfase van het kind. Om de rust te bewaren op de groep kiezen wij ervoor om Sinterklaas en de Kerstman geen bezoek te laten brengen aan onze vestigingen.
- In de week van Koningsdag organiseren we een sportieve dag met een variatie aan spelletjes.
- Rond Vaderdag en Moederdag knutselen de kinderen altijd iets leuks voor hun ouders, om hen te laten stralen.
- Ook aan Valentijn wordt gedacht. Dan besteden we extra aandacht aan de dierbaren van het kind.

Eindfeest bso

Voor alle bso-kinderen organiseren we jaarlijks een eindfeest. Zo gaan we samen op een leuke en gezellige manier de zomer in. De feestdatum en -tijden en een eventueel thema delen we tijdig met ouders.

Laatste dag bij 't Mereltje

Soms vertrekt een kind voortijdig van de groep, bijvoorbeeld vanwege een verhuizing. Daar besteden we aandacht aan door middel van een klein afscheidsmoment. Daarnaast mag een peuter op de laatste dag van opvang, voor het uitvliegen naar school, natuurlijk trakteren. We zetten het kind dan extra in het zonnetje en elk kind krijgt een eigen afscheidsmuts.

1.8 Personeel

Al onze pedagogisch medewerkers hebben een gedegen opleiding gevolgd. Ze zijn bovendien in het bezit van een diploma kinder-EHBO en een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Op iedere vestiging zijn minimaal 2 bedrijfshulpverleners (BHV'ers) aanwezig met de vereiste diploma's. Een uitgebreide functieomschrijving is na te lezen in Personeelsbeleidsplan van KOV't Mereltje.

Op sommige locaties is er een groeps-/keukenhulp aanwezig. Een uitgebreide functieomschrijving vind je in ons Personeelsbeleidsplan.

Partners

In de zorg voor kind, ouder en medewerker werkt 't Mereltje samen met verschillende partners, zoals:

- Conformo onder begeleiding van orthopedagoog Margreth van der Sluis via info@conformo.nl
- Kinderpsycholoog/gedragstherapeut Doranda Otten via info@doranda-otten.nl
- Manueeltherapeut Meine Veldman omt@meineveldman.nl
- Bedrijfsarts Hans de Wit dewitpa.cozzi-t@telfort.nl

Op verzoek van ouders en/of medewerkers kan een afspraak worden ingepland met een van deze zorgprofessionals. Meer weten over hun diensten? Bel, mail of spreek ons even aan.

Vertrouwenspersoon

't Mereltje doet er alles aan om een veilige plek voor kinderen te zijn. Toch kan in de praktijk ongewenst en grensoverschrijdend gedrag voorkomen. Mocht je een vermoeden hebben dat daarvan sprake is, dan is het mogelijk onze onafhankelijke vertrouwenspersoon in te schakelen. Ook met een mogelijke klacht kun je bij haar terecht.

De vertrouwenspersoon is er voor zowel ouders als pedagogisch medewerkers.

De vertrouwenspersoon werkt onafhankelijk van 't Mereltje, is onpartijdig en is in het bezit van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG). Alles wat je bespreekt, is op vertrouwelijke basis.

Door snel en zorgvuldig te reageren, kunnen we erger voorkomen.

Neem daarom ook bij twijfel of een vermoeden contact op met de vertrouwenspersoon, via vertrouwenspersoon@mereltje.nl

Psycholoog

Onze (externe) psycholoog kan worden ingeschakeld als je het idee hebt dat je kind niet lekker in je vel zit, als je vragen hebt over bepaald gedrag of over de ontwikkeling van je kind. Onze psycholoog is bereikbaar via info@doranda-otten.nl. Het eerste consult vergoedt 't Mereltje. Voor de eventuele vervolgafspraken zijn de kosten voor de ouder.

Ontwikkelingsdeskundige

Als kinderopvangorganisatie vinden wij het belangrijk dat er oog is voor kinderen met een ontwikkelingsvoorsprong. Daarom werken we sinds 1 september 2018 samen met drs. Lilian van der Poel van praktijk XL-leren. In deze praktijk worden kinderen begeleid die (vermoedelijk) een ontwikkelingsvoorsprong hebben. Als pedagogisch medewerkers bij een kind vragen hierover hebben, kunnen zij de hulp inroepen van Lilian. Zij geeft dan adviezen en tips.

Als naar voren komt dat wij als kinderopvang ouder en kind meer ondersteuning kunnen bieden op dit gebied, bespreken we dit eerst met de ouder(s). Je bepaalt dus zelf of je wel of geen ondersteuning wilt. Het eerste contact met Lilian vergoedt 't Mereltje. Voor eventuele vervolgafspraken zijn de kosten voor de ouder.

Orthopedagoog

Als er een vermoeden is van een ontwikkelingsachterstand of beperking, werken wij samen met onze (externe) orthopedagoog Margreth van der Sluis. Margreth werkt al jaren voor KOV 't Mereltje. Bij een mogelijke ontwikkelingsachterstand bij een kind kunnen de pedagogisch medewerkers haar vragen stellen en krijgen ze handvaten en/of tips om er goed op in te kunnen spelen.

Als naar voren komt dat we als kinderopvang ouder en kind meer ondersteuning kunnen bieden op dit gebied, bespreken we dit eerst met de ouder(s). Je bepaalt dus zelf of je wel of geen ondersteuning wilt. Het eerste contact met Margreth vergoedt 't Mereltje. Voor eventuele vervolgspraken zijn de kosten voor de ouder.

Pedagogische ondersteuning medewerkers - pedagogisch beleidsmedewerker/coach

Binnen KOV 't Mereltje is een pedagogisch beleidsmedewerker/coach aangesteld. Zij is voor iedere pedagogisch medewerker het vaste aanspreekpunt in het werk. Gedurende het jaar worden structureel begeleidingsoudergesprek en bezoeken ingepland. Van elk begeleidingsgesprek wordt verslag gemaakt.

Wat doet de pedagogisch beleidsmedewerker/coach?

De coach begeleidt de ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers tijdens en buiten het werken op de groepen. En draagt daarmee actief bij aan de verbetering van kennis, vaardigheden en inzicht. Professionaliseringsgesprekken en '(video) interactie begeleiding' dragen bij aan de persoonlijke ontwikkelingsprocessen van de pedagogisch medewerkers. Ook geeft de coach advies en ondersteuning aan pedagogisch medewerkers bij ontwikkel- en/of opvoedvragen in voorkomende situaties.

Het doel van deze gesprekken en bezoeken:

- de medewerkers sturen en coachen
- ontwikkeling in beleid en uitvoering
- praktische ondersteuning bij het vormgeven van activiteiten en planning
- beantwoorden van vragen van de pedagogisch medewerker, over opvang
- evalueren van activiteiten per project

Daarnaast geeft de coach beleidsmatige adviezen om zowel de interne als externe procedures te verbeteren/optimaliseren.

Tijdens de structurele begeleidingsgesprekken wordt gewerkt met vaste agendapunten:

- evaluatie vorige thema
- planning thema
- kindbespreking
- evaluatie 'coaching on the job'.

Belangrijk is dat de coach de zelfstandigheid en creativiteit van iedere individuele medewerker stimuleert en tegelijkertijd de efficiëntie en doelmatigheid bewaakt door een goede samenwerking te bevorderen.

Meer over de inzet van de coach lees je ons personeelsbeleid.

Stage

't Mereltje biedt pedagogisch medewerkers in opleiding de mogelijkheid om stage te lopen (ook wel: Beroepspraktijkvorming of BPV) in de praktijk. Een goede stageperiode draagt bij aan de kwaliteit van toekomstige medewerkers in de kinderopvang. Onze visie: de stagiaire van nu is de pedagogisch medewerker van de toekomst.

Een stagiaire is tijdens de BPV-periode actief bezig de eigen deskundigheid op te bouwen door te oefenen om zo ervaring op te doen.

BOL: De stagiaire mag niet zelfstandig handelingen uitvoeren, zonder toestemming van de stagebegeleidster.

BBL: De stagiaire mag in het 2^e leerjaar zelfstandig handelingen uitvoeren.

Taken die van de stagiaire worden verwacht;

- Maakt zich eigen met het dagritme.
- Helpt actief mee in de dagelijkse verzorging van de kinderen.
- Bereidt activiteiten voor, afgestemd op de doelgroep waar zij/hij stage loopt.

- Maakt de eerste contacten met de kinderen.
- Is gemotiveerd, geïnteresseerd en enthousiast.
- Is actief in haar inwerk-/leerproces en zorgt dat dit ook doorgenomen wordt.
- Stelt kennis verrijkende vragen.

Aan het einde van elke stagedag is er een feedbackgesprek zodat een reflecterende houding ontstaat en mede daardoor meer leerrendement wordt gerealiseerd. Hierin geeft stagebegeleidster veel ondersteuning. De verwachtingen hiervan geven de stagiaire en de stagebegeleidster aan in de loop van de feedbackgesprekken.

Een stagiaire in het KDV werkt met kinderen van nul tot vier jaar. Zij/hij geeft hen voldoende te eten en te drinken, zorgt ervoor dat ze op tijd hun slaapje doen en verschoont hen wanneer dat nodig is. Ook onderneemt de stagiaire leuke dingen: bijvoorbeeld liedjes zingen met de kinderen, spelletjes doen, knutselen of op een andere manier met de handen bezig zijn. Ook laat zij/hij de kinderen onder begeleiding zelfstandig spelen.

Een stagiaire op de bso werkt met kinderen van vier tot ongeveer twaalf jaar. Bij de bso ligt het accent vooral op ontspanning na schooltijd. En omdat ieder kind dat op zijn eigen manier doet, zorgt de stagiaire voor een gevarieerd aanbod aan activiteiten op het gebied van sport, kunst en creativiteit, natuur en techniek.

Gespreksvormen tijdens de stage:

- Elke maand heeft de stagiaire een evaluatiegesprek met de praktijkbegeleider, waarin de volgende punten aan bod komen:
  - de voortgang wordt gecontroleerd
  - ideeën worden uitgewisseld om de voortgang te stimuleren
  - begeleidingsdoelen worden bijgesteld
- Elke 2 weken wordt een voortgangsgesprek ingepland, met als doelen:
  - ondersteuning van het leerproces
  - bevorderen reflectie
  - formuleren leerdoelen
  - ondersteuning bij POP en PAP ter voorbereiding van de beroepsprestatie.
  - eventueel: bijstellen van POP en PAP
- Halverwege de stage is er een tussenevaluatiegesprek tussen de stagiaire, de praktijkbegeleider en de trajectbegeleider van school.
- GO/no GO-gesprek bij de afronding van de voorbereiding op de beroepsprestatie of het verzoek om een proeve.
- Beoordelingsgesprek.
- Eindbeoordeling aan het einde van de stage door de praktijkbegeleider en trajectbegeleider van school.

In een goede stageperiode leert de stagiaire optimaal met de juiste leervoorwaarden en binnen het juiste leerklimaat. Zodat zij/hij zich de kennis, houding en vaardigheden die horen bij het beroep van pedagogisch medewerker vanuit de praktijk eigen kan maken. Het is van belang dat persoonlijke en beroepsmatige competenties (gericht op het aanleren, verbreden en verdiepen van het vakgebied) gerealiseerd kunnen worden.

Wil je hier meer over lezen? Lees dan ons Personeelsbeleidsplan en Stagebegeleidingsbeleid.

2. Pedagogische doelstellingen en visie

2.1 Doelstelling en visie

Kinderopvang 't Mereltje bestaat op het moment van schrijven (juli 2017) uit 3 kinderdagverblijven en 6 bso-locaties. Met ons team van 90 medewerkers (tussen 18 en 60 jaar) maken we ons elke dag sterk voor ons gezamenlijke doel: jullie kind(eren) opvangen in een geborgen en huiselijke sfeer. Daarbij staat de emotionele en fysieke veiligheid van elk kind voorop.

Samen spelen, leren en groeien. Ieder kind in zijn eigen tempo, elke dag weer met een glimlach.

Vanuit welke visie werken onze medewerkers? Met welke doelen brengen we de zorg voor jullie kind(eren) in de praktijk? En op welke ontwikkelingsaspecten richten we ons daarbij? In dit hoofdstuk lichten we dat graag toe.

Pedagogische visie

Kinderopvang 't Mereltje wil voor ouders een partner zijn in de opvoeding en bij de verzorging van hun kind(eren). Het gezin speelt daarin de centrale rol. In het verlengde daarvan, stelt 't Mereltje altijd de belangen en behoeften van de groep centraal, de groep en de omgeving vormt uiteindelijk het kind. We werken daarbij ontwikkelingsgericht volgens de visie van pedagoog Riksen-Walraven:

- Emotionele veiligheid.
- Persoonlijke ontwikkeling.
- Sociale ontwikkeling.
- Kennismaking met normen en waarden.

Kinderen leren niet alleen thuis en op school. Ook de kinderopvang speelt een belangrijke rol in hun ontwikkeling.

We bieden een opvoedingsklimaat waarin kinderen hun persoonlijke en sociale competenties kunnen ontplooiën. Een plek waar ze zich normen en waarden eigen maken en zich veilig voelen. Hierdoor kunnen kinderen opgroeien tot evenwichtige mensen, met respect voor zichzelf en anderen. Met vertrouwen in eigen kunnen, sociaal vaardig en creatief in uitingen en oplossingen.

Hoe bereiken we dit?

Ons dagelijks gedrag wordt gekenmerkt door:

1. *Plezier*
We hebben er plezier in om het leuk te maken voor alle betrokkenen. We bieden het kind veiligheid en vertrouwen. We zijn positief betrokken bij wat het kind doet, bij wat het kind meemaakt. We helpen het kind plezier te beleven aan het ontdekken van de wereld, en maken het dagelijks leven leuk.
2. *Respect*
We bieden het kind de gelegenheid te worden wie het is. En geven het de ruimte om zelf dingen te ontdekken. Om nieuwsgierig te zijn en om eigen (on)mogelijkheden te ervaren. We tonen respect voor de (culturele) achtergrond, het karakter en het niveau van het kind. We laten kinderen merken dat hun eigen inbreng en keuzes positief worden gewaardeerd.
3. *Structuur*
We helpen kinderen houvast te creëren in het ritme van hun dag, week of maand. Zodat ieder kind zelfstandig activiteiten kan ondernemen en verantwoorde eigen keuzes leert maken.

4. *Positief*

We zien kansen en helpen kinderen ook kansen te leren zien. We kijken vooral naar wat goed gaat en hoe we dit kunnen versterken. Door duidelijk te zijn, en door het mooie en leuke van ons mensen te zien, ondersteunen we kinderen in het ontwikkelen van zelfvertrouwen, respect en een beetje relativeringsvermogen.

5. *Gelijk*

We leren kinderen actief en betrokken deel te nemen op basis van gelijkwaardigheid. Ieder van ons is even belangrijk.

Om dit beleid in de praktijk te brengen, hebben we voor de peutergroepen en bso's een locatiegericht werkplan opgesteld (naast het pedagogisch beleid) en voor 't Mereltje zeer vakkundige medewerkers geselecteerd.

Pedagogische doelen

Alle vestigingen van 't Mereltje, zowel kdv en bso, werken volgens eenzelfde formule. Al zijn er onderlinge verschillen, we werken altijd op basis van dezelfde uitgangspunten en procedures. Dat geeft ouders en kinderen de zekerheid dat in elke Mereltje-kinderopvang op dezelfde deskundige wijze wordt gewerkt. Ouders kunnen op 't Mereltje rekenen als sterke, ondersteunende organisatie.

Als ouders zijn jullie eindverantwoordelijk voor de opvoeding. Desondanks willen we met jullie samenwerken om een bijdrage te leveren aan de opvoeding en ontwikkeling van elk kind. "Je voelt je thuis bij 't Mereltje" is en blijft daarom voor ons hét uitgangspunt in de zorg voor jullie kind(eren).

Pedagogisch kader

Met elke interactie bouwt een pedagogisch medewerker een vertrouwensrelatie op met een kind, waardoor het zich veilig voelt. Deze veiligheid vormt de basis voor een goed pedagogisch klimaat in de groep en een optimale ontwikkeling van het kind. Daarnaast spelen de interacties binnen de groep en in de groepsruimte een belangrijke rol.

Ieder kind een eigen mentor

Bij 't Mereltje heeft ieder kind een eigen mentor. Deze begeleidt de ontwikkeling van het kind en onderhoudt hierover contact met de ouders. De mentor is een pedagogisch medewerker van de eigen stamgroep, die het kind regelmatig ziet. Zij volgt hoe je kind zich ontwikkelt en zorgt ervoor dat speciale wensen rond de opvang bij alle pedagogisch medewerkers bekend zijn. Zo nodig regelt de mentor dat er specifieke afspraken gemaakt worden over de verzorging en/of begeleiding van je kind en bewaakt ze de voortgang hiervan. Bij bijzonderheden is de mentor je eerste aanspreekpunt.

De mentor bouwt een vertrouwensrelatie op met jullie als ouders. Ze observeert het kind en brengt hierover verslag aan jullie uit. Omdat de mentor de meeste informatie heeft over 'haar' kinderen, kan zij bij uitstek met jullie meedenken over opvoedkundige vragen.

De taken van de mentor zijn:

- Observeren in het kader van 'welbevinden'
- Observaties bespreken met collega's en leidinggevende
- Gesprekken voeren met ouders
- Zorgdragen voor eventuele andere bijzonderheden van het kind
- Verantwoording dragen voor een goede overdracht naar bijvoorbeeld peutergroep of basisschool

Bij de overgang van dagopvang naar peutergroep draagt de mentor van de dagopvang het mentorschap over aan de nieuw aangewezen mentor van de peutergroep.

De mentor verzorgt niet altijd de dagelijkse overdracht. Dat is de taak van de pedagogisch medewerker die aanwezig is op het moment van ophalen.

Wie is de mentor?

Ouders kunnen in het ouderportaal/de groepsapp terugvinden wie de mentor van hun kind is. In de MMM geven we af en toe wat uitleg over het mentorschap om ouders te informeren.

Communicatie met ouders

Ouders en pedagogisch medewerkers delen de verzorging en opvoeding van kinderen. Een goede samenwerking is daarom essentieel en in het belang van het kind. Dit vraagt een basis van wederzijds respect en vertrouwen, met begrip voor elkaars verantwoordelijkheden. De ouder is eindverantwoordelijk en de belangenbehartiger van het kind. De pedagogisch medewerker draagt zorg voor een professionele uitvoering van de kinderopvang.

Dagelijks is er een overdracht bij het brengen en het halen. Jonge kinderen zijn nog niet in staat zelf te vertellen wat ze meemaken. Op het kinderdagverblijf en ook voor de jongste kinderen op de bso is de overdracht daarom essentieel. Door een goede en regelmatige informatie-uitwisseling tussen ouders en pedagogisch medewerkers kunnen we de situatie thuis en op de opvang goed op elkaar afstemmen. Pedagogisch medewerkers hebben daarin een actieve rol.

Eventuele bijzonderheden geven we dezelfde dag door. Dat geldt voor alle kinderen. Daarnaast is er vooral op het kinderdagverblijf aandacht voor wat het kind die dag heeft beleefd en ervaren. We vinden het belangrijk voor de ontwikkeling van de zelfstandigheid dat bso-kinderen zelf aan hun ouders kunnen vertellen wat ze hebben meegemaakt. We maken eenmaal per week gebruik van het "hoe was mijn dag-formulier" dat het kind zelf invult (soms met een beetje ondersteuning).

Er zijn verschillende momenten waarop pedagogisch medewerkers met ouders in gesprek gaan over hun kind. Naast de dagelijkse overdracht kan de ouder en de mentor een gesprek aanvragen over het welbevinden van hun kind. Daarnaast is er bij de overgang naar een nieuwe groep (alleen op het kinderdagverblijf van startgroep- peutergroep en van peutergroep- school) een overgangsgesprek. Op verzoek kunnen ouders of pedagogisch medewerkers een extra uitgebreide overdracht inplannen.

Als een kind voor het eerst komt, is het opbouwen van vertrouwen en een goede relatie belangrijk. Zowel met het kind als met de ouders. Dat kost tijd en vraagt aandacht voor de behoeften van het kind en de ouders. Om dit goed te laten verlopen is er een wienperiode van twee dagdelen. We hebben dan ook een intakegesprek met de ouder(s).

Beroepskracht-kindratio (BKR)

De beroepskracht-kindratio (BKR) geeft de verhouding aan tussen het aantal kinderen en het aantal pedagogisch medewerkers op een groep. Daarvoor zijn rekenregels opgesteld. De invoeringsdatum van de nieuwe rekenregels van de BKR is 1 januari 2019. Daarnaast heeft de BKR tot doel beter aan te sluiten bij de ontwikkelingsfasen van kinderen. Daarom is het aantal kinderen op een groep afhankelijk van hun leeftijd.

De BKR bij 't Mereltje

Kinderopvang

Wat betekent dit voor de samenstelling van een groep?

- Op een groep van 0 tot 2 jaar mogen we maximaal 16 kinderen tellen. Het aantal pedagogisch medewerkers is dan 4:
  - 1 medewerker mag maximaal 4 kinderen opvangen
  - 2 medewerkers werker maximaal 8 kinderen
  - 3 medewerkers maximaal 14 kinderen
  - 4 medewerkers maximaal 16 kinderen
- Op een groep van 0 tot 4 jaar mogen we maximaal 16 kinderen tellen. Anders dan op de andere leeftijdsgroepen, mogen we op deze specifieke groep maximaal acht baby's opvangen. Het aantal medewerkers wordt hierbij voornamelijk bepaald door het aantal baby's en 1-jarigen.
  - 1 medewerker mag maximaal 5 kinderen opvangen

- 2 medewerkers maximaal 12 kinderen – waarvan maximaal 6 kinderen van 0-2 jaar
- 3 medewerkers maximaal 14 kinderen – waarvan maximaal 8 kinderen van 0-2 jaar
- 3 medewerkers maximaal 15 kinderen – waarvan maximaal 5 kinderen van 0-2 jaar
- 3 medewerkers maximaal 16 kinderen – waarvan maximaal 3 kinderen van 0-2 jaar
- 4 medewerkers maximaal 16 kinderen – waarvan maximaal 8 kinderen van 0-2 jaar

Let op: bij bovenstaande samenstelling wordt er rekening gehouden met minimaal één kind van elke leeftijdscategorie. Binnen 't Mereltje zal er doorgaans geen 3-jarige meer aanwezig zijn, maar het mag wel.

- Op een babygroep met uitsluitend nul-jarigen mogen we maximaal 12 kinderen tellen. Het aantal pedagogisch medewerkers is dan 4.

Buitenschoolse opvang:

Voor groepen met kinderen van 7 jaar en ouder gaat het maximaal aantal kinderen per pedagogisch medewerker omhoog: van 1 pedagogisch medewerker op 10 kinderen naar 1 op 12 kinderen. Voor groepen met kinderen van 4 tot 13 jaar gaat het maximaal aantal kinderen per pedagogisch medewerker naar 11. Deze wijziging kan gevolgen hebben voor de groepssamenstelling en de maximale groepsgrootte. Het exacte aantal medewerkers voor een groep kan worden berekend op www.1ratio.nl.

Wat betekent dit voor de samenstelling van een groep?

- Op groepen met kinderen van 4 tot 7 jaar is de maximale groepsgrootte 20 kinderen. De BKR op deze groep is 1 pedagogisch medewerker op 10 kinderen.
- Op groepen met kinderen van 4 tot 13 jaar mogen we maximaal 22 kinderen opvangen. De BKR op deze groep is 1 pedagogisch medewerker op 11 kinderen.
- Op groepen met kinderen van 7 jaar en ouder is het maximum 30 kinderen. De BKR op deze groep is 1 pedagogisch medewerker op 12 kinderen.

2.2 Wettelijke 3-uursregeling kinderopvang (kdv)

Een kinderopvangorganisatie mag in bepaalde gevallen afwijken van de beroepskracht-kindratio (BKR). Dat staat in de wettelijke 3-uursregeling kinderopvang. Op dagen dat 't Mereltje ten minste 10 aaneengesloten uren opvang biedt, mogen we maximaal 3 uur per dag minder beroepskrachten inzetten. Gedurende die periode moet ten minste de helft van het aantal beroepskrachten aanwezig zijn. Deze afwijkende inzet kan per dag van de week verschillen, maar mag niet per week veranderen.

Hoe doen we dat bij 't Mereltje?

Om de veiligheid en kwaliteit te waarborgen, hanteren we bij de kinderdagopvang onderstaande indeling van werktijden (uitgaande van de beroepskracht-kindratio). Naast het maandelijkse standaard rooster, wordt er dagelijks naar de daadwerkelijke beroepskracht-kindratio gekeken, zodat we altijd kunnen inspelen op onverwachte situaties zoals ziekte van kinderen en/of medewerkers, extra kinderen en andere vormen van aan- en afmeldingen.

De werktijden kunnen variëren van:

- 7.30-17.00 uur
- 7.30-17.30 uur
- 8.00-17.30 uur
- 8.15-17.45 uur
- 8.30-18.00 uur
- 8.30-18.30 uur
- 9.00-18.30 uur

Volgens de 3-uursregeling mogen we op een dag maximaal 3 uur afwijken van de beroepskracht-kindratio. Op een groep is altijd minimaal de helft van het aantal vereiste beroepskrachten aanwezig. Kinderen worden bij

binnenkomst aangemeld en tijdens het ophalen afgemeld. Zo kunnen we goed in de gaten houden of we voldoen aan een goede beroepskracht-kindratio.

In de praktijk ziet dat eruit als volgt:

Op een groep met 1 pedagogisch medewerker

Dienst: 8.15 tot 17.45 uur

Hiervoor zijn de volgende afwijkingen op de 3-uursregeling mogelijk:

- Tussen 7.30 en 8.15 uur.
- Het pauzemoment vindt plaats van 13.00 tot 13.30 uur. Omdat de medewerker alleen staat, zal hij of zij de keuze maken wat pedagogisch gezien het juiste moment is om pauze te houden binnen de voorgeschreven pauzetijden*.
- Tussen 17.45 en 18.30 uur.

We wijken niet af van de 3-uursregeling tussen 8.15 en 13.00 uur, en tussen 13.30 en 17.45 uur.

Op een groep met 2 pedagogisch medewerkers

Dienst: 7.30 tot 17.00 of 17.30 uur, uitlooptdienst tot maximaal 17.30 uur (als nodig voor BKR)

Dienst: 8.30 of 9.00 tot 18.30 uur, inlooptdienst vanaf 8.30 uur (als nodig voor BKR)

Hiervoor zijn de volgende afwijkingen op de 3-uursregeling mogelijk:

- Tussen 8.00 en 9.00 uur.
- Het pauzemoment is tussen 12.45 en 13.45 uur. De medewerkers houden aansluitend ieder een half uur pauze.
- Tussen 17.30 en 18.30 uur.

We wijken niet af van de 3-uursregeling tussen 9.00 en 12.45 uur, en tussen 13.45 en 17.30 uur.

Op een groep met 3 pedagogisch medewerkers

Dienst: 7.30 tot 17.00 uur

Dienst: 8.15 tot 17.45 uur

Dienst: 9.00 tot 18.30 uur

Hiervoor zijn de volgende afwijkingen op de 3-uursregeling mogelijk

- Tussen 8.00 en 8.15 uur.
- Tussen 8.30 en 9.00 uur.
- Het pauzemoment is tussen 12.45 tot 14.15 uur. De medewerkers houden aansluitend ieder een half uur pauze.
- Tussen 17.00 en 17.45 uur.

We wijken niet af van de 3-uursregeling tussen 9.00 en 12.45 uur, en tussen 14.15 en 17.00 uur.

*Om op een groep met (1) pedagogisch medewerker of bij een onverwachte situatie de pauzetijd(en) te ondervangen zodat de vereiste helft van de beroepskracht-kindratio gewaarborgd blijft en dat het binnen de 3-uursregeling valt, heeft 't Mereltje de volgende extra mogelijkheden:

1. Op alle locaties is minimaal 1 extra gediplomeerd pedagogisch medewerker aanwezig. Op deze manier heeft 't Mereltje altijd de mogelijkheid een extra pedagogisch medewerker in te zetten tijdens ziekte, pauze, haal en breng momenten.
2. Op elke locatie is een vestigingsmanager aanwezig, die tijdens ziekte, pauze, haal en breng moment in de ochtend & avond ingezet kan worden.
3. Zo nodig kunnen ook de medewerkers van kantoor inspringen (ook zij zijn gediplomeerd pedagogisch medewerkers).
4. In geval van uiterste nood zal de pedagogisch medewerker de keus maken de pauze door te brengen op de groep.

Hoe zien de groepen er binnen 't Mereltje uit?

KOV Groenekanseweg (Kindregistratie 94)	Opvang soort	max kids	max. pm'ers	max kids mereltje	max pm'ers mereltje	Locatie
Biggetje	Startgroep leeftijds groep 0-4	16	4	15*	3	Kdv Groenekanseweg
Geitje (dicht)	Startgroep leeftijds groep 0-4	14	2	12	2	Kdv Groenekanseweg
Kalfje	Startgroep leeftijds groep 0-4	16	4	15*	3	Kdv Groenekanseweg
Lammetje	Startgroep leeftijds groep 0-4	16	4	15*	3	Kdv Groenekanseweg
Miniboerderij 1	Gemengde leeftijds groep 2-4	16	2	16	2	Kdv Groenekanseweg
Miniboerderij 2	Gemengde leeftijds groep 2-4	16	2	16	2	Kdv Groenekanseweg
Bso Stormvogel Groenekanseweg (kindregistratie 48)	Opvang soort	max kids	max. pm'ers	max kids mereltje	max pm'ers mereltje	Locatie
KleineHooizolder 1*	Buitenschoolse opvang 4-13	24	2	22	2	Bso Stormvogel Groenekanseweg
KleineHooizolder 2*	Buitenschoolse opvang 4-13	24	2	22	2	Bso Stormvogel Groenekanseweg
*De BSO groepen met de maximale groeps grootte van 12 of 24 zijn afhankelijk van de kindleeftijden, die in de praktijk aanwezig zijn.						
Bso Stormvogel Abt. Ludolfweg (kindregistratie 46)	Opvang soort	max kids	max. pm'ers	max kids mereltje	max pm'ers mereltje	Locatie
Stormvogel 1	Buitenschoolse opvang 4-13	22	2	22	2	Bso Stormvogel Abt Ludolfweg
Stormvogel 2*	Buitenschoolse opvang 4-13	24	2	24	2	Bso Stormvogel Abt Ludolfweg
*De BSO groepen met de maximale groeps grootte van 12 of 24 zijn afhankelijk van de kindleeftijden, die in de praktijk aanwezig zijn.						
KOV Julianalaan 50 (Kindregistratie 141)	Opvang soort	max kids	max. pm'ers	max kids mereltje	max pm'ers mereltje	Locatie
Winterkoninkje	Startgroep leeftijds groep 0-4	16	4	15*	3	Kdv Julianalaan 50
Nachtgeaal (dicht)	Startgroep leeftijds groep 0-4	15	4	15	3	Kdv Julianalaan 50
Kwikstaartje	Startgroep leeftijds groep 0-4	15	4	15	3	Kdv Julianalaan 50
Roodborstje	Startgroep leeftijds groep 0-4	16	4	15*	3	Kdv Julianalaan 50
Zwaluw	Startgroep leeftijds groep 0-4	15	4	15	3	Kdv Julianalaan 50
Pimpelmees	Gemengde leeftijds groep 2-4	16	2	16	2	Kdv Julianalaan 50
Koolmees	Gemengde leeftijds groep 2-4	16	2	16	2	Kdv Julianalaan 50
Kuifmees	Gemengde leeftijds groep 2-4	16	2	16	2	Kdv Julianalaan 50
Azuurmees	Gemengde leeftijds groep 2-4	16	2	16	2	Kdv Julianalaan 50
Bso Stormvogel Julianalaan 50 (Kindregistratie 30)	Opvang soort	max kids	max. pm'ers	max kids mereltje	max pm'ers mereltje	Locatie
Torenuil	Buitenschoolse opvang 4-13	20	2	20	2	Bso Stormvogel Julianalaan 50
Torenvalk	Buitenschoolse opvang 4-13	10	1	10	1	Bso Stormvogel Julianalaan 50
Bso Stormvogel Julianalaan 44 (Kindregistratie 99)	Opvang soort	max kids	max. pm'ers	max kids mereltje	max pm'ers mereltje	Locatie
Ekster (dicht)	Buitenschoolse opvang 4-13	19	2	19	2	Bso Stormvogel Julianalaan 44
Lijster (dicht)*	Buitenschoolse opvang 4-13	24	2	24	2	Bso Stormvogel Julianalaan 44
Houtduif	Buitenschoolse opvang 4-13	22	2	22	2	Bso Stormvogel Julianalaan 44
Sneeuwuil	Buitenschoolse opvang 4-13	22	2	22	2	Bso Stormvogel Julianalaan 44
Waterhoen (dicht)*	Buitenschoolse opvang 4-13	12	1	12	1	Bso Stormvogel Julianalaan 44
*De BSO groepen met de maximale groeps grootte van 12 of 24 zijn afhankelijk van de kindleeftijden, die in de praktijk aanwezig zijn.						
Bso Stormvogel Torenkamer (kindregistratie 48)	Opvang soort	max kids	max. pm'ers	max kids mereltje	max pm'ers mereltje	Locatie
Torenkamer 5	Buitenschoolse opvang 7-13	24	2	24	2	Bso Stormvogel Julianalaan Torenkamer
Torenkamer 6	Buitenschoolse opvang 7-13	24	2	24	2	Bso Stormvogel Julianalaan Torenkamer
*De BSO groepen met de maximale groeps grootte van 24 zijn afhankelijk van de kindleeftijden, die in de praktijk aanwezig zijn.						
KOV Planetenbaan (Kindregistratie 90)	Opvang soort	max kids	max. pm'ers	max kids mereltje	max pm'ers mereltje	Locatie
Maan	Startgroep leeftijds groep 0-4	16	4	15*	3	Kdv Planetenbaan
Mare	Startgroep leeftijds groep 0-4	16	4	15*	4	Kdv Planetenbaan
Zon (dicht)	Startgroep leeftijds groep 0-4	16	4	15*	4	Kdv Planetenbaan
Sterren	Gemengde leeftijds groep 2-4	16	2	16	2	Kdv Planetenbaan
Terra	Gemengde leeftijds groep 2-4	16	2	16	2	Kdv Planetenbaan
Principessa (dicht)	Startgroep leeftijds groep 0-4	10	3	8	3	Kdv Planetenbaan
Bso Stormvogel Planetenbaan (kindregistratie 40)	Opvang soort	max kids	max. pm'ers	max kids mereltje	max pm'ers mereltje	Locatie
Storm 1	Buitenschoolse opvang 4-13	22	2	22	2	Bso Stormvogel Planetenbaan
Storm 2	Buitenschoolse opvang 4-13	18	2	18	2	Bso Stormvogel Planetenbaan

* In uitzondering kunnen we uitwijken naar de max capaciteit van 16

Vaste gezichten op de groep

We vinden het belangrijk dat onze pedagogisch medewerkers de kinderen echt kennen. Dat ze weten wat de individuele behoeften zijn en welke wisselwerking er is binnen de groep. Een vast gezicht maakt het mogelijk de begeleiding, houding en activiteiten feilloos af te stemmen op de vragen van de kinderen. Om die reden krijgt ieder kind twee vaste pedagogisch medewerkers toegewezen.

Op de dagen dat je kind komt, is altijd minimaal één van deze twee pedagogisch medewerkers aanwezig. Indien de omvang van de stamgroep vraagt om inzet van meer dan twee pedagogisch medewerkers, dan mag 't Mereltje maximaal vier vaste pedagogisch medewerkers aan het kind toewijzen. Naast het vaste gezicht staan ook andere pedagogisch medewerkers op de groep.

In de dagelijkse praktijk kan het voorkomen dat 't Mereltje twee pedagogisch medewerkers inzet die tijdens een werkweek om-en-om aanwezig zijn. De een werkt bijvoorbeeld drie dagen en de ander twee dagen, zoals in onderstaand schema. Zij vormen dan samen één vast gezicht.

Hoe ziet dat eruit:

Ma	Di	Wo	Do	Vr
PM-er A	PM-er B	PM-er A	PM-er B	PM-er A
PM-er ?	PM-er ?	PM-er ?	PM-er ?	PM-er ?

Voor kinderen met flexibele dagen geldt dit principe met vaste gezichten niet.

Onze overkoepelende doelstelling luidt dan ook:

*Het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen in de groep bevorderen en elk kind begeleiden bij het mooiste wat er is: het worden van zichzelf.
Dit bereiken we door middel van onze pedagogische visie, onze doelen, ons werkplan en ons pedagogische kader.*

Spraak- en taalontwikkeling

Prentenboeken kunnen de woordenschat helpen vergroten én kinderen zijn er vaak dol op. Samen een boekje lezen, een verhaal bedenken of lekker luisteren naar een verhaal. Ook de verschillende audio-mogelijkheden, zoals luisterboeken, leveren een bijdrage aan de spraakontwikkeling. Ook leuk: zelf foto's maken van een voorwerp en daar samen woorden bij inspreken.

Peuters gaan meer en meer begrijpen van wat er tegen hen wordt gezegd. Je merkt dit doordat je op vragen antwoord of een aansluitende reactie krijgt. Ook in de taalontwikkeling zijn veel onderlinge verschillen tussen kinderen. Deze verschillen zijn heel normaal. Wanneer een peuter van 2 jaar nog helemaal niets zegt, is het verstandig om als ouder navraag te doen bij bijvoorbeeld de huisarts of logopedist. Het kan komen doordat een kind minder goed hoort. Binnen 't Mereltje geven we zelf altijd het goede voorbeeld, want kinderen nemen onze taal over. Ze leren door middel van imitatie. Hierbij begrijpt het kind nog niet alles wat hij of zij nazegt; het gaat om het nazeggen op zich.

Hoe doen we dit binnen 't Mereltje? Door het organiseren van o.a. de voorleeskring, muziekring, babbelkring en externe activiteiten (bijvoorbeeld een uitje naar de bibliotheek).

Voorbeelden van activiteiten:

- Kringgesprek.
- Voorlezen in de kring of een-op-een.
- Samen zingen.
- Communicatie onderling: medewerker-kind en kind-kind.

Motorische en lichamelijke ontwikkeling

Met veel speelgoed oefent het kind ongemerkt de fijne motoriek. Bijvoorbeeld met puzzels, tekenen, muziek maken en inkleuren. Andere spellen trainen de oog-handcoördinatie. Denk bijvoorbeeld aan een spelletje waarbij kinderen zo snel mogelijk de voorwerpen van een bepaalde vorm of kleur moeten aanraken. Vanaf 2-jarige leeftijd kun je zien dat de ontwikkeling van de fijne bewegingen een spurt neemt. Bij het lopen richt het kind zich meer op details. Ook zal hij willen leren drinken uit een beker en deze met twee handjes vastpakken. Hij gaat leren eten met een lepel en deze zelf naar zijn mond brengen. Draaien is een moeilijke beweging om te leren. Een kind leert dit door bladzijden in een boek om te slaan en dat gaat steeds gemakkelijker.

Hoe doen we dit binnen 't Mereltje? Door het creëren van onder meer een gezellig, huiselijk eetmoment.

Voorbeelden van activiteiten:

- Blazen door een rietje.
- Bellen blazen.
- Hockey Pockey-dans.
- Bewegingsspellen met de dansdoek, zoals balanceren met een bal, 'Golven van de zee' of 'Kat en muis'.
- Creatieve activiteiten: scheuren, prikken, knippen, plakken, verven en tekenen.
- Spelen met constructiemateriaal.
- Ketting rijgen van verschillende materialen (grof of fijn).
- Ringwerpspel, kegels gooien, sjoelen, knikkeren.
- Kraan open- en dichtdraaien.
- Zelf handen wassen en afdrogen.
- Zelf aan- en uitkleden, ook de knoopjes, de rits en de riem. Steeds een beetje beter en meer.

Cognitieve en zintuiglijke ontwikkeling

De cognitieve ontwikkeling van kinderen verloopt volgens verschillende theorieën in stadia. Zo is bekend waar kinderen op welke leeftijd (ongeveer) aan toe zijn. En dus zie je regelmatig dezelfde 'succesvolle' spelvormen terug voor bepaalde leeftijden. Zo wordt een bijdrage geleverd aan de cognitieve ontwikkeling.

Voor kinderen van 2 tot 4 jaar zijn kennismakingsactiviteiten, herkenning van cijfers en letters, 'matchen' (koppelen, zoals bij Memory of Electro Junior) of op volgorde leggen een passende activiteit om aan te bieden. In het tweede levensjaar leert het kind dat hij zelf iets teweegbrengt. Dit is een stap in de richting van geloof in eigen kunnen. Een dreumes kan kleine opdrachtjes uitvoeren en geniet van complimentjes. Dit is ook belangrijk voor later op school. Op deze leeftijd gebruikt hij de dingen zoals ze bedoeld zijn: een haarborstel voor je haar, een bal om te rollen en tegenaan te schoppen en met een auto doe je rijspelletjes.

Een peuter denkt uiteraard op een 'peutermanier'. Herinneringen, fantasie en werkelijkheid lopen door elkaar heen; er is sprake van magisch denken. In deze fase gelooft een peuter dat wat hij denkt ook echt gebeurt. Soms kan dat een peuter bang maken en is de oorzaak van de angst moeilijk te achterhalen. We nemen de angst in ieder geval wél serieus en proberen erover te praten. Als een peuter leert om zijn angsten de baas te worden, dan heeft hij daar zijn hele leven wat aan.

Voorbeelden van activiteiten:

- Hockey Pokey-dans.
- Met een dansdoek verschillende spelletjes doen.
- Knippen, plakken, prikken, stempelen, vouwen, scheuren, tekenen en (vinger)verven.
- Spelen met zand, water of scheerschuim.
- Spelen met blokken, Lego, K'nex, Playmobil, Meccano of ander constructiemateriaal.
- Ketting rijgen van verschillende materialen.
- Puzzelen.
- Spelen met een bouwdoos of een bouwplaat maken.
- Koken en/of bakken.
- Planten water geven.

Sociaal-emotionele ontwikkeling

Bij opgroeiende jonge kinderen draait dit onder andere om de ontwikkeling van het geweten, gevoelens, de sociale ontwikkeling, de omgang met andere kinderen en egocentrisme. Veel van deze aspecten zien we terug in 'verhalen' die gebruikt worden in spelletjes. Denk bijvoorbeeld aan kusjes geven en kletsen met een figuurtje. Of bijvoorbeeld het 'verzorgen' van speelgoedbaby's of huisdieren.

Vanaf ongeveer 2 jaar oud is het kind een peuter. Het kind ervaart dat hij/zij een eigen persoon is en ontwikkelt een eigen wil. Het omgaan met een kind komt steeds meer in het teken te staan van opvoeding, naast de verzorging.

Een peuter is trots op zichzelf en denkt dat de wereld om hem draait. Het hoort bij de normale ontwikkeling dat een peuter verwacht dat alle aandacht op hem of haar is gericht. Hij of zij eist alle aandacht op, van iedereen en overal. Een peuter kan er niet goed tegen wanneer je met andere dingen bezig bent en kan erg kwaad worden wanneer je hem of haar geen aandacht geeft.

Voorbeelden van activiteiten:

- Nabootsen van de thuis situatie middels rollenspellen.
- Poppenspel.
- Samen delen van materiaal tijdens spel, maar ook vriendjes delen.
- Problemen oplossen en uitpraten.

Spelontwikkeling

Bij jonge kinderen vormt zich de spelontwikkeling en de creatieve ontwikkeling door de eigen fantasie, spelen en het maken van tekeningen. Er zijn veel spellen die zo op creatieve wijze een bijdrage leveren aan de spelontwikkeling.

Voorbeelden van activiteiten:

- Kralen rijgen.
- Puzzelen.
- Kasteel of huis bouwen (2D wordt uiteindelijk 3D).
- Bewegingsspelletjes: 'Schipper mag ik over varen', 'Zakdoekje leggen', 'Annemaria koekoek' enz.

Fantasieontwikkeling

Imitatie en fantasie gaan samen: eten maken in het keukentje, luiers verschonen bij de poppen, theedrinken aan tafel. Bij oudere peuters zijn verkleedspullen, het 'strijkijzer' en huishoudelijke materialen geliefd. De oudsten willen met alles helpen: bij het verzamelen van bladeren in de tuin, met afwassen, bij het schoenenpoetsen en ramen zemen.

Elke peutergroep heeft een logeerbeer of -pop met daarbij een rugzakje of reiskoffertje met bijbehorend schriftje. De beer of de pop gaat mee naar huis; ouders en kinderen kunnen hun belevenissen met foto's laten zien via het schriftje. Als de beer of pop uit logeren is geweest, wordt het logeerpartijtje in de kring met de kinderen besproken.

Voorbeelden van activiteiten:

- Poppenkast spelen.
- Doktertje- of tandartsrollenspellen.
- Treintje rijden (met de stoelen achter elkaar).
- Verkleden.
- Rollenspellen met poppen of knuffels.

2.3 Extra pedagogische aandacht

KOV 't Mereltje is toegankelijk voor alle kinderen. We bieden ieder kind een passende vorm van opvang aan, waarbij het welbevinden en de individuele behoefte en mogelijkheden van het kind voorop staan.

KOV 't Mereltje staat in principe open voor alle kinderen, ook kinderen met een beperking, achterstand of ziekte, die extra zorg vragen. Daarbij kunnen kinderen ook iets bijzonders meemaken, waardoor we voor korte duur extra aandacht geven. Denk aan:

- Geboorte broertje of zusje.
- Overlijden van een gezinslid.
- Bijten.
- Ontwikkelingsachterstand, ziekte of beperking; kinderen met een 'rugzakje'.
- Time-out.

- Pesten.
- Extra drukke kinderen.
- Vermoeden kindermishandeling.

We bespreken de bovenstaande situaties hierna kort. Aan de onderwerpen pesten, de omgang met drukke kinderen en vermoeden kindermishandeling besteden we extra aandacht.

Geboorte broertje of zusje

De pedagogisch medewerksters van de groep bespreken op de groep dat er een baby op komst is en welk kindje een broertje/zusje krijgt. Wanneer de baby geboren is vertellen ze er ook over in de groep en wordt er eventueel een verhaaltje over voorgelezen. Het kindje mag op de groep trakteren.

De pedagogisch medewerker zorgt ervoor dat er met de groep een boekje gemaakt wordt. Alle kinderen van de groep mogen dan een tekening maken voor in het boekje. Dit geboortebokje wordt dan met een knutselwerk van de 'grote' broer/zus, een slabbetje en een bad eendje ingepakt. 's Avonds krijgt vader dit felicitatie pakketje mee naar huis.

Overlijden van een gezinslid

Ouders lichten de pedagogisch medewerker en/of de assistent leidinggevende in. De pedagogisch medewerker of assistent leidinggevende vangt ouder en kind op 's morgens. Met ouder(s) wordt besproken of ze willen dat er aandacht aan besteed wordt. Het kindje wordt dan extra in de gaten gehouden door de pedagogisch medewerkers en krijgt de extra zorg die het nodig heeft op dat moment.

Er zijn boekjes om voor te lezen in de groep of alleen aan het kindje. De pedagogisch medewerker kan dan de kinderen leren dat dit ook kan gebeuren en hoe je er dan mee om kunt gaan. De ouders wordt de vraag gesteld wat wij als bedrijf voor ze kunnen betekenen. Er is begrip voor de situatie en indien nodig wordt er extra opvang voor het kindje geboden. Ouder(s) krijgt/krijgen een bos bloemen van het bedrijf toegestuurd.

Bijten

Het is bekend dat baby's vooral oraal zijn ingesteld en daarom aan alles sabbelen en happen. Hun mond is nu eenmaal een belangrijk instrument om te ontdekken hoe iets voelt. Een twee-, drie- of vierjarige bijt meestal uit frustratie of boosheid, maar dat hoeft niet altijd. Jonge kinderen reageren vooral lichamelijk op deze onlustgevoelens, simpelweg omdat ze nog onvoldoende taal tot hun beschikking hebben om zich in woorden te kunnen uitdrukken. Meestal verdwijnt dit gedrag dan ook vanzelf als een peuter of kleuter zich goed genoeg met woorden kan uitdrukken.

Daarnaast speelt temperament een belangrijke rol; de ene peuter maakt wel gebruik van bijt-, schop- en sla-technieken, het andere kind doet dat niet. Bij sommige kinderen slaat de boosheid juist naar binnen; ze trekken zich terug of worden stil. Ook blijken er duidelijke verschillen te zijn in hoe een kind reageert op het stellen van grenzen. Tenslotte spelen er soms ook (tijdelijke) omgevingsfactoren mee, zoals de komst van een broertje of zusje.

Kinderen leren wat goed of fout is vooral van hun ouders, verzorgers en oudere broertjes of zusjes. Het goede voorbeeld geven is dus belangrijk, want een kind kopieert de normen en waarden die je als ouder in de praktijk brengt. Dit is een langdurig leerproces, waarbij een peuter langzaam leert welk gedrag wel en niet onder de noemer 'goed' valt.

Hoe reageert onze pedagogisch medewerker wanneer een kind bijt?

- Zeg niet dat het kind stout is, maar benoem zijn/haar gedrag en wat je hierin vervelend vindt.
- Vertel aan het kind wat je niet wilt (bijten) en waarom je dat niet wilt. Probeer direct te zorgen voor afleiding.
- Maak je niet te druk om wie de 'schuldige' is wanneer kinderen elkaar in de haren vliegen, maar maak wel duidelijk dat je niet wilt dat ze elkaar pijn doen.
- Corrigeer het kind als hij iets doet wat je niet wilt, maar voorkom dat je zelf agressief gedrag laat zien. Terugbijten onder het mom van "Voel zelf maar eens hoe het voelt" is uit den boze, omdat je dan met agressie op agressie reageert.

- Waarschuw het kind één of twee keer. Luistert hij/zij niet, geef hem/haar dan een time-out. Dat wil zeggen dat je hem optilt en uit de situatie haalt. Zet hem/haar – gedurende een minuut of drie – ergens apart zodat hij/zij geen aandacht krijgt. Ga daarna naar hem/haar toe en maak het weer goed.
- Geef het ongewenste gedrag niet teveel aandacht en blijf rustig.

Dit alles betekent niet dat we het toelaten dat een kind bijt. We grijpen in en proberen de situatie voor beide partijen in goede banen te lijden.

Ontwikkelingsachterstand, ziekte of beperking; kinderen met een 'rugzakje'

Onze kinderopvang is toegankelijk voor alle kinderen. We bieden ieder kind een passende vorm van opvang aan, waarbij het welbevinden en de individuele behoefte en mogelijkheden van het kind voorop staan.

KOV 't Mereltje staat in principe open voor alle kinderen, ook kinderen met een beperking, achterstand of ziekte, die extra zorg vragen. Bij aanmelding van het kind, wordt in samenspraak met ouders een zorgvuldige afweging gemaakt of plaatsing van het kind haalbaar is. Voorwaarde is dat onze medewerkers de gewenste ondersteuning kunnen bieden en dat het geen nadelige gevolgen heeft voor de groep.

Om zowel kind, ouder en medewerker zo goed mogelijk te ondersteunen, zal om de 3 maanden een evaluatie plaats vinden met de ouder, medewerker van de groep en de vestigingsmanager. De kwaliteitsmanager zal door de vestigingsmanager op de hoogte worden gehouden. Is er een behoefte vanuit de ouder, medewerker of vestigingsmanager dat de kwaliteitsmanager bij de evaluatie aanwezig is, zal de kwaliteitsmanager bij de evaluatie aanwezig zijn.

Soms blijkt echter in de praktijk, dat het ondanks onze aandacht en zorg, niet altijd mogelijk is een kind in een van onze groepen te blijven opvangen. Dan zal - in het belang van het kind – een doorverwijzing gedaan worden naar een vorm van opvang, die beter aansluit bij de ontwikkeling van het kind.

Daar waar nodig ondersteunen we de pedagogisch medewerkers bij het bieden van deze passende opvang, aan kinderen die extra zorg nodig hebben. Je kunt hierbij denken aan de inzet van een verpleegkundige bij sondevoeding, of een (ortho)pedagoog bij ontwikkelingsachterstand, enz.

We werken hierbij samen met verschillende partners zoals Conformo onder begeleiding van orthopedagoog Margreth van de Sluis, kinderpsycholoog/gedragstherapeut Doranda van Otten en manueeltherapeut Meine Veldman.

Time-out

Ten eerste mag een time out nooit gebruikt worden als straf, maar enkel om het kind even te laten nadenken over zijn of haar gedrag. Dit wordt per kind individueel bekeken, hoe hier het beste mee om te gaan. Als het gedrag van het kind niet correct is, spreken we het kind daar op ooghoogte op aan. Vervolgens vertellen we het kind dat dit de eerste waarschuwing is en ook waarom we het kind de waarschuwing geven.

Wanneer het kind na de eerste waarschuwing weer in zijn gedrag vervalt, krijgt het nog een tweede waarschuwing; Hierbij geven we ook duidelijk op ooghoogte aan dat wanneer dit gedrag zich nogmaals herhaalt het een time out krijgt om na te denken over wat het gedaan heeft. Is een time out nodig dan vertellen we het kind duidelijk op ooghoogte waarom het kind een time out krijgt.

Voor de time-out zoekt de medewerker een veilige en rustige plek voor het kind. Dit kan een stoeltje zijn, maar ook een plekje op de grond waar geen andere uitdaging aanwezig is. Het kind zit er om even na te denken. Hoelang het kind een time out krijgt is afhankelijk van de leeftijd. Bij 1,5 jaar 1 minuut, 2 jaar: 2 minuten, bij 3 jaar: 3 minuten enz. Een time out gebruiken we pas vanaf 1,5 jaar. Tot slot vertellen we het kind ook duidelijk dat het moet blijven zitten, totdat wij het van het time out plekje komen halen.

Wanneer de minuut of minuten voorbij is/zijn, rond de pedagogisch medewerker die het kind een time-out heeft gegeven, het proces ook weer af met het kind. We herhalen naar het kind waarom hij/zij een time-out heeft gekregen. Leg het kind duidelijk uit wat niet mag, maar vooral wat we graag willen zien/ wat wel mag.

Positief benaderen werkt altijd beter en motiverend. Op de peutergroep informeren we bij het kind of het zelf kan reproduceren wat er mis is gegaan en hoe we het een volgende keer anders kunnen aanpakken. Daarna zullen de pedagogisch medewerker en het kind gezamenlijk 'sorry' zeggen als dit nodig is. Dan mag het kind gewoon weer gaan spelen.

Het is heel belangrijk dat een time out consequent gebruikt wordt. Alle pedagogisch medewerkers behoren van deze procedure op de hoogte te zijn, alsook invalskrachten, vakantiekrachten en stagiaires.

Ons uitgangspunt is om het kind altijd eerst te waarschuwen, als blijkt dat één of meerdere waarschuwingen niet werken, is het goed om het kind even uit zijn (spel)gedrag/situatie te halen.

Uitgangspunten kinderen met een handicap of beperking

- Kinderopvang 't Mereltje is in principe bereid kinderen met een handicap of beperking aan te nemen, mits 't Mereltje en de ouders in overeenstemming zijn over de condities en als aan de toelatingscriteria wordt voldaan.
- De pedagogisch medewerkers zijn bereid de extra zorg te geven, zolang het op de groep haalbaar is en niet ten koste gaat van de aandacht aan de andere kinderen.

Bij de toelatingsbeoordeling van een kind met een handicap of beperking, spelen de volgende zaken een rol:

- De kennis en vaardigheden van de pedagogisch medewerkers met betrekking tot de problematiek.
- Materiële beperkingen in de voorzieningen en het gebouw van de opvang.
- De mogelijkheden tot ondersteuning (materieel en immaterieel).
- Kinderopvang 't Mereltje kan niet onbeperkt kinderen met een handicap of beperking aannemen. Daarvoor is de expertise op pedagogisch en didactisch gebied nog niet voldoende ontwikkeld. Op dit moment schatten we in dat we op een groep van 16 kinderen 1 kind met een handicap of beperking kunnen opvangen.
- De kinderopvang beschikt niet over de kennis en expertise over de handicap of beperking van het kind. Ouders en opvang zullen met elkaar moeten kijken wat haalbaar is en waarbij ondersteuning nodig is.
- Als er bij een kind dat al bij ons op de opvang zit een handicap of beperking wordt vastgesteld, dan hebben wij de inspanningsverplichting om het kind, indien mogelijk, op onze opvang verder te helpen.

Indicatiestelling en keuze van ouders

- Ouders van een kind met een handicap of beperking dragen zelf de verantwoordelijkheid voor het plaatsen van het kind op een regulier kinderdagverblijf.
- De opvang blijft te allen tijde haar recht behouden om te beslissen dat de zorg te groot is of wordt, waarna er na overleg met ouders gekozen kan worden het kind over te plaatsen naar een medisch kinderdagverblijf. In dit proces kunnen we de ouders bijstaan/begeleiden.

Toelatingscriteria 't Mereltje

Kinderopvang 't Mereltje kent haar beperkingen en grenzen met betrekking tot speciale zorg voor kinderen van 0-4 jaar en 4-14 jaar. Daarom hebben we criteria opgesteld voor toelating tot de kinderopvang. We bekijken steeds per kind of aan de criteria wordt voldaan.

- Op onze opvang is het mogelijk om per locatie maximaal 2 kinderen met een handicap of beperking op te vangen, met een maximum van 1 kind per groep. Een groep bestaat uit maximaal 16 kinderen.
- De groep moet de mogelijkheid hebben om een kind met een handicap of beperking op te vangen, nu en in de toekomst. Zitten er bijvoorbeeld al meer zorgkinderen in die groep? De groepssamenstelling is bekend bij de planning.
- We nemen niet meer dan 1 kind met een handicap of beperking tegelijkertijd aan. Dit betekent dat er maar 1 aanmeldingsprocedure met een kind met een handicap of beperking kan lopen. We willen eerst zien hoe de opvang in de praktijk gaat.
- Bij de aanmelding moeten ouders alle relevante en juiste informatie meesturen.
- Bij de intake wordt de *Checklist kind met een handicap/beperking* ingevuld.

- Uit de verstrekte gegevens valt een goede inschatting te maken voor de toekomst van het kind op onze kinderopvang.
- Zo nodig dragen de ouders zelf zorg of regelen ze de zorg voor specifieke lichamelijke verzorging van het kind (voorbeeld bij zindelijk worden en zelfstandig toiletgebruik).
- De verwachting is dat het kind leerbaar is.
- Het kind past wat betreft problematiek bij andere kinderen in de groep.
- Het kind kan in een groep functioneren.
- Het kind kan zich aan afspraken houden (rekening houdend met de leeftijd en de mogelijkheden van het kind).
- Het kind mag geen bedreiging vormen voor de andere kinderen.
- Het kind moet kunnen communiceren (verbaal of non-verbaal).
- Het kind heeft niet permanent toezicht nodig.
- Het kind vraagt slechts beperkt extra aandacht van de pedagogisch medewerker. Het mag niet zo zijn dat de werkbelasting te zwaar wordt voor de pedagogisch medewerkers en er moet voldoende ruimte en tijd overblijven, zodat alle kinderen evenveel aandacht krijgen.

Als het kind wordt aangenomen, informeert de planning de vestigingsmanager voordat de intake plaatsvindt over de bijzonderheden.

Verwachtingen naar de ouders

- Er is een open houding naar de opvang.
- Er is openheid bij de aanmelding van het kind.
- Alle relevante gegevens van het kind zijn beschikbaar.
- Er zijn reële verwachtingen van het kind.
- Er zijn reële verwachtingen van de opvang.
- 't Mereltje wordt in de gelegenheid gesteld externe deskundigen in te schakelen.
- Als op enig moment grenzen aan de zorg worden bereikt, gaan 't Mereltje en de ouders in overleg.

Aanvullende punten in de overeenkomst

- Een kind moet thuis kunnen blijven als beide vaste pedagogisch medewerkers ziek zijn en dat problemen oplevert.
- Een kind moet bij bepaalde omstandigheden toch geplaatst kunnen worden in een medisch kinderdagverblijf.

2.4 Pedagogisch klimaat en opvoedingsdoelen

Sensitieve responsiviteit

Pedagogisch medewerkers zijn gevoelig voor wat het kind bezighoudt. Ze nemen signalen van het kind waar en reageren daarop. Ze laten merken dat ze het kind hebben gezien en waarderen. Dat ze rekening houden met het kind en helpen als dat nodig is.

Respect voor de autonomie van het kind

Een kind is vanaf de geboorte competent en uniek en gericht op sociale contacten en relaties. Ieder kind heeft een eigen temperament en laat op eigen wijze zijn behoefte aan autonomie blijken. Een kind is ook afhankelijk van de volwassene met betrekking tot zijn of haar basisbehoeften. Naarmate het kind ouder wordt, treedt er een verschuiving op van afhankelijkheid naar autonomie.

Wanneer heb je respect voor autonomie?

- Als je het kind de ruimte geeft om zo veel mogelijk zelf te doen en zelf te ontdekken.
- Als je de inbreng van het kind positief waardeert.
- Als je *met* het kind praat, in plaats van *tegen* een kind - of over zijn hoofd heen.
- Als je kinderen voorbereidt op wat komen gaat.

Baby's zijn geheel afhankelijk van de zorg van volwassenen. Juist daarom geven onze pedagogisch medewerkers het kind veel ruimte voor autonomie en volgen ze de initiatieven van het kind. We pakken bijvoorbeeld een baby niet zomaar op uit zijn bedje maar maken eerst oogcontact, praten en vertellen wat er gaat gebeuren. Hierdoor krijgt de baby op zijn niveau controle over de situatie. Dit is een basis voor verdere positieve ervaringen. Zo kan er een wederkerige communicatie tussen baby en pedagogisch medewerker ontstaan en een balans tussen afhankelijkheid die past bij baby's.

Dreumesen willen veel zelf doen en zijn tegelijkertijd nog sterk emotioneel afhankelijk van de pedagogisch medewerkers. Pedagogisch medewerkers lossen dit emotionele conflict op door bijvoorbeeld de dreumesen vrij te laten spelen en zelf beschikbaar te blijven via oogcontact. Door even naar de pedagogisch medewerkers te kijken (ziet ze me, is alles veilig?) kan de dreumes zijn of haar behoefte aan afhankelijkheid bevredigen en verder spelen en ontdekken.

Peuters kunnen enige tijd zelfstandig spelen. Als ze de pedagogisch medewerker nodig hebben, zoeken ze vaak zelf contact. Maar peuters ontdekken een nieuwe vorm van afhankelijkheid - van andere kinderen. Ze ontdekken dat andere kinderen niet met je willen spelen als je geen rekening met hen houdt. Dat je moet proberen anderen ter wille te zijn, dat soms de wet van de sterkste geldt. Soms hebben ze hulp nodig van de pedagogisch medewerker bij het leren samenspelen met andere kinderen.

Kleuters (bso) kinderen van 4 t/m 12 jaar hebben behoefte aan uitleg. Ze willen leren om de wereld om zich heen te begrijpen. Door de kinderen te helpen hun gedrag af te stemmen op de omgeving, leren ze de wereld om zich heen te begrijpen. Door te praten en uitleg te geven bevordert je naast de taalontwikkeling ook de cognitieve ontwikkeling en de sociale ontwikkeling.

Manieren om de autonomie van het kind te respecteren

- *Pas het dagprogramma en de dagelijkse routine aan*

1x in de week hebben we een roostervrije dag voor de kinderen. Hierdoor kunnen we voor kinderen die iets meer voorkeuren hebben of temperamentvol zijn, de dag beter laten aansluiten op hun eigen individuele behoeften.

- *Geef de gelegenheid zelf problemen op te lossen*

Pedagogisch medewerkers laten hun betrokkenheid bij de kinderen zien, maar nemen niet alles uit handen. Ze observeren en wachten af hoe de kinderen zelf problemen oplossen, in plaats van direct in te grijpen. Ook met allerlei praktische dingen, zoals speelgoed pakken, aan- en uitkleden, zijn ze gericht op zelfstandigheid.

- *Laat zelf keuzes en plannen maken*

Onze pedagogisch medewerkers leggen duidelijke keuzes voor aan het kind. Bijvoorbeeld kiezen uit twee activiteiten, wil je dit of dat? We leggen niet te veel keuzemogelijkheden tegelijk voor, om het voor deze jonge kinderen overzichtelijk te houden

- *Volg het kind en geef het de leiding*

Tijdens gesprekjes met kinderen waken onze pedagogisch medewerkers ervoor niet zelf in te vullen wat het kind denkt of voelt. Ze stellen vragen aan het kind, wachten rustig op een antwoord en laten zich door het kind leiden.

- *Geef de gelegenheid om te helpen of bij te dragen aan de groep*

Kinderen voelen zich groot en sterk als ze anderen kunnen helpen. Ze hebben recht om op hun eigen manier bij te dragen aan het geheel. De meeste vertonen spontaan hulpgedrag. Een peuter of dreumes geeft bijvoorbeeld speelgoed aan een baby. Ze willen ook graag de pedagogisch medewerkers helpen met dingen als opruimen, tafel dekken, spullen zoeken.

Luisteren naar de kinderen

Praten, uitleggen en luisteren

Taal is vanaf het allereerste begin een belangrijk communicatiemiddel. Baby's reageren op stemgeluid en al jong gaan kinderen snappen wat wordt bedoeld. Kinderen begrijpen meer dan ze zelf al kunnen zeggen. Door communicatie met taal leren de kinderen de wereld beter te begrijpen. Zowel de wereld om hen heen (de mensen, dieren, planten en dingen), als hun binnenwereld (hun gedachten, wensen en gevoelens).

Door te communiceren met taal help je jonge kinderen om zichzelf en anderen beter te begrijpen. Denk bijvoorbeeld aan:

- *Verwoorden wat er feitelijk gebeurt*

Onze pedagogisch medewerkers begeleiden met taal die feitelijk aangeeft wat er gebeurt. 'Kijk mama gaat weg, die gaat naar haar werk'. De taal ondersteunt wat het kind ziet en vice versa. Onze pedagogisch medewerkers begeleiden alles wat zij doen en zien met taal. Ze geven daarbij de kinderen steeds de gelegenheid om te reageren en geven het kind hiermee de ruimte.

- *Verwoorden wat je gaat doen*

Vooral bij baby's is het belangrijk dat ze de tijd krijgen om te snappen wat de pedagogisch medewerker bedoelt. Daarom zeggen onze pedagogisch medewerkers altijd eerst wat ze gaan doen, kijken naar de reactie van het kind en handelen dan pas. Uitleggen van het hoe en waarom is voor alle kinderen heel belangrijk. Ook als kinderen niet alles snappen, gaan ze toch beseffen dat alles een oorzaak of reden heeft en dat ze die kunnen leren kennen.

- *Kijken en verwoorden vanuit het perspectief van het kind*

Als kinderen spelen, is het heel belangrijk dat de pedagogisch medewerkers eerst goed observeren waar de belangstelling van de kinderen ligt. Als we zien waarmee kinderen bezig zijn, kunnen we op inspelen en het spel verrijken.

- *Gevoelens van de kinderen verwoorden*

Onze pedagogisch medewerkers vergroten het inzicht van het kind in zichzelf en andere kinderen door gevoelens te verwoorden en uit te leggen.

- *Verhalen vertellen en voorlezen*

Verhalen helpen kinderen om samen te praten over belangrijke ervaringen. Over alles wat jonge kinderen interesseert. Op onze peutergroep komt 'Puk' voor het fruit eten kletsen met de kinderen. Ieder kind mag vertellen wat het heeft meegemaakt. Bijvoorbeeld in het weekend.

Grenzen stellen en reguleren

Jonge kinderen hebben duidelijke grenzen nodig. Wat mag wel en wat mag niet? Kinderen weten dan dat ze zich binnen die grenzen vrij mogen bewegen. Kinderen kunnen zichzelf nog niet reguleren of sturen. Als ze bijvoorbeeld iets zien wat hun aandacht trekt, dan willen ze het pakken. Ook als een ander kind ermee speelt. Ze kunnen hun eigen gedrag nog slecht stoppen. Een ander pijn doen of iets stuk maken, keuren we niet goed. In eerste instantie kijken onze pedagogisch medewerkers kinderen conflicten zelf kunnen oplossen, zonder dat het recht van de sterkste geldt. Soms blijft een kind doorgaan met ongewenst gedrag.

Om te laten merken dat de grens is bereikt, praten we met het kind en zetten het indien nodig even op een stoeltje of bank aan tafel. Het kind krijgt even rustig de tijd hierover na te denken, waarna we het conflict uitpraten. We keuren het gedrag af en niet het kind.

Kinderen hebben het nodig dat een pedagogisch medewerker 'nee' zegt en hun aandacht positief op iets anders richt. Regels en grenzen zijn een middel om een kind veiligheid en duidelijkheid te bieden. En daarmee ook een stukje rust. We gaan we uit van een positieve benadering.

Onze pedagogisch medewerkers reguleren het gedrag van het kind door 'nee' te zeggen, alternatieven aan te bieden, rituelen te gebruiken, te vertellen wat het kind wel moet doen, af te leiden en te troosten.

Dan neemt het kind stukjes van het gedrag van de pedagogisch medewerker over. Het kind verinnerlijkt de gedragsregels. Een aantal regels, gewoontes en rituelen worden automatiseren.

Rituelen

Rituelen zijn een belangrijk middel om de wereld voor jonge kinderen voorspelbaar te maken en om een wij-gevoel te creëren. Maar ze zijn ook een krachtig middel voor emotie- en gedragsregulatie. Zo zingen we bijvoorbeeld liedjes die aankondigen dat het tijd is voor het fruit of de lunch. Kinderen die beginnen met zindelijk worden en meegaan met de wc-ronden krijgen na een plas of poep een sticker op hun eigen stickervel.

Een goed dagprogramma reguleert het gedrag van kinderen op een positieve manier. Zo zijn er vaste momenten voor bijvoorbeeld de maaltijden en tussendoortjes, handen wassen, gezichtjes poetsen, wc-/verschoonmomenten, slaap-/rusttijden en activiteiten.

Bij de baby's kijken we in overleg met de ouders naar hun behoeften. Naast het dagprogramma proberen we daar dan zo veel mogelijk op aan te sluiten. Als het kind ouder wordt, loopt het van zelf mee met het dagprogramma.

Positieve relaties tussen de kinderen ondersteunen

Onze pedagogisch medewerkers helpen de kinderen om zich veilig bij elkaar te voelen en om positieve relaties op te bouwen. Belangrijkste doel- en competentiegebieden bij samenspelen en samenleven zijn:

- *Kijk, ik mag er zijn (emotionele competenties)*

Kinderen kennen elkaar, begroeten elkaar en kennen de namen van de andere kinderen. Ze horen erbij en durven initiatieven te nemen. Ze ontwikkelen een positief zelfbesef. Ze kunnen hun emoties uiten en duidelijk maken wat ze willen. Ze leren dat ze een stem hebben in de groep en dat er naar hen wordt geluisterd.

- *Kijk, we kunnen het samen (sociale competenties)*

Kinderen leren samen te spelen, rekening met elkaar te houden en conflicten op te lossen. Samen plezier en grapjes te maken. Ze ontwikkelen vriendschappen en voorkeuren voor bepaalde kinderen. Ze krijgen inzicht in sociale gevolgen van hun handelen. Ze snappen de consequenties en leren daarmee rekening te houden.

- *Kijk, ik ben een lief, goed kind (morele competenties)*

Ze leren om anderen te helpen en een bijdrage te leveren in de groep. Ze kennen morele basisregels als 'elkaar geen pijn doen' en weten deze regels toe te passen. Ze doen mee aan feesten en vieringen. Ze hebben houvast aan gewoontes en rituelen voor goed gedrag. Bijvoorbeeld het afscheid nemen, rond het eten of het goedmaken na een ruzie.

"Ik ben oké. Jij bent oké. Wij zijn samen oké zoals we zijn."

2.5 Pesten: preventie

Pedagogisch medewerkers passen afspraken en omgangsregels toe in concreet gedrag. Op deze wijze wordt kennis omgezet in de vaardigheid om positief met elkaar om te gaan. Het voorkomen van pesten is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Pedagogisch medewerkers zijn in staat om pesten te signaleren. Zij nemen hierin duidelijk een stelling.

De manier waarop we omgaan met (on)gewenst gedrag: signaleren, belonen en bespreken. De manier waarop we ouders en kinderen kennis laten maken met deze aanpak, wordt tijdens een persoonlijk gesprek behandeld. Dit kan tevens een onderdeel zijn van de oudergesprekken. Wanneer het nodig is dat er een gesprek plaatsvindt met onze orthopedagoog of psycholoog, gaat dit in overleg met de ouder.

De 10 gouden regels

Hoe gaan we wel én niet met elkaar om bij 't Mereltje? Dat leggen we vast in de 10 gouden regels:

1. Je beoordeelt anderen niet op hun uiterlijk.
2. Je sluit een ander kind niet buiten.
3. Je komt niet zonder toestemming aan de spullen van een ander kind.
4. Je scheldt een kind niet uit en verzint geen bijnamen.

5. Je lacht een ander kind niet uit.
6. Je bedreigt elkaar niet en je doet elkaar geen pijn.
7. Je accepteert een ander kind zoals hij of zij is.
8. Je bemoeit je niet met een ruzie door zomaar partij te kiezen.
9. Als je samen ruzie hebt, praat je het eerst uit, lukt dit niet dan vraag je hulp aan de pedagogisch medewerkers.
10. Als je ziet of merkt dat een kind wordt gepest, vertel je dit aan de pedagogisch medewerker. Dit is geen klikken!

Pestgedrag herkennen en voorkomen

Signalen

- Altijd een bijnaam, nooit een eigen naam noemen.
- Zogenaamd leuke opmerkingen maken over een groepsgeenoot – die in de kern niet écht leuk zijn.
- Een groepsgeenoot voortdurend ergens de schuld van geven.
- Beledigen.
- Opmerkingen maken over huidskleur, kleding, haardracht en/of andere uiterlijke kenmerken, zoals beugel, bril enz.
- Persoonlijke eigendommen kapot maken.
- Isoleren, buitensluiten
- Slaan of schoppen.
- Schelden of schreeuwen.

Kenmerken

- Bewust iemand kwetsen of kleineren.
- Het gebeurt herhaaldelijk, systematisch en langdurig (het stopt niet vanzelf).
- Een ongelijke strijd: de pester ligt altijd 'boven'.
- De pester heeft geen positieve bedoelingen: hij/zij wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
- Pesten gebeurt meestal door een groep (pester, meelopers en supporters) tegenover een geïsoleerd slachtoffer.
- Een vaste structuur.
- De pesters zijn meestal dezelfde, evenals de slachtoffers.

Gevolgen

- De gevolgen kunnen (zowel lichamelijk als geestelijk) pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook heel lang naslepen,
- Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen.
- Het herstel verloopt moeizaam.
- Isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind, maar ook bij de pester en de meelopers.
- De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat.
- Iedereen is angstig en wantrouwt elkaar, is weinig open of spontaan en telt weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

Curatieve aanpak: als er tóch wordt gepest

Pesten gebeurt meestal stiekem en buiten het gezichtsveld van de medewerkers. Het is belangrijk dat het aan de pedagogisch medewerker wordt gemeld door ouders, groepsgeenoten of andere betrokkenen. Als het pestgedrag zichtbaar is, of door onderzoek (bij vermoeden of horen van anderen) wordt bevestigd, worden vanaf het begin aantekeningen gemaakt in het kinddossier van alle betrokkenen.

De gepeste ondersteuning geven

- De gepeste serieus nemen en aangeven dat je actie gaat ondernemen.
- Medeleven tonen, luisteren en vragen: door wie en hoe er wordt gepest.
- Nagaan hoe het kind zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Indien nodig laten we het kind zien hoe het soms ook anders kan reageren. Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.

- De sterke kanten van het kind benadrukken.
- Stelling nemen t.a.v. het pesten: het gedrag afkeuren.

De pester stoppen

- In gesprek aangeven dat je het gedrag afkeurt, zoeken naar de reden van het pesten.
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses laten aanbieden.
- Aangeven dat de pester zich moet houden aan de afspraken en omgangsregels.
- Eventuele sancties bespreken.
- Afspraken maken over gedragsveranderingen.
- Naleving van deze afspraken: goed bespreekbaar maken en houden.
- De pester helpen om andersoortig gedrag te laten zien, positief gedrag waarderen.
- De pester helpen problemen op te lossen.

Meelopers aanspreken

De meeloper is een passieve pester en medeplichtig. Blijft op afstand en doet niets om het pesten te stoppen. Hij/zij neemt het niet op voor het slachtoffer, lacht mee met de pester vooral ook omdat hij/zij bang is zelf gepest te worden.

- Bespreken in de groep en stimuleren dat de kinderen zelf hun standpunt bepalen.
- Bespreken dat meedoen veelal leidt tot verergering van het probleem.
- Laten inzien wat het effect is voor de gepeste.
- Aangeven dat pestgedrag geen klikken is, je vraagt alleen hulp bij zaken die je zelf niet (meer) kunt oplossen.
- Attenderen op de gedrags- en omgangsregels.

Dossier aanleggen

De pedagogisch medewerker maakt een verslag in het kinddossier over de betreffende situatie en de gevolgde aanpak. Ouders/verzorgers van de gepeste en de pester worden op de hoogte gebracht van de feiten.

Wanneer het pesten blijft doorgaan

Als het pesten doorgaat, gaan we activiteiten ondernemen waarin alle vijf betrokken partijen (gepeste, pester, meelopers, pedagogisch medewerkers en ouders) aandacht krijgen, het zogenoemde vijfsporenbeleid.

Hulp aan het gepeste kind

Adviezen: probeer bespreekbaar te maken waarom het kind gepest wordt; gesprekken met ouders eventueel samen met locatiemanager en/of orthopedagoog/psycholoog; plan van aanpak maken.

Aanpak van het gedrag van de pester

- Straffend gesprek voeren, omdat hij geen veiligheid heeft geboden en ondanks de verzoeken/verboden toch met het pesten is doorgegaan.
- Gesprekken met ouders met de pedagogisch medewerker, eventueel samen met locatiemanager en/of met de orthopedagoog/psycholoog. Ouders kunnen het gedrag van hun kind niet ontkennen. Gegevens liggen vast in het kinddossier.
- Probleemoplossend gesprek voeren door pedagogisch medewerker eventueel samen met locatiemanager en/of met orthopedagoog/psycholoog. Onderzoeken wat de reden voor het pestgedrag kan zijn: (weinig aandacht ouders, ouders corrigeren gedrag niet, zelf gepest zijn, reactie op bepaalde smaak-, geur- en kleurstoffen, slecht voorbeeld van ouders of andere volwassenen; blootstelling aan geweld via tv of computerspelletjes). Als de oorzaak enigszins duidelijk is, kan de pedagogisch medewerker proberen de gevoeligheid van de pester voor wat hij met het gepeste kind uithaalt te vergroten.
- Plan van aanpak maken, aangeven wat er van de pester wordt verwacht en wat er zal gebeuren als hij/zij niet stopt. Deze afspraken worden schriftelijk vastgelegd en ondertekend door het kind, zijn/haar ouders/verzorgers, de pedagogisch medewerker en de locatiemanager.

Aanpak van de meelopers

- Maken van duidelijke afspraken via gesprekken.
- Gemaakte afspraken worden – na een van tevoren vastgestelde termijn – gecontroleerd.
- Er wordt contact opgenomen met de ouders/verzorgers van deze kinderen.
- Nauwkeurige verslaglegging.

Pedagogisch medewerkers

- Gemaakte afspraken worden aan de medewerkers doorgegeven.
- Tijdens de maandelijkse werkoverleggen vindt collectieve controle op de gemaakte afspraken plaats (afspraken worden geëvalueerd en waar nodig bijgesteld)
- De pedagogisch medewerker moet informatie hebben over achtergrond, signalen, gevolgen, oorzaken en aanpak.

Ouders

- Worden goed geïnformeerd en betrokken bij verdere activiteiten om het pesten te stoppen.

2.6 Omgaan met drukke kinderen

Zorgen voor een goede voorbereiding

Onze pedagogisch medewerkers staan altijd met z'n tweeën op de groep. Daar maken we goed gebruik van. We zorgen dat we de (mid)dag beginnen met een plan: wat gaan we doen? We bespreken de kinderen die mogelijk meer aandacht eisen. Geven we een consequentie aan een kind, dan melden collega's dit aan elkaar. We zorgen dat we hier altijd samen achterstaan, zodat een kind niet iets wél mag van de ene pedagogisch medewerker en niet van de andere. Dit geeft duidelijk aan het kind.

Gewenst gedrag verduidelijken

We belonen kinderen met gerichte complimenten. Kortom, we benoemen wat er goed gaat, zodat het kind dit gedrag of deze activiteit vaker zal laten zien. Als een kind dat normaal snel boos wordt in een situatie ineens op een gewenste manier omgaat met zijn emoties, is het belangrijk om dit te benoemen. Reageert hij of zij op een niet-gewenste manier, dan benoemen we zijn/haar emotie en help hem/haar een manier te vinden om zich beter te uiten.

Zorgen voor structuur en duidelijkheid

Gezelligheid, leuke onverwachte dingen doen en lol hebben zijn van groot belang, maar er moet op de groep wel een basis zijn van structuur en duidelijkheid. De kinderen moeten weten wat van hen verwacht wordt – en wat niet.

Zeker de wat oudere kinderen (vanaf zo'n 7 jaar) geven wij bewust verantwoordelijkheden in het nadenken over: wat is nodig om het gezellig te krijgen én houden op de groep? Als zij zelf meedenken over wat belangrijk is in de groep, houden ze zich hier ook makkelijker aan.

Met oudere kinderen bespreken wij bijvoorbeeld wat het woord 'respect' betekent. Daar vallen automatisch veel belangrijke 'regels' onder: hoe ga je wel en niet met elkaar om? Op deze manier hoeven we niet over regels te praten, maar kunnen we elkaar na deze bespreking wel vragen of iets wel of niet respectvol is. We herhalen regelmatig wat hierover met de kinderen is besproken.

Omgaan met storend gedrag

- Allereerst zorgen we dat we de aandacht krijgen van het kind. We lopen naar hem of haar toe en brengen onszelf op ooghoogte.
- We zorgen ervoor dat we een rustige tem houden. Soms werkt fluisteren zelfs nog beter.
- Geef aan met welk gedrag het kind op moet houden en geef ook aan welk gedrag je dan wel verwacht te zien.
- We vertellen ook wat de consequentie is wanneer het storende gedrag zich nogmaals voordoet. Komt het weer voor? Dan houden we ons ook aan de consequentie die is gesteld.
- Is een kind heel erg boos? Dan gaan wij niet in discussie. Als kinderen zo in hun emotie zitten, komt er meestal niet veel binnen. Hij of zij kan dan beter even (apart) gaan kalmeren. Daarna kunnen wij met hem of haar praten over wat er is gebeurd.

Werken aan sociale vaardigheden

Met het kind bespreken we bijvoorbeeld wat belangrijk is als iemand aan het woord is: elkaar aankijken, niet door elkaar heen praten, luisteren enz. Of wat je kunt doen als iemand niet wil dat de ander meespeelt: vragen om een reden, voorstellen om samen een ander spel te gaan doen, iemand anders zoeken om mee te spelen enz.

We oefenen met het geven van complimenten aan elkaar. Dit doen we ook tijdens het buitenspelen. We vragen bijvoorbeeld of de kinderen tijdens het buitenspelen willen opletten wat anderen goed doen. Als ze weer binnen zijn, bespreken we dit. Met teamspellen (zoals voetbal) is dit een goede manier om aan de samenwerking te werken. Of we maken een knutselwerkje voor een ander met een kaartje erbij met een complimentje.

Ook oefenen we samen het zeggen van 'sorry': kijk de ander aan, noem zijn naam, zeg 'sorry'. Als het per ongeluk ging, zeg je dat erbij. Bedenk een oplossing om het weer goed te maken.

Lichaamsgerichte oefeningen

Yoga en mindfulness zijn op dit moment dé manieren om (bewust) te ontspannen. Nu en dan kiezen we leuke, hierop geïnspireerde ontspanningsoefeningen voor de kinderen. Op deze manier ontstaat er een leuke binnenactiviteit waarbij de kinderen ook nog eens werken aan ontspanning en rust.

Ieder kind is uniek

Tijdens ons werk als pedagogisch medewerker bouwen we een band op met de kinderen. We gebruiken hierbij humor en doen verschillende activiteiten met de kinderen. Ieder kind is uniek, dus we zorgen dat we regelmatig met alle kinderen apart kletsen: hoe heeft hij of zij het op de kinderopvang? En wat zou hij of zij graag willen doen?

We beseffen: drukke of anderszins uitdagende kinderen zijn dit soms (of vaak?) niet voor niets. Daarom onderzoeken we samen hoe de dag was, hoe het thuis gaat enz. We bekijken bovendien ook wanneer het wél goed gaat. Wat is er op dat moment anders dan op de momenten dat het minder goed gaat? Wat gebeurt er vlak voordat het 'mis' gaat? Kunnen we daar iets aan veranderen een volgende keer?

De ouders niet vergeten

Ouders kunnen de beste tips of ideeën hebben over druk of moeilijk gedrag van hun kind. We proberen dus altijd te zorgen voor een goede terugkoppeling, zowel op goede als op moeilijkere dagen.

2.7 Opvallend of afwijkend gedrag

Eens in de zoveel tijd maken we ons zorgen over een kind, maar kunnen we de vinger er niet goed op leggen: wat is er echt aan de hand? Hoe gaan we als kinderopvang om met zo'n situatie? Welke maatregelen worden er genomen? In dit hoofdstuk lichten we het toe.

Wanneer vertonen kinderen afwijkend gedrag?

Een kind...

- Komt niet goed mee in de groep.
- Eet niet goed.
- Kan zich niet goed verwoorden.
- Huilt onnodig veel.

Welke stappen moeten er worden ondernomen?

1. De pedagogisch medewerker licht de vestigingsmanager in.
2. De pedagogisch medewerker van de groep observeert (middels de WIS-methode*) het kind en maakt hier een verslag van.
3. De pedagogisch medewerker bespreekt de observatie met de vestigingsmanager. Als de vestigingsmanager de observatie kan bevestigen wordt de 'case' in het vestigingsmanager overleg besproken waar de kwaliteitsmanager bij aanwezig is.
4. Wanneer de kwaliteitsmanagers en de ouders akkoord geven, mag er contact opgenomen worden met een van onze ondersteunde disciplines.
5. Het kind zal door een van onze ondersteunende disciplines worden geobserveerd of behandeld. KOV 't Mereltje zal hier binnen 2 weken een terugkoppeling op krijgen aan de hand van een verslag en telefonisch contact. Het contact loopt via de vestigingsmanager, die de kwaliteitsmanager op de hoogte houdt.
6. Het observatieverslag en de conclusie worden door de vestigingsmanager gedeeld met de ouder en de pedagogisch medewerkers van de groep van het kind. Daarbij worden er ook handvaten mee gegeven.
7. Om de 3 maanden vindt er een evaluatie plaats met de ouder, medewerker van de groep en de vestigingsmanager.

8. De kwaliteitsmanager wordt door de vestigingsmanager op de hoogte gehouden. Is er de behoefte vanuit de ouder, medewerker of vestigingsmanager dat de kwaliteitsmanager bij de evaluatie aanwezig is, dan is de deze aanwezig.

Wanneer lichten wij ouders in?

't Mereltje staat voor een open communicatie naar de ouders en wil daarom ouders bij stadium 4 inlichten. Hebben 2 medewerkers dezelfde visie op dit onderwerp, dan is de kans groot dat de observaties van deze medewerkers correct zijn.

Voordat de observatie plaatsvindt, vraagt de VM'er een gesprek aan met de ouders. Hier wordt een gespreksverslag van gemaakt en de ouders moeten – voordat 't Mereltje handelt – akkoord geven voor de observatie of behandeling.

***WIS-methode**

Doel

De kinderen gepland en ongepland observeren om hun welbevinden en ontwikkeling te monitoren in de volgende situaties:

- Kind gedraagt zich anders op de groep – door pesten, onzekerheid enz.
- Signaal vanuit ouders/ of door een andere ouder.
- Kind toont afwijkend gedrag.
- Kind toont sociaal afwijkend gedrag.
- Kind toont fysiek afwijkend gedrag.
- Kinderen die door onze orthopedagoog of psycholoog worden geobserveerd.

Waarom?

Om het wel bevinden en ontwikkeling van de individuele kinderen te volgen en te registreren. Aan de hand van deze observaties worden kinderen besproken tijdens het groepsoverleg, worden gesprekken met ouders gevoerd en, indien van toepassing, wordt het protocol signaleren opgestart.

Werkwijze

Bij Kinderopvang 't Mereltje observeren we kinderen waar wij zelf of juist de ouders extra zorg over hebben. In combinatie met de informatie van ouders krijgen we zo een totaalbeeld van het welbevinden van het kind. Vallen er dingen op? Dan bespreken de vestigingsmanager en de aanwezige pedagogisch medewerkers dit kort met elkaar en aan het einde van de dag met de ouders.

We bespreken dan of dit gedrag een incident is en of het problemen voor het kind zelf of voor andere kinderen oplevert. Ook spreken we af of we dit samen in de gaten moeten houden, actie ga an ondernemen en zo ja, welke actie? Mocht de ouder een oudergesprek hebben aangevraagd, dan worden deze observaties gebruikt tijdens het gesprek met ouders.

Daarnaast zetten we deze extra observaties vaker in, wanneer er daarvoor aanwijzingen zijn in het gedrag van een kind. Als kinderen extra (gepland) worden geobserveerd, dan bespreken wij dit altijd met ouders.

Observatieverslag

Binnen kinderdagverblijf 't Mereltje worden kinderen door de pedagogisch medewerker in hun ontwikkeling gevolgd. Ieder kind krijgt 1 observatieboekje, die tot zijn/ haar 4^e jaar meegroeit en overstapt naar de basisschool. Zodat je de ontwikkeling van een kind in 4 jaar overzichtelijk kan zien. Baby's en dreumesen worden 2x per jaar geobserveerd, een peuter wordt 1x per jaar geobserveerd door een pedagogisch medewerker. Het observatieverslag wordt besproken met de directe collega's tijdens een werkbespreking, zodat het observatieverslag door beide pedagogisch medewerkers met eenzelfde visie is ingevuld.

Het observatieverslag is gebaseerd op diverse instrumenten die in de kinderopvang gebruikelijk zijn en belangrijk zijn voor een goede ondergrond, als het kind naar de basisschool gaat:

- Sociaal emotioneel
- Taal
- Rekenen
- Motoriek

2.8 Seksuele ontwikkeling

2 tot 12 jaar

Tussen het tweede en vierde jaar ontwikkelt het kind zijn identiteit. Het kind ontdekt dat het een persoon is anders dan alle andere personen en noemt zichzelf vaker 'ik'. Het wordt zich bewust van zichzelf en het eigen lichaam. Ook kan het kind erg nieuwsgierig zijn naar andere blote lichamen. In het begin zal het ongegeneerd kijken naar het lichaam van andere kinderen en volwassenen, bijvoorbeeld door bij een ander kind de broek naar beneden te trekken. Als kinderen merken dat grote mensen dat niet goed vinden, gaan zij dit verpakken in spelletjes, zoals vaders- en moedertje, doktertje of baby'tje krijgen.

Tussen het tweede en vierde jaar ontwikkelt zich ook de sekse-identiteit. Dat betekent dat een kind weet of het een jongetje of een meisje is. Zodra het kind zich daar bewust van is, zal het zich vaak gaan gedragen als een jongetje of een meisje.

Tot slot bereikt een kind op deze leeftijd ook een mijlpaal in de taalontwikkeling. Het gaat veel waarom-vragen stellen. Ook kan het veel vieze woorden gaan zeggen. Zeker als volwassenen daar boos of ongemakkelijk op reageren, is dit een leuk spelletje.

3 tot 4 jaar

Vanaf het derde jaar kan een kind regels en sociale normen leren. Ouders kunnen hun kind leren dat er situaties zijn waarin het vastpakken van de eigen geslachtsdelen wel of niet gepast is, zonder het kind of zijn gedrag af te keuren. "Ik snap dat het lekker voelt, maar dat doen we niet in de supermarkt. Straks als je op je eigen kamertje bent, mag dat wel."

Voorbeelden van activiteiten:

- Vader-en-moedertje: rollenspel met ook knuffelen en eventueel een kus op initiatief van het kind
- Doktertje: het lichaam onderzoeken.
- Tijdens het verschoon-/plasmoment elkaars lichaam bekijken op initiatief van de kinderen.
- Boeken over en/of prenten van het menselijk lichaam bekijken: inwendig (slokdarm, maag, spieren enz.) of uitwendig (buik, billen, benen, huid enz.).

Seksuele ontwikkeling van kinderen in de basisschoolleeftijd

Leeftijd	Kenmerkende behoeften	Kenmerkend gedrag
Kleuters 4-6 jaar	Behoeft e aan aanraken en bekijken van het eigen lichaam en dat van leeftijdsgenootjes. Behoeft e aan spannende spelletjes en spelen in verborgen hoekjes. Informatie over voortplanting.	Voldoen aan deze behoefte in spel: doktertje spelen, vader en moedertje spelen. Vaak buiten het zicht van volwassenen omdat ze het signaal hebben gekregen dat dit soort spelletjes niet passen in de sociale code van de school.
Kinderen 6-8 jaar (seksueel latente periode)	Verliefdheid gaat een rol spelen, zonder dat daar seksuele gevoelens aan gekoppeld worden. Spelletjes met kinderen van het eigen geslacht hebben een ander karakter dan met kinderen van het andere geslacht.	Minder openlijke belangstelling voor elkaars lichaam. Op deze leeftijd zijn ze zich duidelijk bewust van de sociale norm. Tekeningen van geslachtorganen. Schuine moppen vertellen. Rijmpjes met seksuele woorden fluisteren.
Kinderen 8-10 jaar	Verliefdheid gekoppeld aan lichamelijke contact. Verkenning seksuele voorkeur.	Tegen elkaar aan zitten, hand in hand lopen. Groepsnorm gericht op hetero-seksualiteit: 'grapjes' over homo's.

	Bekijken en betasten van elkaars geslachtsdelen.	Typisch seksespecifiek gedrag van jongens en van meisjes. Masturbatie bij vooral jongens neemt toe, dit kan ook groepsgewijs gebeuren.
Kinderen 10-12 jaar (prepuberteit)	Verliefdheid. Verder ontwikkelen seksuele voorkeur. Belangstelling voor volwassen seksualiteit. Privacy.	Zoenen, tongzoenen, strelen. Erotische beelden bekijken (boeken, tijdschriften, internet, tv, film) Preutsheid.

Bron: Kleine mensen grote gevoelens; kinderen en hun seksualiteit, Sanderijn van der Doef en de Rutgers Stichting. De Brink 2003.

Hoe ver mag je gaan in je rol als Pedagogisch medewerker?

Zoals de introductie al aangeeft, seksuele voorlichting en opvoeding is de verantwoordelijkheid van de ouders. Maar de realiteit is ook dat pedagogisch medewerkers die werken met kinderen tussen de 2 en 12 jaar geconfronteerd kunnen worden met vragen van kinderen of kinderen spelletjes zien doen die te maken hebben met hun nieuwsgierigheid naar seksualiteit.

Dit protocol is speciaal geschreven voor de pedagogisch medewerker en wordt ter informatie voorgelegd aan alle ouders met kinderen in deze leeftijd. Hoe ver gaat de rol van pedagogisch medewerker als het gaat om seksuele opvoeding?

Pedagogisch medewerkers kunnen zich ook ongemakkelijk voelen als ze bepaalde vragen krijgen of bepaalde situaties aantreffen. Maar een pedagogisch medewerker blijft in haar professionele rol, ten alle tijden. Seksualiteit heeft ook betrekking op jezelf maar op het moment dat je in je rol als pedagogisch medewerker werkt moet je hier professioneel en rationeel naar kijken. Pragmatisch denken is hierbij verplicht! Het gaat om het begeleiden van de kinderen in hun onderzoek naar zichzelf en de verschillen of overeenkomsten bij de andere kinderen.

Seksualiteit is niet een onderwerp waar op eigen initiatief van de pedagogisch medewerkers over gesproken wordt. Niet omdat we het onderwerp niet willen aangaan maar juist omdat we weten dat kinderen zelf moeten komen met hun vragen. Kinderen ontwikkelen zich allemaal op hun eigen tempo, om met een groep 8-jarigen over seksualiteit te hebben kan het ene kind in verwarring brengen, het andere schaamt zich en een derde is wel nieuwsgierig. Dit is niet de taak van de pedagogisch medewerkers!

Pedagogisch medewerkers mogen vragen over seksualiteit ten alle tijden beantwoorden als kinderen hier zelf mee komen! Als basis worden hier dan 2 boeken voor gebruikt:

Bron: Ik vind jou lief, een informatief prentboek voor peuters en kleuters door Sanderijn van der Doef en Marian Latour & Ben jij ook op mij van dezelfde auteurs, dit is een boek over seks voor kinderen.

We hebben gekozen voor het gebruiken van deze boeken om de informatie tussen alle pedagogisch medewerkers universeel te houden. Er is geen ruimte voor eigen interpreteren op basis van opvoeding, geloofsovertuiging of misschien wel een traumatische ervaring. Het kind staat voorop, de pedagogisch medewerker heeft op dat moment een informatieve rol. Ze zal zich niet verschuilen achter, vraag maar aan je ouders, maar serieus en leeftijd gericht ingaan op de specifieke vraag van het kind. De boeken worden er bij gepakt en de vraag zal beantwoord worden. Vaak verliest het kind daarna zijn interesse (immers zijn vraag is beantwoord) en zal daarna verder gaan met eigen spel of in groepsverband. De pedagogisch medewerker zal niet verder gaan met vertellen als het kind niet aangeeft dat het hier behoefte aan heeft.

Op het moment dat een pedagogisch medewerker kinderen bezig ziet met 'doktertje' spelen zal zij alleen direct ingrijpen als ze ziet dat de situatie door een van de kinderen ongewenst is. (nee is nee). Mocht dit niet het geval zijn dan zal zij het spel wel langzaam maar zeker stoppen door het aanbieden van een andere activiteit. Ze zal geen vragen stellen over het spel, kinderen mogen hier zelf mee komen als ze daar behoefte aan hebben. Nog zal ze de kinderen het gevoel geven dat ze iets 'stouts of stiekem' deden. Het spelen van doktertje hoort bij de ontwikkeling, het moet niet iets geheim of vies worden. Toch is de BSO of de TSO niet direct de geschiktste plek voor dit spel juist omdat er kinderen van 4 tot 12 op sommige momenten door elkaar heen spelen. De thuissituatie is hier een geschiktere plek voor omdat het de plek is waar kinderen zich het veiligst voelen.

Een Pedagogisch medewerker zal dus:

- Ten alle tijden professioneel omgaan met vragen of situaties van kinderen die direct betrekking hebben op hun seksuele vorming
- Als er vragen zijn deze beantwoorden op basis van de bovenstaande boeken om zo geen eigen interpretatie te geven die gebaseerd is op eigen achtergrond
- Luistert naar het kind en beantwoordt vragen, stelt zelf geen vragen hier omtrent of geeft niet meer uitleg dan gevraagd worden door het kind
- Een situatie waarin kinderen doktertjes spelen rustig 'onderbreken' door het aanbieden van een andere activiteit zonder dat ze dit spel veroordeeld of afdoet met iets wat niet mag

Dit zijn mijn grenzen, het aanleren van het respect hebben voor elkaar:

De pedagogisch medewerker zal in sommige gevallen kinderen wel moeten aangeven waar de grenzen liggen ten opzichte van elkaar! Elkaar gedachten, meningen maar ook het eigen lichaam respecteren is fundamenteel in elk groepsverband.

Nee = Nee

Seksuele spelletjes zijn in de meeste gevallen onschuldig en horen bij de normale ontwikkeling van jonge kinderen. Maar er kan meer aan de hand zijn.

Macht/dwang

Zodra een kind gedwongen wordt (door een kind of een groepje kinderen) is er sprake van seksuele intimidatie/misbruik. Bij seksuele intimidatie speelt misbruik maken van macht. Seksuele intimidatie tussen kinderen onderling komt voor.

Leeftijdverschil

Een tweede zorgwekkend element is als het leeftijdverschil groter is dan 3 jaar. Bijvoorbeeld kinderen uit groep vijf die kleuters betrekken in seksuele handelingen in de overblijf of op het plein.

Misbruik in privé-situatie

Een op het eerste oog onschuldig voorval tussen kinderen kan soms een heftig emotionele reactie tot gevolg hebben. Seksueel misbruik in de thuissituatie of in de buurt of een verleden van seksueel misbruik van de ouder kan hiervan de oorzaak zijn. Zaak is om alle betrokkenen serieus te nemen. Een goede communicatie tussen de contactpersoon, de schoolleiding en de ouders is noodzakelijk om escalatie te voorkomen.

We proberen de kinderen, met onze primitieve middelen en in primitief tijdsbestek, respect hebben voor elkaar! (zie onderstaande huisregels). Mocht een situatie uit de hand lopen of een kind zich onprettig opstellen rondom dit onderwerp naar andere kinderen of de pedagogisch medewerker toe dan zal hierover contact opgenomen worden met de ouders.

2.9 Vermoeden kindermishandeling

Kind als leidraad

Signaleren pedagogisch medewerkers of ouders 'afwijkend' gedrag bij een kind? Dan kan er meer aan de hand zijn. Daarom volgen wij in deze ongelukkige en mogelijk ernstige situatie het volgende protocol. Dit bestaat uit 2 stappenplannen bij vermoeden van kindermishandeling: door ouders of door een medewerker.

Wettelijke verplichtingen en contactpersonen

- Vertrouwenspersoon: sinds 1 juli 2013 heeft 't Mereltje een eigen vertrouwenspersoon. Margreth van de Sluis is er zowel voor ouders als voor medewerkers. Zij is bereikbaar via info@conformo.nl.
- Vier-ogenprincipe: 't Mereltje werkt met het vier-ogenprincipe dat uitgebreider wordt beschreven in dit Pedagogisch beleidsplan, zie 4.3 Vier-ogenprincipe Wet Kinderopvang.
- Opendeurenbeleid: 't Mereltje heeft een opendeurenbeleid dat uitgebreider wordt beschreven in dit Pedagogisch beleidsplan, zie 4.3 Vier-ogenprincipe Wet Kinderopvang
- Vertrouwensinspecteur: door het Ministerie van sociale zaken en werkgelegenheid is er een vertrouwensinspecteur aangesteld. De inspecteur is zowel door ouders, werknemers als het managementteam bereikbaar via 0900 111 3111. Hij/zij kan je adviseren over de verder te nemen stappen bij het vermoeden.
- Ongewenst omgang: aanvullend op dit beleid en ter voorkoming van (het vermoeden van) kindermishandeling door ouder of medewerker kent 't Mereltje een klachtenprocedure voor ongewenste omgangsvormen¹. Dit met als doel alles bespreekbaar te maken en zo signalen eerder te herkennen.

Vermoeden van kindermishandeling

Pedagogisch medewerkers vervullen een belangrijke rol in het signaleren en bespreekbaar maken van zorgen over de veiligheid van kinderen. Vermoed je dat er sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld? De branche kinderopvang heeft documenten opgesteld waarin je leest hoe je in zo'n geval moet handelen. De Meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld beschrijft het protocol, de stappen en de verantwoordelijkheden bij signalen van mishandeling, seksueel misbruik en huiselijk geweld. Alle pedagogisch medewerkers zijn op de hoogte van de inhoud en zijn getraind in het gebruik van de Meldcode. Hun vestigingsmanager vervult daarbij een ondersteunende rol. Er zijn twee documenten:

- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling voor de branche kinderopvang.

Hoe worden pedagogisch medewerkers geïnformeerd?

- Jaarlijks bespreken we de Meldcodes inhoudelijk tijdens de teamvergadering.
- Nieuwe werknemers krijgen de handleiding voor beide Meldcodes.
- Alle medewerkers tekenen in hun contract bekend te zijn met beide Meldcodes.
- De handleiding voor beide Meldcodes zijn na te lezen op de tablets.

---

¹ Zie ons Personeelsbeleidsplan

Hoe werkt de Meldcode?

Als kinderopvangorganisatie zijn we verplicht tot een eigen Meldcode met daarin 5 stappen. Vanaf de 1^e stap wordt alles schriftelijk vastgelegd voor dossieropbouw. Het dossier ondersteunt bij het aanbieden of organiseren van passende hulp die leidt tot duurzame veiligheid. Hierbij is het noodzakelijk dat de betrokkenen meewerken aan de geboden of georganiseerde hulp. Als hulpverlening op basis van een van deze punten niet mogelijk is, zijn we als beroepskrachten verplicht het afwegingskader te gebruiken van stap 4 en 5 in de Meldcode.

Per 1 januari 2019 is de Meldcode aangepast. Het is nu de professionele norm om melding te doen bij Veilig Thuis als er vermoedens zijn van acute en structurele onveiligheid. Stap 4 en 5 uit de Meldcode zijn aangepast. In stap 5 vervalt het onderscheid tussen hulp verlenen of melden. De beroepskracht neemt in de nieuwe situatie twee losse besluiten:

1. Is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk?
2. Is zelf hulp bieden of organiseren (in voldoende mate) mogelijk?

Als hulpmiddel om te komen tot het besluit om te melden is het sinds 1 januari 2019 verplicht om als beroepskracht een afwegingskader te gebruiken in stap 4 en 5 van de meldcode.

Stappenplan Meldcode KOV 't Mereltje

Stap 1 Signalen in kaart brengen	
Stap 2 Overleg met een collega en raadpleeg eventueel Veilig Thuis	
Stap 3 Gesprek met cliënt	
Stap 4 Wegen van huiselijk geweld/kindermishandeling	
<ul style="list-style-type: none"> Heb ik op basis van stap 1 tot en met 3 een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling? Heb ik een vermoeden van acute of structurele onveiligheid? 	
Stap 5 Neem twee beslissingen	
1. Is melden noodzakelijk? Melden is noodzakelijk als er sprake is van: <ul style="list-style-type: none"> Acute onveiligheid Structurele onveiligheid 	2. Is hulp verlenen of organiseren (ook) mogelijk? Hulp verlenen is mogelijk als: <ul style="list-style-type: none"> De professional in staat is om effectieve/passende hulp te bieden of organiseren De betrokkenen meewerken aan de geboden of georganiseerde hulp De hulp leidt tot duurzame veiligheid Indien hulp verlenen op basis van een van deze punten niet mogelijk is, is melden bij Veilig Thuis noodzakelijk.

Vanaf stap 4 het afwegingskader

Wanneer gebruiken we de Meldcode?

De 5 stappen van de Meldcode doorlopen we als er vermoedens zijn van huiselijk geweld of kindermishandeling. Het gaat hierbij niet alleen om vermoedens van fysiek geweld, maar ook van psychisch of seksueel geweld en van verwaarlozing.

De meldcodeplicht geldt bij:

- huiselijk geweld en kindermishandeling in de thuissituatie
- bij vermoeden van een geweld- of zedendelict door een medewerker
- seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling

Hoe gaat het in zijn werk?

1. De pedagogisch medewerker vult bij een 1e signalering 'van een niet-pluisgevoel' het daarvoor bestemde formulier in. Daarbij vraagt hij of zij ook de mening van een directe collega.
2. De pedagogisch medewerker bespreekt het signaal met de vestigingsmanager, ongeacht wat er uit de schriftelijke signalering komt.
3. De vestigingsmanager bespreekt dit met het MT en de kwaliteitsmanager.
4. Er wordt direct gestart met een dossieropbouw/verslaglegging door dagobservaties te maken, het formulier in te vullen over 'opvallend gedrag van een kind' en de Observatielijst 'Welbevinden in Situaties' (WiS). De vestigingsmanager beheert de dossieropbouw (digitaal). De kwaliteitsmanager beheert de dossieropbouw (digitaal) overkoepelend. Alle stukken worden vertrouwelijk opgeslagen en zijn alleen toegankelijk voor de vestigingsmanager en de kwaliteitsmanager.
5. De pedagogisch medewerker kan de expertise inschakelen van onder andere onze orthopedagoog, kinderpsycholoog en vertrouwenspersoon. Zij geven advies op groepsniveau/binnen het groepsproces of op individueel niveau. Dit gaat altijd in overleg met de ouder.
6. Het totaal dossier wordt besproken met de kwaliteitsmanager. De kwaliteitsmanager informeert en overlegt met de directeur. Daarna wordt stap 7 gezet: het informeren van Veilig Thuis. De ouders worden hiervan op de hoogte gesteld.
7. De kwaliteitsmanager of MT belt Veilig Thuis.
8. Na overleg met Veilig thuis, vindt er een gesprek met ouders plaats. Het gesprek zal plaatsvinden met de vestigingsmanager (behalve als het onderwerp te gevoelig ligt en in overleg wordt besloten dat het gesprek zonder vestigingsmanager wordt gehouden), de kwaliteitsmanager en (zo nodig) de contactpersoon van Veilig Thuis.

Wat doet KOV 't Mereltje als er een vermoeden is van kindermishandeling door een pedagogisch medewerker?

Maatregelen naar aanleiding van een melding

In alle gevallen worden de kwaliteitsmanager en de directeur zo spoedig mogelijk geïnformeerd. Deze zijn gehouden alle noodzakelijke maatregelen te nemen ten aanzien van:

1. het regelen van opvang van kind en ouders
2. het afschermen van het kind van de mogelijke dader
3. het instellen van een onderzoek

1. Het regelen van opvang van kind en ouders

- Voor de opvang van en steun voor het kind wordt een beroep gedaan op een instelling (GGD) die hierin gespecialiseerd is.
- In overleg met ouders en GGD wordt bezien of de opvang in het kindercentrum kan worden gecontinueerd of dat er een andere oplossing moet worden geboden.
- Het kindercentrum informeert de ouders over de mogelijkheid aangifte te doen bij de zedenpolitie.
- De kwaliteitsmanager of de directeur (MT) houdt contact en toont betrokkenheid en informeert de ouders regelmatig over de voortgang van het onderzoek en andere zaken die voor de ouders van belang zijn.

2. Afscherming van het kind van de mogelijke dader

- De kwaliteitsmanager en de directeur (MT) beslissen of de vermeende dader hangende het onderzoek op non-actief wordt gesteld of wordt geschorst.
- Het verdient aanbeveling om voor de betrokken medewerker een contactpersoon aan te wijzen en de medewerker erop te wijzen waar steun verkregen kan worden buiten het kindercentrum.

3. Instellen van een onderzoek

- De kwaliteitsmanager draagt zorg voor een zorgvuldige onderzoeksprocedure en legt een dossier aan.
- Bij het interne onderzoek laat het kindercentrum zich adviseren door de zedenpolitie. Zo mogelijk na raadpleging van de ouders, besluit het kindercentrum of eerst een intern onderzoek wordt gedaan of onmiddellijk aangifte wordt gedaan bij de zedenpolitie. Ouders kunnen natuurlijk ook los van het kindercentrum beslissen onmiddellijk aangifte te doen. In het geval van aangifte bij de politie vindt het instellingsonderzoek plaats in nauw overleg met de zedenpolitie.
- De kwaliteitsmanager stelt binnen maximaal 2 werkdagen na de melding een commissie van onderzoek in. Deze commissie bestaat uit 3 personen; 2 interne en 1 externe deskundige. De leden van de onderzoekscommissie hebben een geheimhoudingsplicht uit hoofde van hun verantwoordelijkheid als lid van de commissie van onderzoek.
- De commissie voert het intern onderzoek uit en adviseert de directeur op grond van de resultaten van het onderzoek over de te nemen maatregelen.
- De termijn voor intern onderzoek is maximaal 3 weken.

Procedure van onderzoek

- De commissie vraagt de ouders de door hen bemerkte reactie van het kind weer te geven. Als het kind in staat is om zelf de toedracht te verwoorden, wordt – altijd na overleg met de ouders – het kind door de commissie gehoord. Hierbij wordt zorg gedragen dat dit door een daartoe deskundige gebeurt.
- De onderzoekscommissie hoort de betrokken medewerker. De toedracht van zaken volgens de medewerker wordt vastgelegd. De medewerker wordt geïnformeerd over het verdere verloop van de procedure.
- De commissie voert binnen maximaal 2 weken nadat zij is ingeroepen gesprekken met alle betrokken personen. Op basis van deze eerste gesprekken adviseert de commissie de directeur over de te nemen voorlopige maatregelen voor het kind en de medewerker, voor zover dit nog niet is gebeurd.
- Van de gesprekken wordt een schriftelijk verslag gemaakt, dat door de geïnterviewde(n) moet worden goedgekeurd.
- Alle verslagen worden gebundeld en voorzien van advies overhandigd aan de kwaliteitsmanager die ze bespreekt met de directeur (MT). Deze informatie is geheim.

Maatregelen naar aanleiding van het onderzoek

- Wanneer de kwaliteitsmanager met de directeur (MT) constateert dat er op grond van het verrichte onderzoek geen aanleiding is aan te nemen dat seksueel misbruik heeft plaatsgevonden, wordt de betrokken medewerker die voor de duur van het onderzoek is geschorst of op non-actief is gesteld, door de kwaliteitsmanager en de directeur (MT) van de instelling in zijn of haar functie hersteld. In een dergelijke situatie kan het in het belang van de medewerker of in het algemeen belang wenselijk zijn de betreffende medewerker binnen de organisatie over te plaatsen.
- De kwaliteitsmanager kan met de directeur (MT) besluiten tot het geven van een schriftelijke waarschuwing, onder mededeling dat herhaling arbeidsrechtelijke gevolgen heeft.
- Wanneer de kwaliteitsmanager met de directeur (MT) constateert dat er op grond van het verrichte onderzoek aanleiding is om aan te nemen dat seksueel misbruik heeft plaatsgevonden, worden er maatregelen getroffen van arbeidsrechtelijke aard, zoals ontslag wegens een dringende reden op grond van art. 677 en art. 678 boek 7 BW, of ontbinding van de arbeidsovereenkomst via de kantonrechter (art. 685 boek 7 BW).
- De kwaliteitsmanager doet met de directeur (MT), wanneer het rapport van de onderzoekscommissie hiertoe aanleiding geeft, formeel aangifte van seksueel misbruik bij de zedenpolitie en het Openbaar Ministerie

3. Praktische zaken op de opvang

3.1 Kindje ziek?

Als een kind ziek wordt op de kinderopvang, dan volgen we ons ziektebeleid. Zo is het belangrijk om te weten: heeft een kind 38,5°C koorts? Dan dient hij of zij te worden opgehaald van 't Mereltje, zodat het kind thuis kan uitzieken. Lees alles over ziekte op de opvang en onze maatregelen in het Ziekte- en vaccinatiebeleid. Je vindt deze op de locatie of op onze website: www.mereltje.nl.

3.2 Pedagogisch werkplan bso en pedagogisch werkplan peutergroep

Aanvullend op dit pedagogisch beleidsplan hebben wij een werkplan opgesteld voor 2 zeer belangrijke doelgroepen: bso-kinderen en peuters. Wij hebben hiervoor gekozen, omdat elke bso een andere structuur/omgeving en invulling heeft. Dit is ook het geval met de peuter(plus)groep. Benieuwd naar de werkplannen? Vraag deze op via info@mereltje.nl of lees ze op onze website.

3.3 Wennen

Het ene kind gaat gemakkelijker om met nieuwe situaties dan het andere. Maar wennen is altijd belangrijk voor kinderen. Daarom besteden wij hier veel aandacht aan. Wanneer de plaatsing definitief is, is er een intakegesprek met de ouders/verzorgers, de vestigingsmanager en een pedagogisch medewerker van de groep.

We streven ernaar dat dit intakegesprek uiterlijk 2 weken voor ingangsdatum van het contract plaatsvindt. Het wennen zelf gebeurt altijd binnen het contract en wordt ingepland bij aanvang van het contract.

Het wennen op KOV 't Mereltje rust op 3 pijlers:

- wennen aan de eigen vaste pedagogische medewerkers en de eigen mentor
- wennen aan de eigen groepsruimte
- wennen aan de eigen vaste groep kinderen

Tijdens het wennen zal de vaste groepsleiding het nieuwe kind zo veel als nodig is positieve aandacht geven om hem of haar (proberen) mee te laten doen aan het dagritme en groepsactiviteiten. Dit kan bijvoorbeeld door te knuffelen, een spelletje te doen – alleen of samen met andere kinderen, samen een boekje te lezen op schoot of het kind juist de ruimte te geven.

Wennen op de startgroep (0-4 jaar)

Wennen gebeurt in overleg met de ouders en zoveel mogelijk op de opvangdagen die je wilt afnemen – als de groeps grootte en leidster-kindratio (LKR) dit toelaten. Wennen op een andere dag mag en kan in overleg, zolang alle hierboven genoemde pijlers aan bod komen.

De richtlijn voor het aantal keer wennen is minimaal 1x en maximaal 2x. Maar we kijken altijd of dit voor jouw kind noodzakelijk dan wel voldoende is. Het kan zo zijn dat in bepaalde situaties, wederom in overleg, afgeweken wordt van deze richtlijn als dit voor jouw kind beter is. Het eerste wennmoment kan en mag samenvallen met het intakegesprek. De eerste keer mag je kind ook wat later komen, zodat hij of zij op een rustiger moment de groep en pedagogisch medewerkers leert kennen. Een wennochtend duurt van 9.00 uur tot 12.00 uur.

Wennen en spelen op de peutergroep (2-4 jaar)

Wennen op de peutergroep gebeurt alleen na overleg met en goedkeuring van de ouders. Als ouders hebben jullie zeggenschap over hoe, wanneer en waarom je kind gaat wennen.

Kinderopvang't Mereltje heeft op alle locaties zogeheten peutergroepen. Deze groepen zijn voor kinderen van 2 tot 4 jaar. Op de peutergroep kijken we per kind naar zijn of haar ontwikkeling en spelen we daar specifiek op in. We kijken dus niet naar leeftijd maar naar de behoefte van het kind. We bieden ontwikkelingsgerichte activiteiten in groepsverband aan.

Op de peutergroep worden activiteiten met de kinderen ondernomen om ze, op een speelse manier, te laten wennen aan het naar school gaan. Kinderen worden zelfstandiger aangesproken en aangestuurd. Daarmee willen we de autonomie van het kind bevorderen.

Het omschrijven van het doel van de peutergroep geeft een helder inzicht in het pedagogisch denken en handelen van de pedagogisch medewerkers. Met deze kennis sturen pedagogisch medewerkers soms kinderen van de 0-2 groep die al meer autonoom zijn af en toe naar de peutergroep om te 'snuffelen aan de toekomst'. Uiteraard in overleg met de ouders. Als een pedagogisch medewerker vindt dat een kind meer behoefte heeft aan autonomie of uitdagingen buiten het vaste dagritme op de dagopvang groepen, gaat ze in overleg met beide ouders. Zowel vader als moeder moeten dus akkoord zijn. Vervolgens wordt **elke keer** als het kind voor een dag(deel) naar een peutergroep gaat dit gecommuniceerd aan de ouder die brengt. Mochten de ouders niet akkoord gaan dan gaat het kind niet naar de peutergroep totdat ouder pedagogisch medewerker overeengekomen zijn wat het beste is voor het kind. Tijdens de wenperiode is het overigens altijd mogelijk dat het kind terugkeert naar de geplaatste stamgroep.

Communicatieschema tussen ouders en pedagogisch medewerker

1. Als de pedagogisch medewerker denkt dat het kind rijp is om te wennen/spelen op de peutergroep, wordt er een gesprek gepland voor wel of geen goedkeuring.
2. Als het kind naar de peutergroep gaat, is er een gesprek tussen de pedagogisch medewerker van de verticale groep, de pedagogisch medewerker van de peutergroep en de ouder(s) voor overdracht en vragen.
3. Als het kind naar school gaat, vindt het eindgesprek plaats tussen de ouders en de pedagogisch medewerker van de peutergroep. Hierbij worden ook de overdrachtsformulieren voor de basisschool ingevuld en krijgen de ouders het observatieboekje van het kind mee.

Mag een kind blijven bij 4 jaar?

Zodra kinderen vier jaar oud zijn, mogen ze naar de basisschool. Toch kan het zijn dat je als ouder de keuze overweegt om de overgang naar school pas later plaats te laten vinden. Denk aan kinderen die net voor de zomervakantie 4 jaar worden. Wij kunnen ons voorstellen dat je als ouder je kind liever na de zomervakantie wil laten starten op school. Maar ook door de pandemie merken wij dat ouders kunnen worstelen met gevoelens en gedachten over de start van hun (eerste) kind op school. Het contact met school voelt voor ouders nog niet zo vertrouwd en is anders dan sommige ouders zich hadden voorgesteld. Is uitstel dan de juiste keuze?

Wij adviseren bij dit vraagstuk om in gesprek te gaan met de vestigingsmanager. Zij kan samen met de mentor en andere pedagogisch medewerkers uitstekend inschatten waar we goed aan doen. Kinderen zijn pas leerplichtig vanaf 5 jaar, maar zijn soms al schoolrijp voor hun 4^e levensjaar. De overweging om gebruik te maken van deze optie dient weloverwogen gemaakt te worden en in het belang van het kind te zijn. We moeten vooral niet uit het oog verliezen dat de peutergroep een plek is waar aangesloten wordt bij de ontwikkelingsfase van de peuter (zindelijkheid, niet meer hoeven rusten, leren samen te delen en te spelen, spanningsboog vergroten, instructies leren opvolgen). En dat dit voor de kleuter de kleuterklas is. Bij eventuele verlening van het verblijf op de peutergroep wordt er mogelijk contact gelegd met de school. Dit om de reden van de verlate overstap te begeleiden waar dit wenselijk blijkt te zijn.

Op de peutergroepen zijn verschillende materialen aanwezig voor kleuters en vlotte peuters. Het spelaanbod voor kinderen die schoolrijp zijn zal bestaan uit aanbod van nog onbekend spelmateriaal of het verrijken, variëren en moeilijker maken van reeds bekend aanbod (Uk en Puk). Het interactief voorlezen van een boek aan kleuters kent hele andere mogelijkheden dan het voorlezen van hetzelfde boek aan een groep peuters. De pedagogisch medewerkers zullen dus gedurende de dag de kansen grijpen die zich voordoen. Alsook de kansen creëren voor gedifferentieerd activiteiten aanbod.

Wennen en spelen op de bso

Voor het wennen van kinderen die van de kinderopvang naar de bso gaan, gelden in principe dezelfde richtlijnen als eerder genoemd. En ook hier geldt de wettelijke verplichting dat wennen alleen kan plaatsvinden op basis van een getekende schriftelijke overeenkomst (art. 1.52 Wko). Binnen 't Mereltje geven ouders digitaal toestemming op de overeenkomst.

In het begin van de wenperiode gaat een kind slechts voor korte tijd naar de wengroep. Als het kind voor langere periode gaat wennen in de nieuwe groep dan maakt het deel uit van deze groep. Gedurende de wenperiode kan het kind altijd terugkeren naar de 'oude' groep.

3.4 Aanvraag van extra dagen of ruildagen

De mogelijkheid tot het aanvragen van ruildagen of extra dagen is een extra service die 't Mereltje biedt aan ouders. Het aantal ruildagen of extra dagen is ongelimiteerd. De formele aanvraag dient te worden gedaan via het ouderportaal (ga hiervoor op onze website naar Mijn Mereltje)/ de groepsapp

- Ouders kunnen via het ouderportaal/ de groepsapp een verzoek indienen.
- Vervolgens wordt gekeken of er op die dag plek is op de groep, waarna ouders een reactie per e-mail ontvangen.
- Tijdens de duur van de overeenkomst tussen ouders en kinderopvang 't Mereltje mogen er ongelimiteerd aanvragen voor extra dagen worden ingediend.
- Een aanvraag voor een extra dag moet minimaal 48 uur van tevoren worden ingediend. Wordt er na de aanvraag toch afgezien van de extra dag dan kan deze geannuleerd worden tot het moment dat de dag officieel is goedgekeurd.
Gebeurt dit niet, dan wordt de dag als nog in rekening gebracht. In noodgevallen is er de mogelijkheid tot overleg: samen wordt bekeken of er ruimte is om het kind te plaatsen op zijn/haar eigen groep (1^e stamgroep of met schriftelijke toestemming van ouders op zijn/haar 2^e stamgroep).
- Tijdens de duur van de overeenkomst tussen ouders en kinderopvang 't Mereltje mogen er ongelimiteerd aanvragen voor ruildagen worden ingediend.
- Een opvangdag kan worden geruild binnen een periode van twee weken. Met andere woorden: de gewenste opvangdag valt in de twee weken voor of na de huidige opvangdag.
- Ruildagen worden maximaal een maand en minimaal twee dagen van tevoren (vóór de te ruilen dag) aangevraagd bij de vestigingsmanager van de locatie.
- Ruilen of extra opvang is gebonden aan het kind en zijn/haar eigen groep (1^e stamgroep of met schriftelijke toestemming van ouders op zijn/haar 2^e stamgroep).
- Een ruildag of een extra dag kan alleen plaatsvinden op zijn/haar eigen groep (1^e stamgroep of met schriftelijke toestemming van ouders op zijn/haar 2^e stamgroep).
- Ruilen of extra opvang is alleen mogelijk als op de betreffende dag plek is.
- Ruilen of extra opvang is alleen mogelijk voor zover dit binnen de wettelijke kaders is toegestaan, zie hiervoor de Wet Kinderopvang.
- Ruilen met officiële nationale feestdagen en de studiedag is niet mogelijk, omdat 't Mereltje op deze dagen is gesloten. Dit met uitzondering van de feestdagen die in de bso-vakanties vallen.
- Het welzijn van het kind staat voorop. Wanneer wij merken dat een kind hinder ondervindt van de ruildagen of extra dagen, dan bespreken we dit met de ouders/verzorgers. Dit kan door de vestigingsmanager worden besproken.

3.5. Eten en drinken

Smakelijk eten, smakelijk eten. Hap, hap, hap... We beginnen voor het eten met handjes wassen en het zingen van een of meer liedjes aan de eettafel. Daarna eten we gezamenlijk de maaltijd. Zo'n ritueel is belangrijk, want het geeft het kind duidelijkheid en rust. Kinderen herkennen het moment van aan tafel gaan; sommigen gaan al klaar zitten in afwachting van wat komen gaat. Andere kinderen worden juist baldadig en verstoppen zich nog even, maar zitten kort daarna heel tevreden aan tafel. Na het eten worden alle mondjes en handjes gewassen en mogen de kinderen van tafel.

In de ochtend eten we samen fruit. O.a. appels, peren en bananen (seizoensgebonden) zijn iedere dag vers aanwezig. Voor de kleintjes (tot 1,5 jaar) maken we fruithapjes klaar. De grotere kinderen (tot en met 3 jaar) krijgen stukjes fruit. Na het fruit krijgen de kinderen water.

Binnen 't Mereltje bieden we de kinderen als lunch (kdv) of om 17.00 uur (bso) een warme maaltijd (bso tegen meerprijs) of broodmaaltijd aan. De gewenste maaltijd kan aan de pedagogisch medewerkers worden doorgegeven. De lunch bestaat uit een uitgebalanceerde, gevarieerde warme maaltijd met water of verse volkoren boterhammen met melk. Het beleg is afgestemd op wat kinderen graag eten. We bieden verschillende soorten beleg aan, zodat kinderen kennis kunnen maken met verschillende saken. De grotere kinderen worden gestimuleerd in het maken van keuzes en het nemen van initiatief: "Mag ik nog een boterham met...?" De eerste boterham wordt altijd met hartig beleg gesmeerd. De kinderen mogen zelf uitkiezen wel hartig beleg. Bij de tweede boterhammen mogen de kinderen kiezen tussen hartig en zoet. Uiteraard wordt er met de keuze van het beleg rekening gehouden met de dag- of weekkeuze.

Soms is er een feestelijk hapje als lunch: tosti's, knakworstjes of een pannenkoek. Dat vinden de kinderen heerlijk. Uiteraard blijft dit een uitzondering. Naast het eten krijgen de kinderen een (tuit)beker met melk of water.

Lees meer over ons voedingsbeleid en de dag- en weekkeuzes op het kdv en de bso in het beleidsstuk Werkwijze en protocol Veiligheid en Gezondheid.

Schijf van Vijf en dagkeuzeproducten: hoe werkt het?

De producten buiten de Schijf van Vijf verschillen sterk van elkaar. Daarom werken we op 't Mereltje nu met producten uit de Schijf van Vijf én met dagkeuzeproducten. Denk bij de dagkeuze aan: halvajam, kokosbrood en appelstroop. Af en toe bieden wij een klein tussendoortje aan dat buiten de Schijf van Vijf valt. Zoals een klein koekje, biscuitje, speculaasje, ontbijtkoek, soepstengel, rijstwafel (weekkeuze), creamcracker of een handje rozen.

Hoe ziet ons assortiment broodbeleg eruit?

In overleg met de vestigingsmanagers van de locaties hebben wij in 2017 nieuw broodbeleg getest. De onderstaande soorten beleg zijn toen als positief ervaren door onze kleine fijnproevers, die tijdens de pilot periode zelf uit meer dan 20 soorten broodbeleg hebben mogen kiezen. Zie voor hoeveelheden en verdere toelichting Werkwijze en protocol Veiligheid en Gezondheid.

Schijf van Vijf

- Bruin brood.
- Zachte (dieet)margarine.
- (Seizoens)fruit, zoals banaan, appel en peer; geprakt of in kleine stukjes.
- (Seizoens)groente, zoals tomaat, worteltjes en komkommer; in schijfjes of kleine stukjes.
- Sandwichspread naturel.
- (Light) zuivelspread.
- Smeerbare geitenkaas.
- Hummus.

Dagkeuze

- Halvajam.
- Kokosbrood.
- Appelstroop.

Weekkeuze

- Kipsmeerleverworst.
- Vega smeerleverworst.

Wat drinken we bij 't Mereltje?

Wij schenken melk, water of thee (zonder suiker) in plaats van limonade. Zijn kinderen nog niet gewend aan water of thee? Dan lengen we het water aan met een beetje diksap. Dit bouwen we vervolgens stapje voor stapje af.

Trakteren bij 't Mereltje

Is er iets te vieren? Dan kan zowel een niet-eetbare traktatie als een eetbare traktatie worden aangeboden. Wij vinden het belangrijk dat de eetbare traktaties zo gezond mogelijk zijn. We vragen ouders dan ook om traktaties zo klein mogelijk te houden en niet te calorierijk te maken.

Bij een gezonde traktatie kunnen alle kinderen er meteen van genieten. Andere traktaties doen we in de mandjes van de kinderen, zodat de ouders kunnen bepalen of hun kind het wel of niet mag hebben.

Voor leuke traktatietips adviseren wij www.gezondtrakteren.nl.

Bij speciale gelegenheden bieden wij zeer incidenteel snoep aan. Wij proberen de hoeveelheid suiker, zout en verzadigd vet die kinderen dan binnenkrijgen voor zover mogelijk te beperken.

Flesvoeding

- Op de eerste dag van het kindje wordt met de ouders besproken of hun kind borstvoeding of flesvoeding krijgt. Dit wordt opgenomen op de bijzonderhedenlijst van de groep.
- De afgekolfde borstvoeding leveren ouders voldoende gekoeld of ingevroren (in kleine porties) aan op het kinderdagverblijf. Deze voedingen dienen voorzien te zijn van sticker met namen datum. We geven ouders het advies om de voeding tijdens het vervoer in een koeltas te bewaren. Anders wordt deze niet voldoende koud bewaard.
- Klaargemaakte flesvoeding of gekookt water (dat per fles moet worden toegevoegd) met afgemeten poederbakje moet door de ouders van sticker met naam en datum worden voorzien.
- Alle soorten voeding en evt. poederdoosje worden in de ochtend direct in het midden van de koelkast weggezet.

Kortom, zowel borstvoeding als poedermelk dient voorzien te zijn van een naamsticker en datumsticker. Zijn deze niet toegevoegd, dan kunnen wij de voeding niet geven aan het kind.

4. Veiligheid en gezondheid

4.1 Veiligheids- en gezondheidsmanagement

Per vestiging is een veiligheidsverslag en gezondheidsverslag beschikbaar. Door deze zo realistisch en uitgebreid mogelijk in te vullen, proberen wij eventuele risico's te verkleinen en zorgen wij voor een gezond leefklimaat voor jullie kind(eren). De verslagen worden jaarlijks (mini maal 2 keer per jaar) geüpdatet. Tevens beoordelen de vestigingsmanager en pedagogisch medewerkers dagelijks of er bepaalde risico's zijn die zo nodig zo snel mogelijk worden opgepakt. Ook vindt er 2 keer per jaar een RIE-vergadering plaats (1 keer lokaal en 1 keer centraal) om het veiligheidsverslag en gezondheidsverslag te bespreken en zo nodig aan te passen. RIE staat voor risico-inventarisatie en evaluatie.

4.2 Achterwacht

Een achterwacht is iemand die in geval van nood ingeschakeld kan worden. Een achterwacht is noodzakelijk wanneer een pedagogisch medewerker (tijdelijk) alleen op de groep staat, zodat er altijd back-up is in geval van calamiteiten. Er zijn 2 verschillende soorten achterwacht die in de praktijk van toepassing kunnen zijn in de kinderopvang:

- Tijdens de 3-urenregeling moet er een andere volwassene aanwezig zijn in het pand wanneer een pedagogisch medewerker alleen op de groep staat.
- Wanneer een pedagogisch medewerker een hele dag alleen op de vestiging mag staan (bijvoorbeeld één pedagogisch medewerker voor drie aanwezige baby's), moet duidelijk zijn wie op dat moment als achterwacht fungeert. Deze persoon hoeft niet per se in het pand te zijn. In het laatste geval* wordt bij het bepalen van een passende achterwacht doorgaans de aanrijtijd van een ambulance aangehouden.

*Op de dagopvang van 't Mereltje komt deze situatie niet voor. Er zijn altijd minimaal 2 volwassenen in het pand aanwezig. De achterwacht is dus altijd gegarandeerd. Op de buitenschoolse opvang het voorkomen dat de pedagogisch medewerker alleen op de vestiging staat en dat er een persoon buiten het pand fungeert als achterwacht. In dat geval is er altijd contact mogelijk met de school of woningbouw. De locatie van de kinderopvang is op één minuut loopafstand. Hier kunnen we naartoe lopen als we nog met z'n tweeën staan óf naartoe bellen via de school of woningbouw. Daarnaast hebben we in dit geval een achterwacht geregeld die binnen de aanrijtijd van een ambulance op de locatie aanwezig kan zijn.

4.3 Vier-ogenprincipe Wet Kinderopvang

Ons uitgangspunt is altijd om op de dagopvanggroepen van jullie kind(eren) twee of meer medewerkers aanwezig te hebben. Het is zelfs zo dat sinds 2013 medewerkers in de opvang enkel alleen op de groep mogen staan wanneer een andere medewerker kan meeluisteren via de babyfoon of meekijken vanuit een aansluitende ruimte.

Het kan voorkomen dat groep(en) of een individueel kind op de 2^e stamgroep wordt opgevangen, in de volgende situaties:

1. De groepen zijn structureel klein, waardoor deze groepen op bepaalde dagen zijn samengevoegd. Hierbij wordt rekening gehouden met het stamgroepenbeleid en de maximale groepsgrootte.
2. Groepen zijn dusdanig klein in het begin en aan het einde van de dag, dat op deze momenten de groep wordt samengevoegd met de 2^e stamgroep. Hierbij wordt rekening gehouden met het stamgroepenbeleid en de maximale groepsgrootte.
3. Bij vakantieperiode, bij ziekte of andere onverwachte omstandigheden kan de groep worden samengevoegd met de 2^e stamgroep. Hierbij wordt rekening gehouden met het stamgroepenbeleid en de maximale groepsgrootte.
4. Bij vakantieperiode, bij ziekte of andere onverwachte omstandigheden kan een individueel kind overgeplaatst worden naar zijn/haar 2^e stamgroep. Hierbij wordt rekening gehouden met het stamgroepenbeleid en de maximale groepsgrootte.

Hoe gaat 't Mereltje hier in de praktijk mee om?

Bij situatie 1 t/m 3 tekent ouder bij de intake het "standaard registratie stamgroepen formulier".

Hieronder valt:

- Het standaard samenvoegen met de 2^e stamgroep op woensdag en/of vrijdag (hele dag of dagdeel):
  - Locatie KOV Julianalaan: Pimpelmees naar Koolmees, Kuifmees naar Koolmees
  - Locatie KOV Julianalaan: Roodborstje naar Winterkoninkje
  - Locatie KOV Julianalaan: Zwaluw naar Kwikstaartje
  - Locatie KOV Groenekaneweg: Kalfje naar Biggetje
  - Locatie KOV Groenekaneweg: Lammetje naar Biggetje
  - Locatie KOV Groenekaneweg: Geitje naar Mini Boerderij 1
  - Locatie KOV Groenekaneweg: Mini Boerderij 2 naar Mini Boerderij 1
  - Locatie KOV Planetenbaan: Terra naar Sterren
  - Locatie KOV Planetenbaan: Maan naar Mare
- De haal en breng moment tussen 7.30-8.15 en 17.45-18.30 uur of bij onverwachte omstandigheden.
- Het samenvoegen van de gehele groep in onverwachte situaties, waarbij de groepen dusdanig klein zijn en wij kunnen samenvoegen. Hierbij wordt rekening gehouden met het stamgroepenbeleid en vaste gezichten en de maximale groeps grootte.

Bij situatie 4 tekent ouder het "incidentele registratie stamgroep formulier".

Hieronder valt:

- Als een individueel kind naar zijn/haar 2e stamgroep gaat, ouder wordt vooraf geïnformeerd en tekent voor akkoord.

In de Wet kinderopvang is hierover het volgende opgenomen:

'Met vooraf gegeven schriftelijke toestemming van de ouders kan een kind gedurende een tussen houder en ouders overeengekomen periode worden opgevangen in één andere stamgroep dan de 1e stamgroep, bedoeld in het eerste lid, tweede zin (artikel 9), waarbij kan worden afgeweken van het vierde tot en met zesde lid.'

-Lid 1: Bij dagopvang vindt de opvang plaats in stamgroepen. Een kind wordt opgevangen in één stamgroep.

De maximale grootte van de stamgroep wordt afgestemd op de leeftijd van de kinderen in de stamgroep, waarbij naarmate de kinderen in de stamgroep ouder zijn, de stamgroep uit meer kinderen mag bestaan.

-Lid 4: Aan een kind in de leeftijd tot één jaar worden ten hoogste twee vaste beroepskrachten toegewezen, waarvan per dag ten minste één beroepskracht werkzaam is in de stamgroep van dat kind. Indien er vanwege de grootte van de stamgroep met drie of meer beroepskrachten tegelijkertijd gewerkt wordt dan worden er ten hoogste drie vaste beroepskrachten toegewezen aan een kind in de leeftijd tot één jaar.

-Lid 5: Aan een kind van één jaar of ouder worden ten hoogste drie vaste beroepskrachten toegewezen, waarvan per dag ten minste één beroepskracht werkzaam is in de stamgroep van dat kind. Indien er vanwege de grootte van de stamgroep met drie of meer beroepskrachten tegelijkertijd gewerkt wordt dan worden er ten hoogste vier vaste beroepskrachten toegewezen aan een kind van één jaar of ouder.

-Lid 6: Een kind maakt gedurende de week gebruik van ten hoogste twee verschillende stamgroepenruimtes.

-Lid 9: Met vooraf gegeven schriftelijke toestemming van de ouders kan een kind gedurende een tussen houder en ouders overeengekomen periode worden opgevangen in één andere stamgroep dan de stamgroep, bedoeld in het eerste lid, tweede zin, waarbij kan worden afgeweken van het vierde tot en met zesde lid.

Nota van toelichting:

'Het negende lid ziet op tijdelijke opvang in een andere stamgroep. Een kind kan tijdelijk worden opgevangen in één andere stamgroep dan de stamgroep bedoeld in de tweede zin van het eerste lid, dat wil zeggen de stamgroep waarin het kind is opgenomen. De ouders van het kind moeten hiervoor vooraf schriftelijke toestemming geven. De reden dat bepaald is dat vooraf toestemming gegeven moet worden, is dat voor de ouders vooraf duidelijk moet zijn wat de situatie is en hoelang deze zal duren. Wanneer sprake is van opvang in een andere stamgroep dan de stamgroep, bedoeld in het eerste lid, tweede zin, dan bestaat de kans dat een kind gedurende de week in meer dan twee verschillende stamgroepenruimtes wordt opgevangen en dus is afwijking van het zesde lid dan mogelijk. Opvang in een andere stamgroep kan er tevens toe leiden dan het kind te maken krijgt met meer vaste beroepskrachten dan toegestaan op grond van het vierde en vijfde lid en derhalve is ook afwijking van deze bepalingen mogelijk.'

Voor alle groepen geldt:

- Dat ze zijn voorzien van ramen en tussendeuren (die gedurende de dag geregeld open staan), zodat de medewerkers kunnen zien wat er in andere ruimtes gebeurt. Ook zijn een aantal wanden van glas, zodat medewerkers goed zicht kunnen houden op de kinderen. Op deze manier staan onze medewerkers er nooit helemaal alleen voor.
Uitzondering: groep Biggetje/Kalfje op onze vestiging aan de Groenekanseweg. Hier wordt de groep wanneer nodig zoveel mogelijk samengevoegd om te voorkomen dat er slechts 1 medewerker op de groep staat.
- Dat er babyfoons worden ingezet wanneer medewerkers alleen op de groep staan en/of tijdens slaapmomenten. Op deze manier luisteren collega's altijd mee.
- Dat er elke dag een extra persoon in het pand aanwezig is die kan meekijken en/of -luisteren. Denk aan: de vestigingsmanager, keukenmedewerker, medewerker technische dienst, stagiaire of conciërge.

4.4 Veiligheid in de praktijk

Personeel

- Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG): alle medewerkers, vrijwilligers, stagiaires enz. binnen KOV 't Mereltje zijn in het bezit van een VOG. Een VOG toont aan dat hun gedrag in het verleden geen bezwaar vormt voor het werken met kinderen. Op VOG's van ons personeel is bovendien een digitale continuscreening van toepassing. Zo is het document altijd up-to-date.
- Al het personeel krijgt jaarlijks de training over de meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling. Zo proberen wij het onderwerp bespreekbaar te houden en elk personeelslid in staat te stellen om juist en tijdig te handelen.

Beveiliging

- De (tussen)deuren op onze vestigingen zijn voorzien van een toegangssysteem met cijfercode. De deurcode wordt twee keer per jaar gewijzigd en is enkel bedoeld voor ouders. Deze mag niet worden doorgegeven aan derden.
- Tijdens de werkuren van de pedagogisch medewerkers mag er op de groep geen mobiele telefoon worden gebruikt.
- Foto's en of andere digitale beelden worden beschermd gebruikt.
- Wekelijks rouleert de kwaliteitsmanager op een van de locaties om de kwaliteit op concrete punten te controleren.

KOV 't Mereltje vindt het belangrijk dat alle ouders weten: wij beseffen dat jullie ons jullie meest kostbare bezit toevertrouwen – jullie kind(eren). Als ouders mogen jullie van ons verwachten dat wij deze zorg elke dag zo goed en professioneel mogelijk in de praktijk brengen.

Open communicatie

Medewerkers, ouders en kinderen van 't Mereltje streven naar een open communicatie tussen alle partijen. Onze medewerkers proberen wij hierin te trainen en te sturen door o.a. studiedagen of bijscholing aan te bieden. Tijdens de jaarlijkse beoordelings-/functioneringsgesprekken en tijdens onze locatieoverleggen bespreken wij ieders persoonlijke behoeftes en de dagelijkse situaties waar je als pedagogisch medewerker tegenaan kunt lopen.

Ondanks dat wij een voorstander zijn van directe communicatie, realiseren wij ons dat dit (in het belang van één of meer van de genoemde partijen) niet altijd mogelijk is. Wij hebben daarom een aantal kanalen en protocollen opgesteld om deze processen te vereenvoudigen.

De volgende stukken zijn terug te vinden op ons de website in het beleidsstuk 'Melding, klacht of bezwaar':

- Klachtenprocedure: waar kun je terecht wanneer de opvang of het onderlinge contact niet goed verloopt of wanneer de organisatie niet naar behoren reageert?
- Protocol vermoeden kindermishandeling.

- Klachtenprocedure ongewenste omgangsvormen.

5. Pedagogische middelen in de praktijk

Kinderopvang 't Mereltje beschikt over een viertal pedagogische middelen om de eerdergenoemde opvoedingsdoelen te realiseren:

- Pedagogisch medewerker/kind-interactie en evaluatie.
- Fysieke omgeving.
- Activiteitsaanbod.
- Spelmateriaal.
- Speelhoeken

5.1 Pedagogisch medewerker/kind-interactie

De aanwezigheid van vaste en vertrouwde pedagogisch medewerkers vormt de basis om een goede relatie tussen kind en leiding te kunnen laten ontstaan. Bij de samenstelling van een team wordt o.a. gekeken naar een goede combinatie in leeftijd, ervaring en creativiteit. Een voldoende gevarieerde teamsamenstelling biedt kinderen een breder scala aan mogelijkheden om relaties op te bouwen.

De pedagogisch medewerker maakt het kind bewust van zijn/haar eigen capaciteiten en kwaliteiten, speelt in op diens grapjes, humor en 'gek doen'. Ingaan op initiatieven van een kind, belonen, prijzen en complimenteren zijn positieve manieren om het kind te bevestigen.

De pedagogisch medewerker stimuleert vriendschap, kameraadschap en samenwerking tussen kinderen onderling. Zij gaat bewust om met conflicten tussen kinderen en valt daarbij terug op de Gordon-methode (zie 2.2). De rol van de pedagogisch medewerker in de interactie tussen kinderen is afhankelijk van de situatie: sturend, ondersteunend, corrigerend, verzorgend en/of stimulerend.

De pedagogisch medewerker biedt in de interactie met het kind hem/haar de gelegenheid om zich basale normen en waarden van onze (Nederlandse) cultuur eigen te maken: elkaar bij de voornaam aanspreken, op je beurt wachten, niet door elkaar heen praten etc. Daarnaast worden bij 't Mereltje specifieke omgangsregels gehanteerd ten aanzien van o.a. conflicten oplossen, de gezamenlijke maaltijd, grenzen stellen en bestraffen.

In het teamoverleg voor pedagogisch medewerkers (evenals in de kwaliteitskring en intervisie) worden persoonlijke waarden en normen besproken en getoetst aan de opvattingen van mede-pedagogisch medewerkers c.q. de opvattingen van 't Mereltje of de samenleving.

Evaluatie van kind en pedagogisch medewerker

Op verschillende momenten en manieren evalueren wij grondig binnen Kinderopvang 't Mereltje. Zowel de kinderen als onze pedagogisch medewerkers.

Evaluatie van het kind

De kinderen worden gedurende het hele jaar op verschillende momenten door de pedagogisch medewerker geëvalueerd:

0-2 groep

- Individuele informatie in tekst over de voeding, het slapen en verschonen
- Groeps-dagverslag in tekst (voor de kinderen die die dag aanwezig zijn)
- Groeps-dagverslag in foto's (voor de kinderen die die dag aanwezig zijn)
- Observatieboekjes (0-1 jaar en 1-2 jaar 2x per jaar; 2-4 jaar 2x per jaar)
- Oudergesprek op aanvraag door de ouders of mentor
- Extra gesprekken indien nodig
- WIS bij opvallend of afwijkend gedrag
- Themaplanning (3 Uk & Puk-activiteiten)
- Een kort aanvullend bericht met slaaptijden en fles-/eettijden
- Communicatie in MMM

- De witte A5-map wordt nog (tot ze op zijn) gebruikt voor knutsels. Daarna gaan we kijken wat in de praktijk de behoefte is

2-4 groep

- Individuele informatie in tekst over de voeding, het rusten en zindelijkheid
- Groeps-dagverslag in tekst (voor de kinderen die die dag aanwezig zijn)
- Groeps-dagverslag in foto's (voor de kinderen die die dag aanwezig zijn)
- Groepsplan (vooraf minimaal 1 UK & Puk-activiteit per dag)
- Registratieformulier (achteraf)
- Observatieboekjes (1x tussen de 2-3 jaar en 1x tussen de 3-4 jaar)
- Oudergesprek op aanvraag door de ouder of mentor
- Extra gesprekken indien nodig
- Overdrachtsformulier voorschoolse opvang primair onderwijs (als het kind naar de basisschool gaat). Dit formulier wordt na overleg met de ouders overdragen aan de school.
- WIS bij opvallend of afwijkend gedrag
- Indien nodig worden individuele teksten toegevoegd.
- De witte A4-map wordt nog (tot ze op zijn) gebruikt voor knutsels. Daarna gaan we kijken wat in de praktijk de behoefte is

4-12 jaar

- Als groep: een weekverslag in tekst
- Als groep: een dagverslag in beeld
- Bso-memo
- Oudergesprek op aanvraag door de ouder of mentor
- WIS bij opvallend of afwijkend gedrag
- Themaplanning (aan de hand van een woordweb, begeleid door kinderen)
- Indien nodig worden individuele teksten toegevoegd.
- Elke vakantie maken we aan het eind van de dag een fotoverslag, dat de ouders kunnen bekijken via de tijdslijn op het ouderportaal/ de groepsapp 't Mereltje

Ook worden de kinderen door de pedagogisch medewerkers onderling geëvalueerd. Mochten kinderen zich lichamelijk of geestelijk niet volgens algemene normen ontwikkelen, dan wordt dit tussentijds besproken met de ouders. Wanneer ouders daar behoefte aan hebben, mogen zij altijd (tussentijds) een evaluatiegesprek aanvragen met de pedagogisch medewerkers van de desbetreffende

Evaluatie van de pedagogisch medewerker

Onze pedagogisch medewerkers worden jaarlijks beoordeeld op hun werkhouding, werkinhoud en pedagogische aanpak richting de kinderen. Tevens wordt gekeken naar collegialiteit en flexibiliteit. 1 keer per maand vindt een overleg plaats tussen alle vestigingsmanagers, waarin alle noodzakelijke informatie wordt besproken over de locatie en voor de locatie. Vanuit dit overleg vindt minimaal om de week een locatieoverleg plaats op initiatief van de vestigingsmanager. Tijdens dit overleg worden de lopende zaken besproken en is minimaal 1 pedagogisch medewerker van elke groep aanwezig. De pedagogisch medewerker die aanwezig is bij het locatieoverleg geeft een terugkoppeling aan zijn/haar collega op de groep. Tevens worden er door de vestigingsmanager notulen gemaakt van het locatieoverleg.

5.2 Fysieke omgeving

Door de wijze waarop 't Mereltje de binnen- en buitenruimte aanbiedt en inzet, creëert 't Mereltje emotionele veiligheid voor elk kind. Ieder kind wordt opgevangen in een vaste stamgroep² met een eigen groepsruimte. In zowel de stamgroep als in de centrale ruimte biedt 't Mereltje verschillende speelhoeken aan waar vaste activiteiten plaatsvinden, zoals de poppenhuishoek, een (baby)rusthoek enz. Tussen de verschillende ruimtes is een balans tussen rust en actie, stilte en geluid, alleen en samen, spannend en veilig. Het kind keert telkens terug naar de eigen groepsruimte, die een herkenbare en vertrouwde plek is voor hem of haar.

De groepsruimte is zodanig ingericht en ingedeeld dat kinderen van verschillende leeftijden op de leeftijd afgestemde activiteiten kunnen ontwikkelen. De inrichting is kindgericht; bij de keuze voor materialen en kleuren is rekening gehouden met de behoeftes en voorkeuren van het kind.

---

² Zie: Werkwijze en protocol veiligheid en gezondheid

5.3 Activiteitenaanbod

De structuur van een opvangdag ligt vast: vaste activiteiten op vaste momenten bieden het kind zekerheid en structuur. Ook vaste rituelen zijn hier onderdeel van, zoals bij de maaltijd een liedje, het (eventueel) slapengaan, het vieren van een verjaardag en het welkom heten van een nieuwe groepsgenoot. Daarnaast biedt het programma ruimte voor het kiezen van eigen activiteiten en wel/niet meedoen met de groep.

De pedagogisch medewerker geeft het kind ruimte voor eigen initiatief en eigen ideeën met betrekking tot het aangaan en uitvoeren van een activiteit. Hierbij worden kansen geboden voor het ontdekken van eigen persoonlijkheidskenmerken, zoals zelfvertrouwen, initiatief en interesse, maar ook voor zelfoverwinning en zelfredzaamheid. In de groep is een duidelijke en vaste verdeling tussen groepsmomenten en momenten die kinderen individueel invullen. Daarnaast worden activiteiten met de hele groep afgewisseld door activiteiten in kleine, wisselende groepen. De sociale inhoud van het spel wordt gestimuleerd door samen spelen, praten, luisteren, plezier hebben, delen, wachten op en rekening houden met elkaar.

We werken met thema's die elke 6 weken rouleren:

- Heelal en wetenschap & Hatsjoe!
- Ik en mijn familie
- Nieuwe leven en natuur & Eet smakelijk!
- Beroepen & Dit ben ik!
- Ik ga op reis en neem mee & Oef, wat warm!
- Tv-sterren en theater & Wat heb jij aan vandaag?
- Boekenwurm & Knuffels
- Muziek & Regen

5.4 Spelmateriaal

Binnen 't Mereltje is ruim voldoende spel materiaal voor alle leeftijdsgroepen aanwezig. Het spel materiaal past bij de leeftijd, ontwikkelingsfase en de fysieke en geestelijke mogelijkheden van een kind. Het materiaal maakt emoties los van plezier, pret, verassing, verwondering, ongeduld of teleurstelling. Het spelaanbod biedt de mogelijkheid om rollen uit het alledaagse leven te oefenen: keukenattributen, bedjes, verkleedkleden, koffertjes en tassen enz. en sluit aan bij de wens om zowel individueel als gezamenlijk te spelen. De wijze waarop de pedagogisch medewerkers het spel materiaal aanbieden, biedt kansen voor individuele leermomenten, zelfoverwinning, zelfstandigheid en zelfredzaamheid. Het materiaal is voor een deel zodanig opgesteld dat kinderen de mogelijkheid hebben het zelf te kiezen en ook zelfstandig te gebruiken.

Alle kinderen die gebruik maken van kinderopvang of buitenschoolse opvang hebben behoefte aan 'vrij spelen'. Buiten het dagritme zijn er daarom vrije spelmomenten op elke groep. In deze vrije spelmomenten mogen de kinderen zelf een keuze maken in hun spel. Bij zeer jonge kinderen (tot 1,5 jaar) wordt er per kind door de pedagogisch medewerkers een inschatting gemaakt.

Speelhoeken

Op elke groep zijn vijf speelhoeken aanwezig. De basisopzet is permanent aanwezig. Een enkele speelhoek wordt op het moment van gebruik (denk aan creatieve activiteiten) aangevuld met specifieke materialen. In de centrale ruimte worden deze aangeduid met vijf verschillende pictogrammen; deze zijn terug te vinden in de centrale ruimte van elke vestiging.

Speelkast

In de speelkast staan materialen die door de kinderen mogen worden gebruikt tijdens het vrij spelen. Het speelgoed in de manden is te herkennen aan de foto op elke mand; hierop is te zien welk speelgoed erin zit. Dit speelgoed is aanwezig ter aanvulling van de permanente materialen en ter variatie. Door variatie in spel materiaal blijven kinderen verrast en uitgedaagd. De hoeveelheid materiaal is beperkt, omdat te veel spel materiaal ook remmend en overprikkelend kan werken.

Poppenhuishoek

In de poppenhuishoek stimuleren we de kinderen tot het spelen van een rollenspel, zoals brandweer en brandvrouw. Hier leert het jonge kind omgaan met verschillende situaties, die hij/zij zelf heeft meegemaakt of in de groep heeft geleerd. Op die manier leert het kind zijn/haar fantasie aan het werk te zetten en zich in te leren leven in een situatie of een andere persoon.

Grovmotoriek-/bouwhoek

In deze speelhoek wordt het kind uitgedaagd door een variatie aan materialen die de grove motoriek bevorderen. Het jonge kind doet ervaring op en leert van de wijze waarop hij de blokken in elkaar zet, wanneer ze vallen, hoever het kind kan bouwen en welke verschillende constructies het kind kan maken oftewel zelf kan creëren. Door middel van bouwen/construeren maken kinderen ook eigen creaties, waardoor de fantasie wordt gestimuleerd.

Fijne motoriekhoeke

Het aanbod binnen deze speelhoek is erg divers op de verticale groepen. Voor de kinderen tot ongeveer 1 jaar is er een andere selectie speelgoed van toepassing dan voor de oudere kinderen. Voor kinderen tot 1 jaar biedt de hoek een speelkleed waar ze liggend, rollend, tiggerend, zittend of kruipend spelenderwijs leren de fijne motoriek te beheersen. Daarnaast is er ook ruimte voor de oudere kinderen om hun fijne motoriek te ontwikkelen. Hetzij middels het direct aangeboden spelmateriaal, als ook door creatieve activiteiten die apart worden opgezet. Door variatie in het spelmateriaal worden verschillende motorische vaardigheden aangesproken.

(Baby)lounge-rusthoek

Als baby's te veel prikkels krijgen, worden ze vaak onrustig en huilerig. Bij het creëren van een ruimte of hoek voor baby's is het daarom belangrijk om de hoeveelheid afleiding te beperken. Een rustig geluidsniveau, een beperkt aantal voorwerpen, een selectief gebruik van het aantal kleuren. Baby's maken een enorme ontwikkeling door, ook motorisch. Zodra ze daaraan toe zijn, gaan ze oefenen met vaardigheden, zoals zich optrekken en zich over de grond voortbewegen. Dat maakt bijvoorbeeld een afgeschutte buitenruimte met een zachte ondergrond noodzakelijk. In een babygroep of een verticale groep is het belangrijk om duidelijk gescheiden speelplekken te creëren waar baby's actief kunnen zijn op hun eigen niveau en elkaar kunnen ontmoeten. Als de speelruimte open is en weinig begrensd, vertonen de kinderen vaak onrustig gedrag en storen ze elkaar. Uiteraard moeten baby's altijd gezien kunnen worden door de groepsleiding en moeten zij ook altijd zelf de pedagogisch medewerkers kunnen zien.

Ook de oudere kinderen krijgen elke minuut prikkels te verwerken. Er zijn veel geplande momenten en activiteiten. Op een aantal momenten van de dag mag het kind daarom lekker 'nietsdoen'. Op die momenten kan hij/zij zich ontspannen in de rusthoek. Hier hoeft niets. Luieren, een boekje lezen of ontspannen muziek luisteren. Een pedagogisch medewerker is altijd in zijn/haar omgeving.

Fantasiehoek

Deze hoek heeft twee invalshoeken. Aan de ene kant willen we de kinderen stimuleren tot een vrije fantasie, waarin alles kan (niets is fout of goed), middels natuurlijk en kosteloos materiaal en de zand-/watertafel. Aan de andere kant geven we ze ook handreikingen, middels ontwikkelingsmateriaal als verkleedkleden en een poppenkast.

Enige differentiatie wordt weer aangebracht om onderscheid te maken tussen de verticale groepen en de peutergroepen. Afhankelijk van het seizoen en het jaarthema wordt er invulling gegeven aan het aanbod van het kosteloze materiaal. Samen met de medewerkers geven de kinderen dit vorm.

Daarnaast zijn er andere spelmogelijkheden die elke dag op verschillende momenten worden aangeboden.

Opvoedend spelen

Puzzelen, memory, domino, gezelschapsspelletjes met spelregels... Het jonge kind leert juist door te kijken, zoals bij een puzzel. Hij of zij leert dat er een manier is om de puzzel op te lossen, door te vergelijken en onderscheiden. Ook leert het kind dat er in veel gevallen regels zijn waar je je aan moet houden. Hij of zij leert bovendien omgaan met andere kinderen in groepsverband.

5.5 Tv-kijken

Kdv

De kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar leven en spelen de hele dag op het kinderdagverblijf. In ons dagritme, wat gemiddeld genomen duurt van 8.00 tot 17.00 uur, zijn rustmomenten belangrijk voor het kind. Zij moeten tussendoor de ruimte krijgen alle indrukken en inspanningen te verwerken. Dit gebeurt midden op de dag tijdens het centrale rustmoment en daarnaast kan dit ook tijdens het televisiekwartier. De kinderen hoeven niets. Ze mogen kijken, maar mogen ook een andere rustige activiteit ondernemen. De kinderen zitten dan bij elkaar in een kring of op de banken, zodat de activiteit sociaal blijft.

Er is gedurende de dag maximaal één moment waarop de kinderen maximaal een kwartier een dvd'tje mogen kijken. Voor de verticale groepen vindt dit moment plaats van 10.30 tot 10.45 uur, na het vrij spelen in de centrale ruimte of het buitenspeelmoment. Voor de peutergroepen is er de keuze aan de pedagogisch medewerkers of ze dit moment laten plaatsvinden 's ochtends van 10.45 tot 11.00 uur.

Bso

Voor de bso geldt ook maximaal één tv-moment per middag. Deze mag maximaal een 0,5 uur duren. De kinderen kiezen gezamenlijk welke film ze kijken. Tijdens het tv-kijken is er altijd een pedagogisch medewerker aanwezig die tussen de kinderen in zit, zodat er ook gesproken kan worden over wat de kinderen waarnemen. Bij uitzondering wordt er een 'bioscoopmiddag' ingepland (bijvoorbeeld in een schoolvakantieweek of studiedag). Op dat moment mogen de kinderen een hele film uitkijken en ouders worden hierover van tevoren geïnformeerd.

Waarom dit moment?

Op zowel het kdv als de bso proberen we een verlengstuk neer te zetten van een gezin en het ritme van een gezin. In dit ritme zitten ook rustmomenten. Momenten dat er geen specifieke activiteit wordt ondernomen, een moment dat we niets verwachten van de kinderen. Tv kijken werkt (voor een korte periode) veelal ontspannend. Hierna is de spanningsboog en het energieniveau van de kinderen weer klaar voor een nieuwe uitdaging.

Hoe kijken we tv?

Op het kinderdagverblijf en op de bso is het tv-kijken een sociaal moment. Kinderen kijken gezamenlijk naar hetzelfde programma. Tijdens dit moment is er altijd een pedagogisch medewerker aanwezig in de ruimte waar de kinderen verblijven of zit zij midden in de groep om samen te kijken.

Tijdens het tv-kijken kan er zo gesproken worden over wat kinderen zien als daar behoefte aan is. De kinderopvang kinderen zitten op de bank, in een kring op de grond en de allerkleinsten soms in een (lage) tripp-trap-stoel. De bso-kinderen liggen vaak ook nog lekker op kussens en schapenvachtjes. Ze ontspannen zich echt op deze momenten.

Het volume van de tv staat op normaal tot iets zacht, zodat het geluid niet te indringend aanwezig is. De pedagogisch medewerkers zetten de dvd aan en zetten een timer neer. Gaat deze timer af? Dan weten de kinderen dat het tv-moment is afgelopen. De pedagogisch medewerker zet dan de tv weer uit of wijst een ouder kind aan dat dit mag doen.

6. Dagelijkse praktijk dagopvang

6.1 Dagritme kdv (0-4 jaar)

Visie Dagritme

De pm'ers sluiten aan bij de behoefte van de kinderen.

We werken kindvolgend door ruimte te geven aan de eigenheid van ieder kind. Respect voor autonomie betekent dat kinderen zelf dingen mogen doen en ontdekken. Dat ze ruimte krijgen om te bewegen en hun intrinsieke motivatie te volgen. Binnen het dagritme krijgt de pm'er de ruimte die nodig is om deze processen te geleiden en niet onnodig over te nemen. Voorwaarden hiervoor zijn onder meer overzichtelijke, ruime speelhoeken met wisselende materialen en een goede samenwerking tussen de pm'ers en de verschillende stamgroepen.

Dagritme verticale groepen:

07:30 -09:00 uur	De Kinderen worden <u>gebracht</u> op de 1 ^e (of 2 ^e) stamgroep. Er is ruimte voor <u>vrij spel</u> . Ouders kunnen bij afscheid een koffie to go meepakken voor onderweg . De baby's krijgen een <u>fruihapje</u> .
08:00 – 08:15 uur	Met de oudere dreumesen wordt het speelgoed <u>opgeruimd</u> . Pm'ers gaan indien nodig met de kinderen naar de <u>eigen groep</u> .
08.15/8.30 - 09:00 uur	De kinderen <u>spelen aan tafel</u> totdat iedereen binnen is. Er worden wisselende activiteiten aangeboden. Baby's zitten erbij, kruipen rond, spelen op een kleed of in de box.
09:00 - 09:30 uur	Pm'ers praten elkaar bij in de <u>kindbespreking</u> . Er wordt <u>gezongen, gebabbeld of voorgelezen</u> . De kinderen <u>drinken</u> water en <u>eten</u> fruit of een fruihap. Baby's die gaan slapen worden naar bed gebracht (afhankelijk van hun eigen ritme).
09:30 - 09:45 uur	Op de <u>groep</u> of in de <u>centrale ruimte</u> maken we met de kinderen een kring met Puk. Er volgt een <u>interactieve kring</u> waarbij herhaling en variatie in <u>taal</u> en <u>bewegen</u> centraal staan.
10:00 - 11:00 uur	Tijd voor de dreumesen om <u>buiten</u> te gaan spelen. Ook kan er gebruik gemaakt worden van de <u>centrale ruimte</u> en/of (2 ^e) <u>stamgroep ruimte</u> voor het <u>grijpen en creëren van kansen</u> . Uiteraard mogen de baby's die wakker blijven ook gezellig mee naar buiten of naar de centrale ruimte.
11:00 - 11:30 uur	De luiers worden <u>verschoond</u> . En er is aandacht voor het <u>oefenen</u> met plassen op het <u>potje</u> en de <u>wc</u> . De kinderen worden <u>begeleid</u> bij het <u>wassen</u> van hun <u>handen</u> en <u>poetsen</u> van hun <u>gezicht</u> . De baby's die daaraan toe zijn krijgen de <u>fles</u> aangeboden of een kleine lunch en worden zo nodig naar <u>bed</u> gebracht.
11:30 - 12:00 uur	Er wordt <u>gezongen en voorgelezen</u> voordat de kinderen gaan <u>lunchen</u> . En <u>gebabbeld</u> tijdens het <u>eten</u> van de brood of een warme maaltijd. Baby's <u>zitten</u> erbij, <u>kruipen</u> rond, <u>spelen</u> op een kleed of in de box.
12:00 - 14:30 uur	Tijd voor de dreumesen om te gaan <u>slapen</u> . Ook kan er gebruik gemaakt worden van de <u>centrale ruimte</u> en/of (2 ^e) <u>stamgroep ruimte</u> voor het <u>grijpen en creëren van kansen</u> .
13.00 uur	De kinderen van de reguliere <u>ochtendopvang</u> worden <u>opgehaald</u> . De middag kinderen worden gebracht
14:00 /14:30 - 15:00 uur	Pm'ers <u>bespreken</u> met elkaar de plannen voor de <u>namiddag</u> . Er wordt <u>gezongen, gebabbeld of voorgelezen</u> . De kinderen <u>drinken</u> thee of water en <u>eten</u> iets lekkers. Baby's <u>zitten</u> erbij, <u>kruipen</u> rond, <u>spelen</u> op een kleed of in de box.
15:00 – 16:00 uur	De baby's die daaraan toe zijn krijgen de <u>fles</u> aangeboden en worden zo nodig naar <u>bed</u> gebracht. (afhankelijk van hun eigen ritme). Tijd voor de dreumesen om <u>buiten</u> te gaan spelen. Ook kan er gebruik gemaakt worden van de <u>centrale ruimte</u> en/of (2 ^e) <u>stamgroep ruimte</u> voor het <u>grijpen en</u>

16:00 – 16:15 uur	<p><u>creëren van kansen</u>. Uiteraard mogen de baby's die wakker blijven of geen fles krijgen ook gezellig mee naar buiten of naar de centrale ruimte.</p> <p>De luiers worden <u>verschoond</u>. En er is aandacht voor het <u>oefenen</u> met plassen op het <u>potje</u> en de <u>wc</u>.</p>
16:15 - 16:30 uur	<p>De kinderen worden <u>begeleid</u> bij het <u>wassen</u> van hun <u>handen</u>.</p> <p>Pm'ers bespreken de dag met elkaar door, voor een goede overdracht.</p> <p>Er wordt <u>gezongen, gebabbeld of voorgelezen</u>.</p> <p>De kinderen <u>drinken</u> yoghurt of water. Baby's krijgen eventueel een <u>warm hapje, zitten</u> erbij, <u>kruipen</u> rond, <u>spelen</u> op een kleed, in de box en worden zo nodig naar <u>bed</u> gebracht. (afhankelijk van hun eigen ritme).</p> <p>De kinderen worden <u>begeleid</u> bij het <u>poetsen</u> van hun <u>gezicht</u>.</p>
16:30 - 17:30 uur	<p>Tijd om <u>buiten</u> te spelen. Ook kan er gebruik gemaakt worden van de (2^e) <u>stamgroep ruimte</u> voor het <u>grijpen en creëren van kansen</u>. Uiteraard mogen de baby's ook gezellig mee naar buiten of naar de centrale ruimte.</p>
17:30 - 17:45 uur	<p>De vroege dienst gaat naar huis, pm-ers hebben hun laatste overdracht moment. De groep wordt voor de volgende dag netjes gemaakt.</p> <p>Er wordt <u>gezongen, gebabbeld of voorgelezen</u>.</p>
17:45 - 18:30	<p>De kinderen <u>drinken</u> water en <u>eten</u> een gezonde snack.</p> <p>Tijd om <u>buiten</u> te spelen. Ook kan er gebruik gemaakt worden van de (2^e) <u>stamgroep ruimte</u> voor het <u>grijpen en creëren van kansen</u>. Uiteraard mogen de baby's ook gezellig mee naar buiten of naar de centrale ruimte.</p>

Voorwaarden om door te stromen naar de peutergroep:

- Er wordt gerust op een stretcher zonder slaapzak.
- Kinderen kunnen zelfstandig uit een (open) beker- drinken.
- Er worden geen flessen meer aangeboden.
- Kinderen kunnen zelfstandig op een trip-trap stoel klimmen.
- Op sommige vestigingen dient er onder begeleiding zelfstandig trap gelopen te kunnen worden.

Dagritme peutergroepen (2-4 jaar):

07:30 -09:00 uur	<p>Kinderen worden <u>gebracht</u> op de 1^e (of 2^e) stamgroep.</p> <p>Er is ruimte voor <u>vrij spel</u>. Ouders kunnen bij afscheid een koffie to go meepakken voor onderweg.</p>
08:00 – 08:15 uur	<p>Gezamenlijk wordt het speelgoed <u>opgeruimd</u>.</p> <p>Pm'ers gaan indien nodig met de kinderen naar de <u>eigen groep</u>.</p>
08.15/ 8.30 - 09:00 uur	<p>De kinderen <u>spelen aan tafel</u> totdat iedereen binnen is. Er worden wisselende activiteiten aangeboden.</p>
8.30 uur	<p>Kinderen van de peuterochtend worden gebracht</p>
09:00 - 09:30 uur	<p>Pm'ers praten elkaar bij in de <u>kindbespreking</u>.</p> <p>Er wordt <u>gezongen, gebabbeld of voorgelezen</u>.</p> <p>De kinderen <u>drinken</u> water en <u>eten</u> fruit.</p>
09:30 - 09:45 uur	<p>Op de <u>groep</u> of in de <u>centrale ruimte</u> maken we met de kinderen een kring met Puk.</p> <p>Er volgt een <u>interactieve kring</u> waarbij herhaling en variatie in <u>taal</u> en <u>bewegen</u> centraal staan.</p>
10:00 - 11:00 uur	<p>Tijd om <u>buiten</u> te spelen. Ook kan er gebruik gemaakt worden van de <u>centrale ruimte</u> en/of (2^e) <u>stamgroep ruimte</u> voor het <u>grijpen en creëren van kansen</u>.</p>
11:00 - 11:30 uur	<p>De luiers worden <u>verschoond</u>. En er is aandacht voor het <u>oefenen</u> met plassen op het <u>potje</u> en de <u>wc</u>.</p> <p>De kinderen worden <u>begeleid</u> bij het <u>wassen</u> van hun <u>handen</u> en <u>poetsen</u> van hun <u>gezicht</u>.</p>
11:30 - 12:00 uur	<p>Er wordt <u>gezongen</u> voordat de kinderen gaan <u>lunchen</u>.</p> <p>En <u>gebabbeld</u> tijdens het <u>eten</u> van de brood of een warme maaltijd.</p>
12:00 - 14:30 uur	<p>Tijd om te <u>rusten</u> en/of te <u>spelen</u>. Ook kan er gebruik gemaakt worden van de <u>centrale ruimte</u> en/of (2^e) <u>stamgroep ruimte</u> voor het <u>grijpen en creëren van kansen</u>.</p>

12.00 uur	De kinderen van de peuterochtend opvang worden opgehaald.
13.00 uur	De kinderen van de reguliere <u>ochtendopvang</u> worden <u>opgehaald</u> . De middag kinderen worden gebracht.
14:30 - 15:00 uur	Pm'ers <u>bespreken</u> met elkaar de plannen voor de <u>namiddag</u> . Er wordt <u>gezongen, gebabbeld of voorgelezen</u> . De kinderen <u>drinken</u> thee of water en <u>eten</u> iets lekkers .
15:00 – 16:00 uur	Tijd om <u>buiten</u> te spelen. Ook kan er gebruik gemaakt worden van de <u>centrale ruimte en/of (2^e) stamgroep ruimte</u> voor het <u>grijpen en creëren van kansen</u> .
16.00 – 16:15 uur	De luiers worden <u>verschoond</u> . En er is aandacht voor het <u>oefenen</u> met plassen op het <u>potje</u> en de <u>wc</u> . De kinderen worden <u>begeleid</u> bij het <u>wassen</u> van hun <u>handen</u> en <u>poetsen</u> van hun <u>gezicht</u> .
16:15 - 16:30 uur	Pm'ers praten elkaar bij in de <u>kindbespreking</u> . Er wordt <u>gezongen, gebabbeld of voorgelezen</u> . De kinderen <u>drinken</u> yoghurt of water. De kinderen worden <u>begeleid</u> bij het <u>wassen</u> van hun <u>handen</u> en <u>poetsen</u> van hun <u>gezicht</u> .
16:30 - 17:30 uur	Tijd om <u>buiten</u> te spelen. Ook kan er gebruik gemaakt worden van de (2 ^e) <u>stamgroep ruimte</u> voor het <u>grijpen en creëren van kansen</u> . De vroege dienst gaat naar huis, pm-ers hebben hun laatste overdracht moment . De groep wordt voor de volgende dag netjes gemaakt.
17:30 - 17:45 uur	Er wordt <u>gezongen, gebabbeld of voorgelezen</u> . De kinderen <u>drinken</u> water en <u>eten</u> een gezonde snack.
17:45 - 18:30	Tijd om <u>buiten</u> te spelen. Ook kan er gebruik gemaakt worden van de (2 ^e) <u>stamgroep ruimte</u> voor het <u>grijpen en creëren van kansen</u> .

Algemene afspraken:

- Wekelijks worden er 1 à 2 (Uk & Puk) activiteiten voorbereid en uitgevoerd.
- Voor overzicht wordt een registratieformulier bijgehouden door de pedagogisch medewerkers.
- Kansen worden gegrepen en gecreëerd tijdens het volgen van de thema's uit de methodiek 'Uk & Puk.
- Alle groepen maken dagelijks een verslagje, inclusief *foto's en/of filmpjes, voor een impressie van de activiteiten en het vrij spel van die dag. Dit is tevens een meetinstrument om het aanbod van activiteiten visueel te krijgen. En een indruk te krijgen hoe er vorm gegeven wordt aan respect voor autonomie tijdens bijv. spel-, eet-, drink-, rust- en verzorgings momenten.
- Op de alle groepen wordt er dagelijks een digitaal groeps en foto dagverslag geschreven dat ouders in het ouder-app terug kunnen lezen. Met eventueel een aanvullend bericht betreft slapen, voeding en verzorging.
- De ontwikkeling van alle kinderen wordt goed in de gaten gehouden. Op de dagopvang groepen van 0-2 jaar wordt minimaal 2x per jaar een persoonlijke registratie gemaakt. Op de peutergroepen wordt er minimaal 1x per jaar een persoonlijke registratie gemaakt in het observatieboekje. Dit houdt in dat er in de periode van 2-4 jaar, 2x een persoonlijke registratie wordt gemaakt,
- De observatieboekjes, knutselwerkjes en foto's worden in een persoonlijk portfolio bewaard.
- Opruimen als onderdeel van een overgangsmoment wordt waar mogelijk begeleid met liedjes en samen gedaan met de kinderen.
- Evenals handen wassen en gezichten poetsen voor en na elk eet- en drinkmoment.
- De baby's en dreumessen die meer dan 1 keer slapen worden naar bed gebracht wanneer zij dit nodig hebben. De peuters rusten 1x na de lunch op een stretchbedje.
- Er wordt naar gestreefd de kinderen minimaal 2 keer buiten en/of in de centrale ruimte te laten spelen ter bevordering van de (senso)- motoriek.
- De pedagogisch medewerkers dragen zorg voor voldoende overleg en voorbereiding voor een soepele samenwerking.
- Om zoveel mogelijk ruimte te geven aan de behoeften van ieder kind, wordt er nauw samengewerkt met de 2e stamgroep en de andere groepen.
- Een interactieve kring in de centrale ruimte zorgt voor variatie in ruimte en de mogelijkheid om andere kansen te grijpen en creëren.

Het creëert de mogelijkheid om kennis te maken met andere pm'ers en kinderen van verschillende leeftijden. Daarmee ontstaat een gevoel van gezamenlijkheid en kan plezier ontstaan in het leren van elkaar.

6.2 Afscheid nemen

Het brengen van het kind is een belangrijk moment van de dag. Het kind zal afscheid moeten nemen van zijn of haar ouders. Sommige kinderen kunnen het extra moeilijk hebben met het loslaten van de vertrouwde ouder. De belofte aan het kind dat het later op de dag zal worden opgehaald, stelt het kind niet altijd gerust; iemand die uit het zicht verdwijnt, kan in de ogen van een jong kind definitief weg zijn.

Het is van belang dat het kind weet dat de ouder vertrekt en dat dit niet onopgemerkt gebeurt, maar dat er duidelijk afscheid wordt genomen. Ook door onzekerheid van de ouder zelf, over het achterlaten van het kind, bestaat de kans dat het kind moeite heeft/houdt met afscheid nemen. Het proces kan bespoedigd worden door het afscheid nemen kort te houden. Dit wil zeggen: een knuffel en een kus geven en daarna weggaan. De pedagogisch medewerker neemt het kind over bij het weggaan van de ouder en zwaait vervolgens samen met het kind op een vaste plek. Verdriet bij het afscheid mag; een lapje, knuffeldier of eventueel een speentje kan hierbij helpen. Ook kan de pedagogisch medewerker het kind afleiden, waardoor het zijn verdriet sneller vergeet. Uiteraard kan de betreffende ouder altijd na het afscheid telefonisch contact zoeken met de pedagogisch medewerker om te horen hoe het gaat met het kind.

Het is eveneens belangrijk dat ouders hun kind duidelijk afscheid laten nemen op de groep als het weer naar huis gaat. Het is dan begrijpelijk voor het kind dat het met de ouder mee mag en een andere keer weer op 't Mereltje komt spelen.

6.3 Veilig slapen

Op het kinderdagverblijf slapen de kinderen in hun eigen door ons toegewezen bedje, in hun eigen slaapzak met eventueel een knuffel en/of speen. Elke groep heeft een eigen slaapschema waarop de vaste slaapplekken van de kinderen worden aangegeven.

Om alle indrukken en belevenissen van een intensieve dag op Kinderopvang 't Mereltje te verwerken, is een rustperiode onontbeerlijk. Slapen is daarom een dagelijks terugkerend ritueel op een kinderdagverblijf. Er wordt daarbij gekeken naar het slaapritme van het individuele kind. Het kan zijn dat een kind op 't Mereltje meer of minder slaapt dan thuis, afhankelijk van de invloed van de indrukken en belevenissen op het kinderdagverblijf. Verder vragen we ouders een hoeslaken mee te geven voor hun kind. In het kader van de hygiëne en omdat een eigen lakentje het eigen, vertrouwde luchtje van thuis draagt.

Mocht dit niet lukken, dan proberen we het op een ander tijdstip nog een keer. Veel kinderen maken naast een eigen slaapzak gebruik van spenen en/of knuffels van thuis. Knuffels zijn een emotioneel verlengstuk van de betreffende ouder en zorgen voor een veilig, geborgen gevoel, waardoor het kind eerder tot rust zal komen.

Op de peutergroep geldt een ander slaap-/rustbeleid. Voor de kinderen die nog behoefte hebben aan een slaapje is er de mogelijkheid om te slapen/rusten op de stretchers tussen 12.30 en 14.30 uur. Kinderen die hier geen behoefte aan hebben, mogen rustig spelen in een andere ruimte. In elke slaapkamer hangt een CO2-meter om een gezond slaapklimaat te waarborgen en de luchtkwaliteit te bewaken. De bedden worden iedere week verschoond en de slaapkamers worden dagelijks gelucht. Tijdens het slapen wordt er iedere 15 minuten gecontroleerd, wat per 0,5 uur wordt genoteerd.

Waar letten we op om elk kind veilig te laten slapen?

Alle kinderen van de verticale groepen slapen in hun eigen slaapzak. We leggen baby's altijd op de rug te slapen. Baby's die op hun buik slapen, worden alleen op hun buik gelegd met toestemming van de ouder. Ouders tekenen een verklaring voor het slapen op de buik.

Sommige kinderen zoeken geborgenheid en vinden het fijn om dan ingebakerd te worden. Inbakeren is alleen veilig met de daarvoor bestemde doeken.

Ouders dienen daarom zelf een eigen officiële inbakerdoek mee te nemen en tekenen een Verklaring voor het inbakeren. Is er een doktersverklaring voor het inbakeren, dan ontvangen wij graag een geldig kopie.

Pedagogisch medewerkers controleren elkaar na het in bed leggen van een kind. Dit om er zeker van te zijn dat de bedjes goed dicht zitten.

Kinderen worden standaard goed ingestopt met een dekentje of lakentje. Bij het instoppen mag het dekentje niet hoger uitkomen dan de middel van het kind. We verkleinen het bed door het kind laag in te stoppen, zo voorkomen we dat het onder het dekentje komt.

Alle bedjes zijn goedgekeurd volgens de veiligheidsnormen. Na het naar bed brengen wordt de slaapcontrole-aftelkijst ingevuld. We voorkomen oververhitting door ventilatie en luchtcirculatie. In elke slaapkamer hangt een CO2-meter om een gezond slaapklimaat te kunnen bieden en de luchtkwaliteit te bewaken. Er wordt geen extra speelgoed in bed meegenomen behalve de broodnodige knuffel en/of speen. We letten op rust en regelmaat. We controleren elke 15 minuten alle slaapkamertjes.

Ten slotte, nogmaals: de bedden worden iedere week verschoond en de slaapkamers worden dagelijks gelucht.

Slapen bij warm weer en extreme hitte

De ideale slaapkamertemperatuur ligt tussen 15 en 18 graden. Stel je centrale verwarming daarop af. Als het in de zomer erg warm wordt, is het verstandig om er, net als voor onszelf, ook voor een baby het beste van te maken: leg het kind desnoods alleen in een rompertje onder een klamboe. Uiteraard tochtvrij. Wiegendoed komt niet vaker in de zomer voor, juist eerder in de winter.

Dat heeft waarschijnlijk te maken met de neiging om juist in de wintermaanden de kinderen extra warm aan te kleden – te warm voor de moderne slaapkamer met centrale verwarming.

Op de locaties van 't Mereltje wordt op verschillende manieren rekening gehouden met warm weer. De locatie Groenekanseweg heeft sinds juni 2021 koeling over de gehele locatie. Deze zullen de ruimtes in de zomer periode een paar graden gaan terug koelen om de ruimtes behaaglijk te houden. De slaapkamers worden niet voorzien van aparte koeling maar draaien mee op de koelere temperatuur in de groepsruimtes. De locatie Julianalaan (nieuwbouw 2019) bezit een klimaatbeheersingssysteem over de gehele locatie, samen met de zonwering kunnen alle ruimtes qua temperatuur behaaglijk gehouden worden. De locatie Planetenbaan zal medio 2021 voorzien worden van verschillende koelingsystemen om alle ruimtes te voorzien van een juiste temperatuur. De slaapkamers zullen ook hier meedraaien op de koelere temperatuur in de groepsruimtes.

Erg belangrijk: een baby regelt zijn temperatuur vooral via het hoofdje. Alleen in de eerste levensweek – bij prematuren wat langer – kan een mutsje de baby helpen op temperatuur te blijven. Laat het hoofd daarna binnenshuis tijdens het slapen altijd onbedekt. Neem verder jezelf als maatstaf. Heb je het warm en wil je wat luchtiger aan? Dan heeft de baby daar ook behoefte aan.

Als je wilt controleren of je slapende baby het niet te warm heeft, voel dan aan het nekje. Meer zekerheid nog geven de voetjes. Voelen die lauw aan, dan heeft de baby het aangenaam.

Bij Kinderopvang 't Mereltje treffen we daarom de volgende maatregelen:

- Kinderen met hitte alleen in rompertjes laten slapen.
- Aan voetjes voelen (om de 15 minuten) of het kindje niet te warm is, zo ja even het voorhoofdje deppen met een nat doekje.
- Er hangen in alle slaapkamertjes CO2 meters.
- Als er geen kinderen slapen, laten we de kamers goed luchten middels tocht.

Vast bed ritueel

Rituelen zijn belangrijk, zeker voor de allerkleinste kinderen. Ze hebben nog geen tijdsbesef. Door altijd hetzelfde patroon te volgen, maken we hen duidelijk dat het tijd is om te gaan slapen. Het geeft ze houvast. Blijf alert, geef het kind echte aandacht bij het naar bed brengen. Kinderen, hoe klein ook, voelen de sfeer.

Praat tegen ze, vertel een klein knus verhaaltje; het scheidt vertrouwen. Eindig het bedritueel niet met de vraag “Ga je nu lekker slapen?” Maar zeg bijvoorbeeld kordaat: “Welterusten, ik ga naar binnen en als je wakker wordt, kom ik weer bij je. Slaap lekker.”

Slaapproblemen

Slaapproblemen komen veel voor. Op het kinderdagverblijf worden de medewerkers vaak geconfronteerd met kinderen die thuis slaapproblemen hebben. Het is een gezinsprobleem geworden. De ouders raken zelf namelijk ook niet uitgerust.

Voor een pedagogisch medewerker is het belangrijk om ouders inzicht te geven in mogelijke oorzaken van het slaapprobleem. Zo speelt in de tweede helft van het eerste levensjaar de separatieangst (achtmaandenangst) een rol. Het kind beseft in deze periode dat het niet één is met de moeder. Het alleen zijn roept angst op. Moeder verlaat de kamer en is uit zicht. In de peutertijd spelen vooral psychologische en sociale factoren een rol. Het kind wil niet alleen zijn. Net als in het prentenboek van ‘Welterusten kleine beer’ verzint het kind iedere keer weer nieuwe redenen om niet te kunnen slapen. Het reactiepatroon van de ouders op het wakker worden én onrusten veranderingen binnen het gezin spelen ook vaak een rol.

Huilbaby's

De meeste gezonde zuigelingen huilen in de eerste zeven weken gemiddeld twee en een kwart uur per dag. Maar niet ieder kind dat meer huilt, is een ‘huilertje’. Het kenmerk van een huilbaby is meestal een gezonde baby van één tot vier maanden oud, die goed groeit en zich normaal ontwikkelt, waarbij met name in de namiddag en avond periodes van huilen voorkomt. Het kind is ontroostbaar en maatregelen zoals oppakken, verschonen, knuffelen of voeding helpen niet. Op het kinderdagverblijf komen we deze huilbaby's zo af en toe tegen. Hoe adviseren onze pedagogisch medewerkers ouders?

Belangrijk is dat eerst lichamelijke oorzaken worden uitgesloten. Stel als pedagogisch medewerker de ouders daarna gerust. Vertel dat na de vierde maand een duidelijke afname of spontaan verdwijnen van de huilperiodes zal optreden. Maar nu zitten ze ermee! Hoe evenwichtig de ouders ook zijn, er kan toch een verstoorde ouder-kind-interactie ontstaan. Daarom is begeleiding van deze ouders heel belangrijk.

Praktisch gezien let een pedagogisch medewerker nu vooral op de voeding. Vaak zijn huilbaby's gulzige drinkers, die baat hebben bij regelmatige korte onderbrekingen van drinken om te kunnen boeren. Soms kan een fopspeen aan een verhoogde zuigbehoefte voldoen. Tijdens de huilperiode kan het helpen om het kind op de buik te dragen. Juist het horen van de hartslag en de ademhaling geeft het kind rust. Het aloude principe van ‘rust, reinheid en regelmaat’.

Als de medewerker merkt dat de (huil)baby behoefte heeft aan buikdragen, dan wordt dit met de ouders overlegd. Als ouders instemmen om de baby wat meer op de buik te dragen – dit moet wel haalbaar zijn op de groep en in verhouding staan met de andere kinderen op de groep – dan ondertekent de ouder hiervoor eerst een *bijzondere-afpraak-formulier*. Hierop worden ook duidelijk de gemaakte afspraken genoteerd. Daarnaast vraagt de medewerker om de draagzak van de ouder. Dit is voor de baby het meest vertrouwd, door de stof en geur. Wij beschikken daarom niet over een eigen buikdrager.

Slapen in de box of hangwieg

Kinderen slapen bij voorkeur allemaal in bed (zie wiegendoodprotocol). Als een kind in slaap valt in de box, dan kijken we of het kind zonder wakker te maken overgelegd kan worden in zijn bedje. Is het een kind dat snel wakker wordt, dan laten we het kindje in de box slapen – voldoende slaap is tenslotte belangrijk. We gaan dan wel regelmatig even kijken.

Kinderen die slecht in slaap komen of slecht slapen, willen vaak wel goed in slaap vallen in de hangwieg. Ook in dit geval wordt elke 15 minuten even gekeken bij het slapende kindje.

Kinderen die zelf kunnen gaan rollen, zitten of zwaarder zijn dan 9 kilo, mogen niet meer in de hangwieg. Kinderen die in de hangwieg of box liggen mogen alleen een slaapzak aan en toegedekt worden onder een lakentje. We zorgen ervoor dat het niet te warm is en dat alle onder- en bovenlakens goed zijn ingestopt.

Ouders tekenen een verklaring waarin ouders toestemming geven voor het slapen in o.a. een hangwieg, kinderwagen enz.

Slapen in de kinderwagen

Kinderen die slecht in slaap komen/slecht slapen, willen vaak wel goed in slaap vallen in de kinderwagen. Ook hier wordt er elke 15 minuten even gekeken bij het slapende kindje. Kinderen die zelf kunnen gaan rollen, zitten of zwaarder zijn dan 9 kilo, mogen niet meer in de kinderwagen.

Verduistering tijdens slapen in de kinderwagen of hangwieg

Voor de kinderen die in de kinderwagen of de hangwieg slapen verduisteren we (zo mogelijk) het licht wat. Dit doen we door het licht te dimmen of uit te doen. Bij kinderwagens die een kap hebben wordt de kap omhoog gezet, zodat op deze manier het licht wat gedempt wordt. Er mogen geen doeken/ lakens over de hangwieg of kinderwagen gespannen worden.

Wiegendood

Wiegendood komt gelukkig steeds minder voor, maar het blijft een risico dat we kunnen blijven verkleinen. Het treft overwegend baby's in het eerste levensjaar. Het gebeurt altijd onverwacht en bijna altijd tijdens de slaap. 's Nachts, maar soms ook overdag.

Meer informatie over wiegendoodpreventie tijdens kinderopvang en het bestellen van een voorbeeld protocol Wiegendood met de folder veilig slapen is te bestellen op de website van Stichting Wiegendood: www.wiegendood.nl.

Inbakeren

Bij het inbakeren wordt het kind dat te slapen wordt gelegd door één of twee doeken van schouders tot tenen zodanig begrensd dat de lichaamsbeweging beperkt wordt. Onrustige kinderen die door het slaan van hun armen en benen zichzelf uit hun slaap houden, komen daardoor tot rust. Wanneer het kind koorts, een ernstige infectie van de luchtwegen, heupproblemen heeft of heeft gehad, mag het niet ingebakerd worden. Inbakeren is alleen veilig met de daarvoor bestemde doeken.

Bij voorkeur bakeren we de kinderen in, in een romper, ter voorkoming van warmte stuwing. Kinderen mogen alleen met toestemming van de ouders ingebakerd worden.

Ouders tekenen hiervoor een verklaring.

Genieten

Kinderen die slapen, zijn ook een plaatje om naar te kijken. Geniet hiervan. Ook het wakker worden is aandoenlijk. Pluk ze niet te snel uit hun bedje, geef ze alle tijd om zich uit te rekken. Praat dan tegen ze. Je zult zien dat je er blijere en vrolijkere kinderen voor terugkrijgt.

Belangrijke punten:

- Kinderen worden altijd goed ingestopt met een deken, bij het instoppen mag het dekentje niet hoger dan het middel van het kind.
- Verklein het bed door het kind laag in te stoppen.
- Kinderen die in de hangwieg of box liggen mogen alleen een slaapzak aan en toegedekt worden onder een lakentje.
- Er mogen geen doeken/lakens over de hangwieg of kinderwagen gespannen worden.
- Ouders tekenen voor een bijzonder afspraak, bijv. voor inbakeren, slapen in de hangwieg of kinderwagen, enz.

6.4 Verschonen en zindelijk worden

Op het kinderdagverblijf is verschoneren een ritueel dat de gehele dag door terugkeert. Daarnaast zijn er vaste verschoonmomenten: voor en na het slapen en eten, voor het naar huis gaan. Het verschoneren is niet alleen een hygiënische aangelegenheid, maar tevens een contactmoment. De pedagogisch medewerker kriebelt het kind over zijn/haar buikje, er worden kiekeboe-spelletjes gespeeld, liedjes gezongen of naar posters op het plafond gekeken. De kinderen worden verschoond op ergonomisch verantwoorde verschoonblokken waarbij alle benodigde materialen aanwezig zijn.

Het kind geeft zelf aan wanneer het toe is aan zindelijkheidstraining. Dit neemt niet weg dat ouders en 't Mereltje het kind hierin kunnen stimuleren. Pas als de ouders gaan oefenen, zal 't Mereltje hierop inspelen. We laten het kind dan kennismaken met het potje en later met het toilet. Een kind mag niet verplicht worden om op een potje te gaan zitten, maar moet dit zelf willen. De momenten van zindelijkheidstraining komen overeen met de verschoonmomenten. Kinderen die aan het oefenen zijn, lopen mee naar het toilet en hebben zelf de keuze of ze op het potje willen. Wanneer het kind daadwerkelijk zindelijk is, zal het zelf aan kunnen geven wanneer het naar het toilet moet. En na het plassen... Handjes wassen.

6.5 Spelen en ontwikkelen

Spel is een ruim begrip. Voor Kinderopvang 't Mereltje staat voorop dat het kind er plezier aan beleeft. Spelen is belangrijk voor de ontwikkeling van kinderen. Het draagt immers bij aan de ontwikkeling van hun lichaam, verstand, gedrag, taal, gevoel en fantasieën. Spelenderwijs ontdekken kinderen zichzelf en de wereld om hen heen.

Iedere leeftijd heeft bepaalde kenmerken als het gaat om spelbeleving:

Baby's spelen hoofdzakelijk alleen en zijn nog vrij passief. Het spel van een baby is gericht op zintuiglijk plezier en 'bewegen om te bewegen'. De behoefte aan echt speelgoed is er daarom ook nog niet. Binnen 't Mereltje wordt door onze pedagogisch medewerkers 'gesnoezeld' met de baby's. Deze activiteit is voor de baby's die rustig zijn van karakter activerend en voor baby's die gevoelig zijn voor prikkels juist rustgevend.

Na verloop van tijd gaan baby's met hun eigen lichaams spelen. Brabbelen, geluidjes maken en mondbewegingen horen bij dit spel. Zij gaan uit zichzelf op ontdekkingsstocht. Op de groepen is er daarom materiaal aanwezig om naar te kijken, te luisteren, in beweging te zetten, te betasten en te beproeven.

Dreumesen spelen nog niet samen met andere kinderen, maar náást andere kinderen. De dreumes ontdekt spelenderwijs wat hij wel of niet met iets kan doen en heeft het andere kind nodig om na te bootsen. Wanneer kinderen elkaar betrekken in hun eigen spel, dan wordt de ander het spelobject.

Peuters zijn zich al meer bewust van hun eigen kunnen en zijn sterk in ontwikkeling als het gaat om sociale vaardigheden. Ze hebben al meer mogelijkheden om te kunnen spelen naast elkaar, maar soms ook al mét elkaar. Het spel van een peuter wordt ingewikkelder van aard en krijgt meer een bepaalde bedoeling. De peuter heeft niet meer alleen interesse in bewegend en zintuiglijk materiaal, maar ook in constructie- en expressiemateriaal.

Bumbo-babysitter

De Bumbo-babysitter is een comfortabele stoel voor alle baby's vanaf 3 maanden tot ongeveer 14 maanden. Door de Bumbo kunnen baby's zonder hulp rechtop zitten zodra uw baby zijn eigen hoofdje kan ondersteunen. De Bumbo kan gebruikt worden onder supervisie op verschillende locaties zoals bij het voeden of tijdens het spelen. Het stoeltje is zacht, flexibel, licht van gewicht dus eenvoudig te verplaatsen. Bumbo geeft kleine kinderen het gevoel dat ze al echt kunnen zitten! Bumbo is zo ontwikkeld dat het eigen lichaamsgewicht ervoor zorgt dat de baby niet uit het stoeltje kan klimmen. Bumbo is gemaakt van een zacht, niet giftig materiaal dat makkelijk schoon te maken is. Doordat de zitting lager is dan de beenopening biedt het een correcte ondersteuning van het onderste deel van de wervelkolom.

De hogere plaatsing van de beenopening zorgt voor een grotere beweeglijkheid van de heup- en kniegewrichten, waardoor belasting van de wervelkolom kan afnemen.

Toch mogen kleine kinderen niet al te lang per dag in de Bumbo zitten. Hoezo niet? Kleine baby's hebben nog geen goede controle over hun spieren en dan vooral hun nekspieren. Het hoofdje gaat 'hangen'. Tevens is het beter voor kinderen om op de vloer te liggen of te spelen of in de box, omdat dit hun motorische ontwikkeling stimuleert. Hieronder vindt je een schema: hoelang mogen de baby's per dag in de Bumbo's? Wij letten hier goed op.

Leeftijd in maanden	Minuten per dag in Bumbo
3 maanden	10 minuten
4 maanden	15 minuten
5 maanden	25 minuten
Vanaf 6 maanden	30 minuten

We maken de Bumbo elke dag schoon met schoonmaakmiddel. En gebruiken de Bumbo met beleid! Let er op dat de kleintjes niet langer dan de in de tabel aangegeven tijd in de Bumbo zitten, dit is niet goed voor hun ontwikkeling. Leg de kinderen liever op de grond of in de box. De Bumbo is een leuke afwisseling, maar moet geen parkeerplaats worden voor baby's.

Rol van de pedagogisch medewerker

De rol van de pedagogisch medewerkers in het spel is zorgen voor een veilige en vertrouwde omgeving. Zij stimuleren, begeleiden en geven het kind complimenten tijdens spelsituaties en activiteiten. Wanneer het kind ouder wordt, zal de begeleidende rol verkleinen. Het kind krijgt immers meer voldoening en zelfvertrouwen als het iets helemaal alleen kan doen. De pedagogisch medewerker zal enkel ingrijpen wanneer er gevaar dreigt, de sfeer op de groep negatief wordt beïnvloed en/of andere kinderen in hun spel worden belemmerd.

Na het spelen worden de kinderen door de pedagogisch medewerkers gestimuleerd om samen met hen op te ruimen. Door het opruimen leren de kinderen te ordenen, sorteren en medeverantwoordelijkheid te dragen voor een rustige en veilige omgeving.

Binnen in de centrale ruimte hebben de kinderen de gelegenheid om zich helemaal uit te leven. Zodra het weer het echter toelaat, mogen de kinderen naar buiten. Er kan gespeeld worden in de centrale ruimte of op het grote speelplein buiten. Baby's gaan ook naar buiten; zij zitten in de wandelwagen of met mooi weer op een kleed in de tuin.

Taal- en denkactiviteiten

Er wordt elke dag voorgelezen aan de kinderen. Op een aantal momenten van de dag mogen ze ook zelf de boekjes pakken, 'lezen' en beleven. Daarnaast besteedt 't Mereltje sinds december 2012 extra aandacht aan leesbevordering in samenwerking met de bibliotheek, middels het project *Boekstart*. Samen met *Boekstart* heeft 't Mereltje een leesplan ontwikkeld, waarin beschreven wordt hoe 't Mereltje werkt aan leesbevordering bij kinderen van 0 tot en met 4 jaar.

Naast het stimuleren van taal middels voorlezen, worden kinderen ook bevorderd in hun taalontwikkeling door tijdens de dagelijkse activiteiten een beschrijvende en interactieve manier van communicatie te stimuleren. Bijvoorbeeld: tijdens het verschonen wijst Roos naar de mobiel boven haar. De pedagogisch medewerker vraagt aan Roos: "Wat zie je?" Roos kijkt de pedagogisch medewerker aan en wijst nogmaals naar de mobiel en zegt: "Die." "Vissen?", vraagt de pedagogisch medewerker. Vervolgens kijkt Roos de pedagogisch medewerker aan en lacht. Zij pakt de rode vis vast en vraagt Roos: "Welke kleur heeft deze vis?" Roos kijkt de pedagogisch medewerker aan, maar zegt niets. "Rood", zegt de pedagogisch medewerker.

Bij de oudere kinderen volgt later een wederkerige communicatie, waarbij bijvoorbeeld gevraagd wordt een voorwerp aan te reiken en hiervoor vervolgens de ander te bedanken.

7. Dagelijkse praktijk buitenschoolse opvang

7.1 Dagritme Bso (algemeen)

13.30-14.00 uur	Vergadering die wordt geleid door de vestigingsmanager van de totaalvestiging (kdv en bso).
Vanaf 14.00 uur	Kinderen komen vanuit school naar hun groep (zie de daglijsten). Er is iets te drinken met wat (gezonds en) lekkers erbij. De pedagogisch medewerker neemt de dagindeling met de betreffende kinderen door en noteert deze in de overdrachtsmap. Ook wordt er aandacht besteed aan hun dag. Ter afsluiting van de overdracht wordt er een liedje gezongen. Er worden elke bso-dag twee kinderen aangewezen (aan de hand van een schema) die op de betreffende middag corvee hebben: verzorgen van de limonade, koekjes uitdelen, tafel afruimen en bekers afwassen.
15.00-16.45 uur	Mogelijkheid voor Buiten spelen/vrij spel/huiswerk of de start van een activiteit met de eigen stamgroep en medewerkers. Elk kind van de groep (maximaal 20 kinderen) krijgt samen met een pedagogisch medewerker een gerichte activiteit aan de hand van een thema.
16.45 uur	De activiteit wordt afgerond. Wanneer alles is opgeruimd, mag er tot 17.00 uur vrij worden gespeeld.
17.00 uur	Kinderen eten gezamenlijk: dit kan een warme maaltijd zijn (op aanvraag) of een fruit- of groentesnack met daarbij een beker water of thee.
17.30-18.30 uur	Elke medewerker blijft bij haar eigen groep en er mag vrij gespeeld worden, gerust enz. Wanneer een medewerker haar groep verlaat i.v.m. het rooster, dan zorgt zij voor een overdracht aan de tweede medewerker op de groep. In de praktijk moet een ouder weten bij wie hij/zij terecht kan.

Opmerking

In het werkplan staan de locatie specifieke opstart(tijden) beschreven. Dit kan wisselen i.v.m. andere schooltijden. Hierdoor kunnen ook de tijden van de activiteiten per locatie iets afwijken.³

Stamgroep en locatie overstijgende opvang

In de Wet kinderopvang zijn de definities aangescherpt van stamgroep en locatie overstijgende opvang (voorheen 2^e locatie).

Wat betekent stamgroep en locatie overstijgende opvang precies?

Stamgroep: Ieder kind heeft een vaste stamgroep, met een vaste samenstelling en vaste pedagogisch medewerkers (max 4 vaste medewerkers per week). Daarnaast krijgt ieder kind een vaste 2^e stamgroep toegekend. Hier wordt hij of zij opgevangen bij bijvoorbeeld ziekte van een medewerker, tijdens vakantieperiodes of op rustige dagen. De gehele groep zal dan worden samengevoegd, met minimaal 1 vaste pedagogisch medewerker. Dit wordt zoveel mogelijk van tevoren ingepland en met de ouders afgestemd. De 1^e en 2^e stamgroep zijn altijd op dezelfde locatie, jullie basislocatie (1ste locatie).

Locatie overstijgende opvang: Kinderen worden op een andere geregistreerde voorzieningen opgevangen, dan waar zij normaal gesproken worden opgevangen. De voorziening is wel van dezelfde houder. Vooral voorzieningen voor buitenschoolse opvang maken hier in vakanties en op rustige- of margedagen gebruik van.

zowel de 1ste locatie, als de locatie overstijgende opvang worden – indien van toepassing – in het contract opgenomen, inclusief LRK-nummers.

³Zie: specifieke werkplan per vestiging

Doel:

We willen voorkomen dat kinderen in bijvoorbeeld een vakantieperiode meerdere groepen zien en dat kinderen en ouders bekend zijn met hun 2^e stamgroep of locatie overstijgende opvang.

Uitzondering: Op dagen dat de opvang van de stamgroep dusdanig klein is, dat er 1 vaste beroepskracht is ingepland en zij wordt ziek, kan het voorkomen dat de gehele stamgroep, naar de tweede stamgroep verhuisd zonder vaste beroepskracht. Dit gebeurt uitsluitend bij incident, zoals omschreven.

Middels ons registratie formulier “ Stamgroep- locatie overstijgende opvang” wordt de indeling van de stamgroep en overstijgende locatie weergegeven.

Tijdens studiedagen en vakanties wordt er standaard opvang aangeboden. Ouders geven via het ouderportaal/ de groepsapp aan of ze hiervan gebruik willen maken of dat ze deze dagen willen ruilen met een andere dag.

Als er minder dan 7 kinderen worden aangemeld voor een studiedag of vakantiedag zal worden uitgeweken naar de overstijgende locatie van het kind. Ouders worden hier tijdig van op de hoogte gebracht.

In het contract tekenen ouders voor de reguliere opvang en vakantieopvang.

De ouders worden tijdig over het vakantieprogramma op de hoogte gesteld. Als we ouders informeren over het vakantieprogramma, geven we de ouders nog eens extra door op welke locatie de vakantieopvang plaatsvindt.

Binnen de bso-locatie mogen de kinderen en hun vaste pedagogisch medewerker wel gebruik maken van andere groepsruimtes voor bijvoorbeeld activiteiten.

7.2 Algemeen

De bso van 't Mereltje biedt bso-opvang aan alle kinderen op scholen in de gemeente De Bilt/Bilthoven. Dit houdt in dat wij ervoor zorgen dat de kinderen veilig worden opgehaald en naar de dichtstbijzijnde vaste opvanglocatie vervoerd worden. Op enkele locaties vindt opvang specifiek plaats voor kinderen van een vaste school.

Afhankelijk van de schooltijden worden de kinderen opgehaald. Gemiddeld is de bso actief tussen 12.00 en 18.30 uur. Deze tijden wijken af tijdens vakanties of studiedagen; wij zijn dan geopend van 07.30 uur tot 18.30 uur.

7.3 Vakantieopvang

In de vakantieperiode bieden wij speciale vakantieopvang aan. Ouders geven via het ouderportaal/ de groepsapp aan of ze hiervan gebruik willen maken of dat ze deze dagen ruilen met een andere dag. Indien er minder dan 7 kinderen worden aangemeld voor een studiedag of vakantiedag, zal worden uitgeweken naar de overstijgende locatie van het kind. Ouders worden hier tijdig van op de hoogte gebracht. Op deze manier kunnen we elk kind dat vakantie houdt op 't Mereltje voorzien van een leuk én uitdagend programma.

Voor elke vakantieperiode ontvangen jullie een uitnodiging met daarin het activiteitenprogramma en uitleg over de aanmeldprocedure via het ouderportaal/ de groepsapp. Op basis van de inschrijvingen zetten wij tijdens de vakantie zoveel mogelijk vertrouwde bso-medewerkers in.

De vakantieperiodes hebben een ander karakter dan de 'gewone' schoolweken. In de vakantie is het rustiger bij de buitenschoolse opvang en worden de kinderen/locaties samengevoegd. Meer nog dan tijdens de schoolweken worden er in de vakantie activiteiten aangeboden.

Zo heeft elke vakantie op de buitenschoolse opvang weer een leuk thema. In de zomer worden er bijvoorbeeld uitstapjes georganiseerd en bij het eten is er vaak iets lekkers. Kortom, er wordt naar gestreefd dat er ook bij de buitenschoolse opvang een vakantiegevoel heerst.

Onze reguliere bso-opvang is dus tijdens schoolvakanties gesloten, als alternatief bieden wij kind en ouders de mogelijkheid zich in te schrijven voor de vakantie-bso.

Opvang in de bso-vakantie

Afhankelijk van jullie pakket staat opvang in de vakantieperiode al klaar in jullie persoonlijke planning. Automatisch. Is jullie kind aan- of afwezig in de komende vakantie(s)? Vraag alvast extra opvang aan óf ruil reeds ingeplande vakantiedagen voor andere opvangdagen. Tot en met 3 weken voor de vakantie kun je vakantiedagen aanvragen of ruilen via ons ouderportaal/ de groepsapp Mijn Mereltje; ga naar aan- of afmelden voor de bso-vakantie.

Activiteiten aanbod

BSO Stormvogel, onderdeel van KOV 't Mereltje biedt een gevarieerd activiteitenaanbod aan. Na school hebben kinderen vaak de behoefte aan 'vrij spel' en ondersteuning bij de uitvoering van hun eigen plannetjes. De inspiratie en de energie voor deze plannetjes hangen vaak samen met de belevenissen van de kinderen eerder op de dag of in de week. Daar spelen we graag op in. Ook maken we graag gebruik van de mogelijkheden die de directe omgeving ons te bieden heeft. Denk daarbij aan: de speeltuin, het bos en het schoolplein van de school (Rietakker, Julianaschool en Wereldwijs). Ook hebben het weer, de seizoenen, landelijke evenementen zoals o.a. de Kinderboekenweek invloed op de plannen van de dag.

Bij het aanbieden van activiteiten houden wij rekening met de verschillende interesses, talenten en leerstijlen van zowel de kinderen als de pm'ers. Dit doen we door wisselende thema's en activiteiten aan te bieden, zie specifieke werkplan per vestiging voor de jaarplanning.⁴ En door de kinderen dagelijks mee te laten praten en beslissen over de invulling van de (mid)dag.

Hoe pakken we dit aan?

De onderstaande manier van werken is geïnspireerd op de methodiek Uk en Puk en de kindvolgende benadering 'Oog voor interactie'.

Type activiteiten, activiteitenkisten en thema's tijdens vakanties

Om aan te sluiten bij de ontwikkeling, van kinderen is er volop ruimte nodig voor 'vrij spel' en meespelen. Daarnaast laten we jaarlijks ook een zestal type activiteiten passeren om aan te sluiten bij de interesses, talenten en leerstijlen van zowel de kinderen als de pm'ers Dit zijn: expressie, natuur & techniek, sport & spel, koken & bakken, zang & dans en creatief. Iedere 4 tot 7 weken zoemen we in op een type activiteit, met uitzondering van de vakanties. Tijdens de vakanties werken we meer vanuit thema's met 3 week suggesties voor (type) activiteiten.

Bij ieder type activiteit zitten 3 activiteitenkisten. Zo zitten er bij het type activiteit 'Expressie' een drietal activiteitenkisten: Toneel & voorstelling, Poppenkast en Reclamewereld. Materialen die gekocht of gemaakt zijn kunnen worden bewaard in de activiteitenkisten voor een volgende keer.

Ruimte voor het verdiepen, verbreden en herhalen van de activiteit(en)

Door de periode waarin de (type) activiteiten aangeboden wordt ontstaat er dagelijks tijd en ruimte om te verdiepen, verbreden en te herhalen. Door de kinderen actief mee te laten denken over de vormgeving van de activiteiten worden ze intrinsiek gemotiveerd. Wanneer het lukt om van een eigen idee tot een resultaat te komen heeft dit een positieve uitwerking op het zelfvertrouwen en zelfbeeld van kinderen. Door de kinderen mee te laten beslissen over de vormgeving van de activiteit leren de kinderen realistische, eigen- en groeps keuzes te maken.

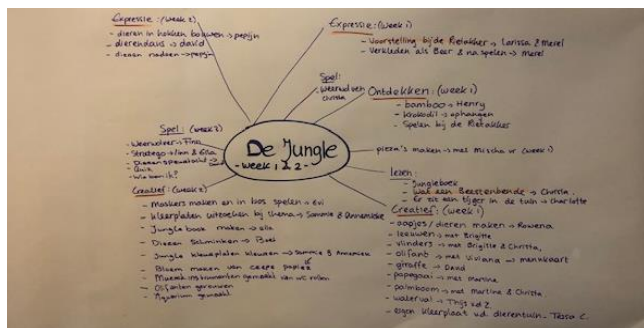
⁴Zie: specifieke werkplan per vestiging

Iedereen leert zichzelf en de ander beter kennen, doordat interesses, talenten en leerstijlen beter zichtbaar worden. Pm'ers kunnen hierdoor beter differentiëren en dus aansluiten bij, zowel individuele- als groeps wensen. Wat ook weer een positieve uitwerking heeft op het groepsklimaat.

Meedenken en beslissen middels een 'Woordweb'

Iedere periode starten we met het maken van een woordweb rondom één of meerdere activiteiten (uit de themakisten). Tijdens deze brainstormsessies vertellen de kinderen zelf wat ze leuk zouden vinden om te doen en wat daar allemaal bij komt kijken. De kinderen gaan de activiteit op eigen wijze vormgeven en uitvoeren onder gepaste en authentieke begeleiding van de pm'er.

Iedere vakantie nemen we het thema en de(3) voorgestelde (week)activiteiten door. Aan de hand van deze suggesties gaan we in gesprek met de kinderen. En dagen we de kinderen uit om op eigen ideeën te komen. We noteren de ideeën op het woordweb met de namen van de kinderen erbij. Op deze manier hebben de pm'ers oog voor interactie en krijgen alle kinderen de kans om mee te denken en beslissen over de dag invulling en het activiteitenaanbod. Iedere dag ontstaat er een programma dat door de kinderen en pm'ers wordt vormgegeven en uitgevoerd. Intrinsieke motivatie, authenticiteit, en talent worden zo ten volle benut.

Afbeelding: Thema Jungle, week 1 en 2 zomervakantie 2020

Kansen grijpen en kansen creëren

Bij het aanbieden de activiteiten spreken we van kansen grijpen en kansen creëren. Kansen grijpen betekent dat je de kansen benut om van een gewone, dagelijkse situatie een leersituatie te maken. Denk bijvoorbeeld aan situaties waarin je meespeelt. Je speelt samen in de zandbak en maakt tunnels. Wat werkt wel, wat werkt niet en waarom. Een kind wil dat jij zijn gezicht insmeert met zonnebrandcrème, jij doet voor hoe hij het zelf kan doen en hoe een ander kind hem aanwijzingen kan geven, zodat hij erachter komt waar er nog wit zit op zijn gezicht. Hoe jonger het kind, hoe meer het leren zich in het hier-en-nu plaatsvindt.

Bij het kansen creëren, biedt je doelbewust een activiteit aan waarbij kinderen nieuwe ervaringen kunnen opdoen. Zoals bij het werken met type activiteiten, vanuit de activiteitenkisten en het themagericht werken tijdens de vakanties. Bijvoorbeeld: een kleuter en een achtjarige willen beiden graag zelf een sjaal maken als attriboot voor de theatervoorstelling. Als ze er niet uitkomen hoe dit aan te pakken zou jij aan de kleuter het volgende voor kunnen stellen. "Zou jij uit de mand met stofjes een mooie lap uit kunnen kiezen? Dan knippen we samen met de stoffenschaar de sjaal uit." En de achtjarige zou je kunnen leren breien, want dat zou jij haar namelijk kunnen leren. Vervolgens schuiven er nog 8 kinderen aan die gedurende een bepaalde periode willen leren breien. En worden de sjaals het onderwerp van de theatervoorstelling Hieronder meer tips rondom kansen grijpen en kansen creëren.

Kansen creëren

- Maak in de eerste week van een periode en tijdens de vakantie een woordweb met de kinderen. Werk tussentijds bij indien nodig.
- Werkt het niet om in de grote groep te brainstormen, verdeel de groep dan in subgroepen met leeftijdsgenootjes of vriendjes en houdt de sessies kort (10 min). Kan ook tijdens het spelen of eten en drinken.

- Draag er zorg voor dat alle kinderen die willen een bijdrage hebben kunnen leveren aan het woordweb.
- Plan bepaalde zaken al in. Hiervoor kun je het woordweb gebruiken.
- Schrijf de namen/dagen van de kinderen bij de verzonden activiteit. Dit geeft houvast bij de planning en uitvoering.
- Wanneer een activiteit is uitgevoerd schrijf je de datum erbij op het woordweb.
- Verdeel de taken en tref de nodige voorbereiding. Denk aan bestellingen, activiteitenkisten, eventuele deurmemo's of e-mails (bij uitjes).
- Hang het woordweb als het kan op in de groep, zo is het inzichtelijk voor alle ouders, kinderen en pm-ers.
- Denk aan ontwikkelingsstimulering (T/SE/M/R), differentieer op leeftijd en ontwikkeling.

Kansen grijpen

- Geef de kinderen dagelijks de begeleiding die nodig is om aan de slag te kunnen gaan met zelf verzonden plannetjes.
- Uiteraard mag je zelf ook meespelen, suggesties doen en initiatieven nemen.
- Ken je eigen kwaliteiten en zet ze in. Leer de kinderen kennen en weet wat zij graag doen in hun vrije tijd. Gebruik je interactievaardigheden.
- Ben een voorbeeld voor de kinderen. Als je iets graag wil doen of maken. Ga ervoor!
- Alles opruimen niet alleen na ieder dagdeel, maar ook in de laatste week van een periode, geef alles mee naar huis.
- Ruim de woordwebben op in de activiteitenkist, leuk ter inspiratie voor volgende keren.

7.4 Spelen en ontwikkelen

Speelkast

In de speelkast staan materialen die door de kinderen mogen worden gebruikt tijdens het vrij spelen. Het speelgoed in de manden is te herkennen aan de foto op elke mand; hierop is te zien welk speelgoed erin zit. Dit speelgoed is aanwezig ter aanvulling van de permanente materialen en ter variatie. Door variatie in spel materiaal blijven kinderen verrast en uitgedaagd. De hoeveelheid materiaal is beperkt, omdat te veel spel materiaal ook remmend en overprikkelend kan werken.

Buiten spelen

Wij stimuleren de kinderen om veel buiten te spelen. Buiten spelen is gezond. Daarom kunnen veel activiteiten ook buiten worden ondernomen: vrij spel of spel onder leiding van een medewerker. De volgende regels worden gehanteerd:

- Niet met fietsen tegen elkaar aan rijden.
- Niet met zand of andere spullen gooien.
- Veilig spelen, dus niet op je voeten van de glijbaan bijvoorbeeld.
- Niet duwen of trekken aan elkaar.

Mobiele telefoon, tablet en (spel)computer

(Eigen) mobiele telefoon en tablet

Op de bso beschikken verschillende kinderen over een eigen mobiele telefoon en tablet, die ze vaak mee naar school nemen. Over het gebruik van een mobiele telefoon en tablet zijn met de kinderen duidelijke afspraken gemaakt die regelmatig worden besproken. In principe gaan de mobiele telefoons en tablets bij binnenkomst in de mandjes van de kinderen. Als de kinderen op hun mobiel of tablet willen spelen, wordt met toestemming van de begeleiding de mobiel of tablet gepakt.

De volgende afspraken worden gemaakt:

- Je mag alleen bellen met je mobiel als het nodig is. Bijvoorbeeld n.a.v. de afspraak met ouders dat kinderen bellen om te vragen hoe laat papa en mama thuis zijn.
- Met toestemming van de begeleiding mag je een spelletje spelen op je mobiel of tablet.
- Tijdens tafelmoment gebruik je je mobiel niet.
- Je mag geen foto's maken met je mobiel of tablet.
- Het gebruik van een eigen mobiel of tablet is op eigen risico.

Internet

Regelmatig praat de groepsleiding met de kinderen over wat ze graag spelen of zoeken op internet. Op die manier blijft de groepsleiding op de hoogte van hun online-activiteiten en kan er goed worden ingespeeld op de situaties die zich eventueel voordoen.

Spelcomputer (Wii)

Het beleid van bso Stormvogel wat betreft de Wii:

- Er mogen geen agressieve spelletjes worden gespeeld op de Wii, alleen Wii Sport. Mochten er nieuwe spelletjes worden aangeschaft, dan zijn deze goedgekeurd voor kinderen vanaf 4 jaar.
- Kinderen mogen in groepjes niet langer dan 20 minuten spelen met de Wii. Om deze tijd in de gaten te houden wordt er een kookwekker gezet.
- Kinderen alleen mogen 20 minuten met de Wii spelen. Om deze tijd in de gaten te houden wordt er een kookwekker gezet.
- Kinderen die niet met de Wii spelen mogen niet blijven kijken. Pedagogisch medewerkers letten hierop.
- Pedagogisch medewerkers controleren om de 10 minuten hoe het spel zich ontwikkelt: is er ruzie, onenigheid etc. Mocht dit zo zijn, dan gaat de Wii voor die middag uit.

- Mocht een kind sterk afwijkend gedrag vertonen tijdens het spelen, dan wordt het kind hierop aangesproken volgens het pedagogisch beleid. Tevens zal hierover worden overlegd met de ouder/verzorger.
- Mocht een ouder het niet wenselijk vinden dat zijn/haar kind op de Wii speelt, dan moet dit aan de pedagogisch medewerker worden doorgegeven.

Huiswerkbegeleiding

Het is mogelijk dat een kind zijn huiswerk (af)maakt op de bso. We geven het kind een rustig plekje, zodat het zich goed kan concentreren en er zijn pedagogisch medewerkers aanwezig om het kind te begeleiden. Ook kunnen kinderen gebruik maken van de informatie in onze boekenkast of de computers, om zich bijvoorbeeld voor te bereiden op een spreekbeurt. De eindverantwoordelijkheid voor het maken van het huiswerk ligt bij de kinderen en ouders zelf.

Workshops

Op Kinderopvang 't Mereltje is veel ruimte voor creativiteit. Elk jaar bieden we op de locaties workshops aan. Denk aan: theater, koken, dansen, sport (door Sportbus en gymleraar) enz.

'Nietsdoen'

Bso-opvang is vrije tijd en soms willen kinderen na een drukke dag lekker nietsdoen. Ook dat mag. Lekker even hangen, zitten, staren. Mocht de pedagogisch medewerker merken dat het kind wel weer toe is aan een activiteit, dan zijn er voldoende keuzemogelijkheden. Na een tijdje wordt het kind ook gevraagd of hij/zij zin heeft om weer iets te ondernemen. Maar niets moet.

7.5 Achtpluskinderen

De achtplusgroep onderscheidt zich door een grotere zelfstandigheid op allerlei gebieden. Kinderen worden gestimuleerd om mee te denken met alles wat met de buitenschoolse opvang te maken heeft. Activiteiten en knutselopdrachten worden op een hoger niveau aangeboden. Tevens biedt de pedagogisch medewerker ondersteuning tijdens huiswerkopdrachten.

Kinderen van acht jaar vragen om een andere benadering. Hun kijk op de wereld is anders dan die van jongere kinderen. Ze zijn zelfstandiger, kritischer en kunnen beter hun eigen keuzes maken. Daarom wordt in de omgang met achtplussers eerder uitgegaan van 'begeleiden'. De pedagogisch medewerker hanteert daarom een andere pedagogische houding. Ze geeft de achtplusser extra vrijheid als hij die vraagt, maar herkent ook wanneer hij of zij behoefte heeft aan een gezellig gesprek of een extra knuffel. Pedagogisch medewerkers gaan de verantwoordelijkheid steeds meer met deze leeftijdsgroep delen. Het delen van de verantwoordelijkheid komt optimaal tot uiting in het achtpluscontract. Een individueel contract dat ondertekend wordt door ouders, kind en pedagogisch medewerker.

7.6 Vervoer

Elke schooldag halen we kinderen op van de verschillende scholen in de omgeving De Bilt/Bilthoven. We doen dit te voet, per bakfiets (met gordeltjes en/ of fietshelmpjes) of met de auto/taxi. Tevens maken we vaak uitstapjes met onze bso-kinderen.

Uitsluitend op de Bso Julianalaan en Bso Rietakker verzorgen wij een shuttledienst van en naar hobby's en sporten van de kinderen. Ook hier wordt er vervoerd te voet, per bakfiets, auto/taxi en soms per bus (extern).

Vervoer van en naar:

- Er wordt vervoerd van school naar de opvang.
- Van de opvang naar bos/speeltuin/kinderboerderij en terug.
- Van de opvang naar een ander opvang waar de hobby's, sporten van de kinderen plaatsvinden (geldt uitsluitend: bij de Bso Julianalaan en Bso Rietakker).

Wanneer we een bus inhuren voor vervoer gelden de veiligheidsregels van het vervoersbedrijf die ook werken met de verkeerswet. Op het moment dat kinderen in een taxi vervoerd worden, geldt er een uitzondering (zie hieronder beschreven). Worden de kinderen vervoerd in een Mereltje-Stormvogel-auto/-busje, dan gelden de regels zoals omschreven in dit beleid.

Veiligheid

De kinderen worden altijd vervoerd door personen die te herkennen zijn aan hun bedrijfskleding. Er zijn vaste pedagogisch medewerkers die ophalen op vaste dagen en vaste scholen. Met een autogordel om zit iedereen een stuk veiliger in de auto. Daarom is het dragen van autogordels op zitplaatsen voorin én achterin de auto volgens de wet verplicht. Maar de gordels die we als volwassenen dragen, zijn niet geschikt voor kleine kinderen en baby's. Vandaar dat in de wet is vastgelegd dat kinderen kleiner dan 1,35 meter in een goedgekeurd kinderzitje moeten worden vervoerd. Wij houden ons aan deze regelgeving. Is het kind langer dan 1,35 meter? Dan moet de autogordel om, zo nodig met een zittingverhoger.

Wettelijke 3-uursregeling buitenschoolse opvang (bso algemeen)

Buitenschoolse opvang:

Een kinderopvangorganisatie mag in bepaalde gevallen afwijken van de beroepskracht-kindratio (bkr). Dat staat in de wettelijke 3-uursregeling kinderopvang. Op dagen dat 't Mereltje ten minste 10 aaneengesloten uren opvang biedt, mogen we maximaal 3 uur per dag minder beroepskrachten inzetten. Gedurende die periode moet ten minste de helft van het aantal beroepskrachten aanwezig zijn.

De bso vangt kinderen doorgaans korter op dan 10 aaneengesloten uren. Voor en na de dagelijkse schooltijd en tijdens vrije middagen van de basisschool, mag 't Mereltje maximaal een halfuur per dag minder beroepskrachten inzetten. Gedurende die periode moet minimaal de helft van het aantal beroepskrachten aanwezig zijn.

Op vrije dagen van de basisschool of tijdens de schoolvakanties kan de bso wel 10 aaneengesloten uren opvang bieden. In dat geval mag 't Mereltje gedurende een periode van maximaal 3 uur minder beroepskrachten inzetten. Ook dan geldt dat minimaal de helft van het aantal beroepskrachten aanwezig moet zijn.

Hoe doen we dat bij 't Mereltje?

Tijdens vakantieopvang en op studiedagen, met meer dan 10 uur aaneengesloten opvang, hanteren we voor de bso-beroepskrachten de volgende werktijden: 7.30-17.30 uur, 8.15-17.45 uur of 9.00-18.30 uur.

Hierbij kan van 8.30-9.00 uur van de beroepskracht-kindratio worden afgeweken, tijdens het brengen van de kinderen. Tussen 12.30-14.00 uur krijgen de beroepskrachten de mogelijkheid een half uur te lunchen. Hierdoor varieert de afwijking van de bkr van 1,0 tot 1,5 uur. Tenslotte kan van 17.30-18.00 nog worden afgeweken van de bkr, tijdens het ophalen van de kinderen.

Tijdens schoolweken, bij minder dan 10 uur aaneengesloten opvang, hanteren we om de veiligheid en kwaliteit te waarborgen, bij de bso de volgende indeling (uitgaande van de beroepskracht-kindratio):

Op een vollegroep staan 2 pedagogisch medewerkers met de volgende diensten:

14.00 uur tot 17.45 uur

14.00 uur tot 18.30 uur

Op een halve groep staat 1 pedagogisch medewerker met de volgende dienst:

14.00 uur tot 18.30 uur

Hierbij kan van 14.00-14.15 uur van de bkr worden afgeweken, tijdens het vervoer van de kinderen naar de bso, en van 17.45-18.00 uur, tijdens het ophalen van de kinderen.

- *Kinderen worden bij binnenkomst aangemeld en tijdens het ophalen afgemeld, zodat we goed in de gaten kunnen houden of we voldoen aan een goede bkr.*
- *Tijdens het ophaalmoment (bij het uitgaan van de scholen) zijn nog niet alle kinderen en alle pedagogisch medewerkers aanwezig op de groep.
De kinderen worden door één van de beroepskrachten van de groep vervoerd. 't Mereltje heeft bewust deze keuze gemaakt om ook het ophaalmoment zo vertrouwd mogelijk te maken. Vanuit de scholen komen de kinderen wisselend binnen, per locatie kan dit iets anders verlopen. Zie hiervoor het individuele werkplan van de locatie.*
- *Tijdens de shuttle worden de (opgegeven) kinderen weggebracht naar het sporten, hobby's zoals bijvoorbeeld muzikles enz. Geldt uitsluitend voor de Bso Julianalaan en Bso Rietakker.*

Opmerking

In het werkplan staat de specifieke 3 uursregeling van de desbetreffende Bso beschreven.

Dit kan per Bso wisselen i.v.m. andere schooltijden, shuttle, enz..

Hierdoor kunnen ook de tijden per Bso iets afwijken.⁵

Waar worden de bso-kinderen opgevangen tijdens het moment van binnenkomst (vervoer)?

De kinderen worden opgevangen op hun eigen groep. Indien er meerdere (minimaal twee) medewerkers werkzaam zijn op de groep, zal er te allen tijde minimaal één medewerker achterblijven op de groep. De regel is dat de helft van het personeel op de groep blijft en de helft van het bso-personeel kan worden ingezet voor het vervoer.

Een paar uitzonderingen op de regel:

- Op het moment dat we de bso-kinderen halen van de verschillende scholen of als de bso-groep bestaat uit maximaal 10 of 11 kinderen (afhankelijk van leeftijdsopbouw bso-groep) roosteren we één gediplomeerde medewerker in op de groep. In deze situatie kan het voorkomen dat deze medewerker ook kinderen moet ophalen (het moment van vervoer (inclusief het onderbrengen van de kinderen) duurt maximaal een halfuur). Daarnaast hebben sommige locaties maar 1 bso-groep. Ook dan kan het voorkomen dat de medewerker nog onderweg is om kinderen op te halen van de scholen. Op datzelfde moment kunnen andere kinderen al iets eerder binnenkomen op de groep.
- Deze kinderen worden (voor maximaal een halfuur) opgevangen op een peutergroep. Dit is voor veel kinderen een bekende groep en ook de pedagogisch medewerkers zijn heel vertrouwd. Deze bso-kinderen mogen vanaf de bso hun favoriete speelgoed(mand) meenemen naar de peutergroep. Hiermee kunnen ze dan alvast aan de slag. Mochten ze behoefte hebben aan een beker sap, dan kunnen ze deze hier krijgen. Vanwege de gezamenlijk start op de bso krijgen ze om 15.30-15.45 uur ook drinken aangeboden. Als de bso-medewerker terugkomt van het vervoer, haalt hij of zij de kinderen op om gezamenlijk aan de bso-middag te beginnen. Tijdens het verblijf van de bso-kinderen op de peutergroep wordt een BKR aangehouden van maximaal 16 kinderen.
- Op sommige locaties vangen we de bso-kinderen tijdens het vervoersmoment op in de centrale ruimte. Ook hier duurt het moment van vervoer maximaal een halfuur. Zodra de bso-medewerkers terugkomen van het ophalen, starten de kinderen gezamenlijk en ieder op hun eigen groep de bso-middag.

Conclusie: de kinderen worden tijdens het moment van vervoer (maximaal een halfuur) opgevangen op de bekende peutergroep of in de centrale ruimte. Daarbij is (minimaal) één vaste medewerker aanwezig. Dit hoeft niet de vaste beroepskracht van de groep te zijn.

---

⁵Zie: specifieke werkplan per vestiging

Zittingverhogers

Onze kinderzitjes en zittingverhogers voldoen aan de Europese veiligheidseisen en zijn voorzien van een keuringslabel.

Zittingverhogers zijn verkrijgbaar in de gewichtsgroepen 2 (15 tot 25 kg) en 3 (22 tot 36 kg). Het kind wordt vastgemaakt met de autogordel.

De zittingverhoger zorgt ervoor dat het diagonale deel van de autogordel niet langs de hals, maar over de borst en het sleutelbeen van uw kind loopt. Verder loopt de heupgordel over de heupen en niet over de buik. Voor een zittingverhoger gelden dezelfde koop- en gebruikstips als voor een baby- en kinderautostoel.

De bijbehorende veiligheidsmaatregelen:

- Aangezien een zittingverhoger geen gordels heeft, moet de verhoger met het kind goed worden vastgezet met de autogordel.
- Gebruik de zittingverhoger op de juiste manier: bevestig bijvoorbeeld niet een deel van de gordel achterlangs en gebruik geen gordelgeleider. De juiste zittingverhoger zorgt ervoor dat het diagonale gedeelte van de gordel goed over de borst loopt en niet in de hals snijdt. Daarnaast zorgt de verhoger er ook voor dat het heupgedeelte van de autogordel goed over het bekken loopt en niet over de buik van het kind.
- Blijf gebruik maken van een zittingverhoger wanneer de gordel zonder verhoger over de hals van het kind loopt in plaats van over de schouder. Dus ook als het kind al langer is dan 1,35 meter en/of meer dan 36 kg weegt.
- Ook voor een zittingverhoger geldt dat deze moet worden vervangen als je met de auto een botsing hebt gehad of tegen een paaltje bent aangereden. Zelfs als je aan de buitenkant geen schade kunt ontdekken, kan het toch zijn dat de zittingverhoger is beschadigd.
- Voor kinderen kleiner dan 1,35 meter geldt: een goedgekeurd kinderzitje is verplicht.
- Voor kinderen groter dan 1,35 meter (en volwassenen) geldt: een autogordel en zo nodig ook een goedgekeurde zittingverhoger is verplicht.

Uitzonderingen

Taxi- en busvervoer vormen een uitzondering op het bovenstaande. In deze vervoersmiddelen is een kinderzitje niet verplicht. Kinderen vanaf 3 jaar en volwassen moeten in dit geval de gordels gebruiken, voor zover aanwezig.

Hoe worden de regels toegepast?

- Tijdens het vervoer van kinderen in onze Mereltje- of Stormvogel-auto's of -busjes zijn er zittingverhogers aanwezig worden deze gebruikt in combinatie met de gordel.
- Er worden maximaal zes kinderen vervoerd in de auto's en in de bus maximaal zeven.
- Mochten we zelf twijfels hebben, dan leggen we onze vragen neer bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat of aan de verkeerspolitie.
- We begeleiden de kinderen altijd naar de desbetreffende taxi, waarbij de kinderen hun gordel verplicht moeten omdoen.
- Kinderen die voorin zitten zijn langer dan 1,35 meter en worden vervoerd in de zittingverhoger en gordel.
- Mocht een pedagogisch medewerker haar eigen auto als vervoersmiddel gebruiken, dan wordt het kind ook vervoerd in de zittingverhoger en gordel.
- Bso Stormvogel heeft al haar officiële voertuigen verzekerd volgens de wet (WA) met een extra ongevallenverzekering voor medepassagiers.
- Bso Stormvogel werkt met een vast taxibedrijf dat zoveel mogelijk een vertrouwde chauffeur inzet.
- Bij vervoer in de bakfiets worden de kinderen vastgezet in de gordeltjes, zodat ze niet kunnen gaan staan of uit de bak kunnen vallen.
- De kinderen krijgen bij vervoer per (bak)fiets (op verzoek van ouders) een fietshelm op.

Nawoord: controle en distributie beleid

Dit beleidsplan is in januari 2020 definitief afgerond. Nadat dit plan door de kwaliteitsmanager is vernieuwd en aangevuld, is het plan gecontroleerd vanuit verschillende disciplines binnen en buiten de organisatie.

Heb je een vraag of opmerking m.b.t. dit plan? Je kunt altijd bij ons terecht via info@mereltje.nl.

Laatste versie: januari 2021

Geaccordeerd door	
OC	
MT	Januari 2021
VM	Januari 2021
OR	Januari 2021
Na accordering geplaatst op	
Website	Januari 2021
Personeel, PZ-memo	Structureel bij veranderingen en nieuws
Ouders, MMM en Bso-memo	Structureel bij veranderingen en nieuws